

**”Hääpäivä joka tullaan muistamaan”
– parisuhdelainsäädäntö uutismedioissa**

Ida Suominen

Journalistiikan pro gradu -tutkielma

Kevätlukukausi 2019

Kieli- ja viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta - Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos - Department Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä - Author Ida Suominen	
Työn nimi - Title "Hääpäivä joka tullaan muistamaan" - parisuhdelainsäädäntö uutismedioissa	
Oppiaine - Subject Journalistiikka	Työn laji - Level Maisterintutkielma
Aika - Month and year Kevät 2019	Sivumäärä - Number of pages 75 + 8 liitesivua
Tiivistelmä - Abstract <p>Tutkimuksessa verrataan kolmen maakuntalehden käymää julkista keskustelua avioliittolaista ja parisuhteen rekisteröimistä koskevasta laista. Tavoitteena on selvittää, millaista keskustelu on ollut, onko lehtien välillä mainittavia eroja ja onko keskustelu muuttunut lakien välillä.</p> <p>Tutkimuksen teorianakona käytetään agenda setting -teoriaa. Se on 1970-luvulla syntynyt teoria, jonka tarkoituksena on tarkastella esimerkiksi, miten media-agendat vaikuttavat yleisöön, millainen agenda mediassa on ja miten mediaan vaikutetaan. Tässä tutkimuksessa keskitytään median agendaan.</p> <p>Aineisto koostuu Turun Sanomissa, Savon Sanomissa ja Kalevassa julkaistuista artikkeleista. Artikkelit on kerätty kahden lain ja neljän eri ajallisen pisteen ajalta. Parisuhdelain osalta ajankohdat olivat 1.8.2001–30.11.2001 sekä 1.2.2002–31.3.2002, avioliittolain osalta puolestaan 1.10.2014–31.1.2015 sekä 1.2.2017–31.3.2017. Aineistossa oli yhteensä 80 parisuhdelakia käsittelevää artikkelia ja 154 avioliittolakia käsittelevää artikkelia. Aineisto käytiin läpi määrällisen sisällönerittelyn avulla jaotteleamalla se sisältöluokkiin ja vertailemalla luokkia suhteessa toisiinsa.</p> <p>Lakeja käsiteltiin useimmiten politiikan kautta, ja suuri osa artikkeleista koskikin lakien eduskuntakäsittelyä. Lehtien välillä ei esiintynyt perustavanlaatuisia eroja. Lakien välisiksi eroiksi nousivat esimerkiksi merkittävästi kasvanut artikkelien määrä lakien välillä sekä artikkelien tyylin muuttuminen yksilölähtöisemmäksi. Parisuhdelakia käsittelevät tekstit olivat yleisluontoisempia ja kuvasivat laajempaa yhteiskunnallista skaalaa. Avioliittolakia koskevissa artikkeleissa puolestaan esiintyi parisuhdelakia enemmän yksittäisten henkilöiden näkemyksiä ja käsityksiä.</p>	
Asiasanat - Keywords: journalismi, lainsäädäntö, agenda setting, julkinen keskustelu, avioliittolaki, parisuhdelaki	
Säilytyspaikka - Depository: Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto (JYX)	
Muita tietoja - Additional information	

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuskysymykset	6
2 SEKSUAALIVÄHEMMISTÖJÄ KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	7
2.1 Laki parisuhteen rekisteröinnistä	7
2.2 Avioliittolaki	8
3 TEOREETTINEN TAUSTA	10
3.1 Julkinen keskustelu	10
3.2 Agenda setting -teoria	14
3.3 Aikaisempi tutkimus	17
4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	20
4.1 Aineistonkeruu	21
4.2 Määrällinen sisällönerittely tutkimusmenetelmänä	22
4.3 Aineiston luokittelurunko	23
4.3.1 Genre	24
4.3.2 Teemafokus	25
4.3.3 Toimija	26
4.3.4 Ääni	26
4.3.5 Tiedon lähteet	27
4.3.6 Artikkelin tuotanto	28
4.3.7 Sävy	28
4.4 Tutkimuksen toteutus	29
5 ANALYYSI	31
5.1 Parisuhdelaki	32
5.2 Avioliittolaki	44

6	POHDINTA.....	62
6.1	Johtopäätökset	62
6.2	Tutkimuksen arviointi.....	68
6.3	Jatkotutkimus	70
	KIRJALLISUUSLUETTELO	72
	VERKKOLÄHTEET	74
	LIITE 1: AINEISTOLUETTELO.....	76
	LIITE 2: ARTIKKELIEN LUOKITTELURUNKO	82

1 JOHDANTO

Kun sukupuolineutraalia avioliittolakia ajava Tahdon2013-kampanja alkoi kerätä ääniä kansalaisaloitteeseen 19.3.2013, tein henkilökohtaisen kiinnostuksen vuoksi vakaan päätöksen seurata aloitteeseen liittyvää uutisointia alusta loppuun. Eduskunnan käsittelyyn vaadittavat 50 000 ääntä tulivat täyteen jo ensimmäisenä päivänä. Kun uudistettu avioliittolaki astui voimaan maaliskuussa 2017, koin, että mediaseurantaaurakkani oli tullut päätökseensä. Kun saman vuoden syksynä tuli ajankohtaiseksi päättää maisterintutkielman aihe, ei ideaa tarvinnut etsiskellä pitkään. Kiinnostukseni avioliittolakia ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevaa lainsäädäntöä kohtaan antoivat hyvän astinlaudan lähteä suunnittelemaan lähtökohtia tutkimukselle.

Suomessa on ollut kaksi seksuaalivähemmistöjen liittoja koskevaa lakia: avioliittolaki ja vuonna 2002 voimaan astunut, aina avioliittolain saapumiseen saakka voimassa pysynyt laki parisuhteen rekisteröinnistä. Se muutti sitä, millaisina samaa sukupuolta olevat parit näyttäytyivät lain silmissä, mutta yhtäläisiä oikeuksia eri sukupuolta olevien pariin kanssa se ei antanut.

Tässä tutkielmassa vertailen keskenään uutismedioiden käymää julkista keskustelua vuoden 2017 avioliittolaista sekä vuoden 2002 parisuhteen rekisteröimistä koskevasta laista. Työssä syvennytään toisaalta vertaamaan lakeja toisiinsa, toisaalta tarkastelemaan, onko työhön valikoituneiden uutismedioiden välillä ratkaisevia eroja. Tutkimukseen on valittu kolme eri maakuntalehteä sekä eri konserneista että maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta. Olisi ollut ihanteellista voida sisällyttää tutkimukseen vielä kolmas laki ja ajankohta, mutta se ei ollut mahdollista lähtemättä täysin eri raiteille. Kolmas ajallinen piste olisi voinut antaa paljon lisää mielenkiintoisia näkökulmia, mutta lakien määrän johdosta on tyydyttävä kahteen pisteeseen.

Se, millaista vähemmistöjä koskeva julkinen keskustelu valtamediassa on, ei tietenkään voi suoraan pitää indikaattorina siitä, millaisia vähemmistöihin kohdistuvat asenteet ovat. Kahta pistettä vertaamalla voi kuitenkin nähdä, millaista keskustelua on ollut ja erityisesti, kuinka se on elänyt vuosien varrella, mistä voi halutessaan vetää omat johtopäätöksensä.

Taustoitan tutkielmani kertomalla, mitä laki parisuhteen rekisteröimisestä ja avioliittolaki pitävät sisällään, millaisella ajanjaksolla niitä käsiteltiin ja millaisia vaiheita lakiprosessit kävivät läpi. Sen jälkeen avaan tutkimuksen teoreettista taustaa: julkista keskustelua ja agenda setting -teoriaa sekä niihin kytkeytyvää aikaisempaa tutkimusta. Siitä etenen kuvaamaan tutkimukseen valitsemaani määrällisen sisällön erittelyn menetelmää. Lopussa ovat aineiston analyysi ja tulosten pohdinta sekä ajatuksia mahdollisesta jatkotutkimuksesta.

1.1 Tutkimuskysymykset

Hypoteesini on, että julkinen keskustelu seksuaalivähemmistöistä ja heitä koskevasta lainsäädännöstä on kahden lain ja niitä erottavan reilun kymmenen vuoden aikana yhtäältä muuttunut runsaammaksi ja toisaalta monipuolistunut. Oletan, että keskustelusta on tullut ihmislähtoisempää ja että lakien välillä yksilö on saanut enemmän tilaa kertoa omista kokemuksistaan median tarjoamalla julkisen keskustelun alustalla.

Pyrin vastaamaan tutkimuksessani seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaista julkinen keskustelu parisuhteen rekisteröimistä koskevasta laista ja avioliittolaista on ollut?
2. Onko lehtien käsittelyn välillä eroja?
3. Miten julkinen keskustelu lehdistössä on muuttunut lakien välillä?

2 SEKSUAALIVÄHEMMISTÖJÄ KOSKEVA LAIN- SÄÄDÄNTÖ

Tässä tutkimuksessa keskitytään kahteen seksuaalivähemmistöjä koskevaan lakiin: vuoden 2002 maaliskuussa voimaan tulleeseen lakiin parisuhteen rekisteröinnistä sekä vuoden 2017 maaliskuussa voimaan astuneeseen sukupuolineutraaliin avioliittolakiin.

Sukupuolineutraalin parisuhteen ja liiton ympärillä on toki muitakin liittoon kytköksissä olevia lakeja, kuten adoptiolaki ja laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta. Aineistossa on muutamia näitä lakeja sivuavia artikkeleita, mutta ne käsitellään yhdessä muun aineiston kanssa ainoastaan suhteessa parisuhteen rekisteröimistä koskevaan lakiin tai avioliittolakiin. Avioliitto- ja parisuhdelain tiimoilta erityisesti sateenkaariperheitä koskeva julkinen keskustelu olisi kuitenkin mielekäs aihe jatkotutkimukselle.

2.1 Laki parisuhteen rekisteröinnistä

Laki parisuhteen rekisteröinnistä astui voimaan 1. maaliskuuta vuonna 2002. Jatkossa lakiin viitataan tässä työssä parisuhdelakina.

Toisin kuin sukupuolineutraali avioliittolaki, parisuhdelaki oli kokonaan uusi, samaa sukupuolta olevien parien laillisten oikeuksien vahvistamiseksi luotu laki. Se vahvistettiin eduskunnassa 29.11.2001. Lakiprosessi alkoi, kun oikeusministeriö asetti joulukuussa 1997 työryhmän selvittämään ne lainsäädäntötoimenpiteet, joita tarvittaisiin poistamaan samaa sukupuolta olevien pariskuntien elämään liittyvät epäkohdat. Yksi työryhmän ehdotuksista oli, että samaa sukupuolta oleville pareille annettaisiin mahdollisuus rekisteröidä parisuhteensa. Hallituksen esitys HE 200/2000 laiksi virallistetusta parisuhteesta annettiin eduskunnalle joulukuussa 2000, mistä se otettiin lähetekeskustelun kautta ensin

perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi maaliskuussa 2001 ja lakivaliokunnan käsiteltäväksi kesäkuussa 2001. Lakivaliokunta teki viidellä vastalauseella mietinnön, että laki hyväksyttäisiin muutettuna. (Eduskunta, 2019.)

Lakiehdotus tuli eduskunnan käsittelyyn syyskuussa 2001 ja hyväksyttiin äänin 99–84 (Eduskunta, 2019). Lakia ei rinnastettu avioliittoon, vaan avioliiton ja rekisteröidyn parisuhteen välillä oli eroja. Vaikka rekisteröidyn parisuhteen toinen osapuoli sai esimerkiksi perimisoikeuden, ei parilla ollut oikeutta yhteiseen sukunimeen eikä adoptioon. (Laki parisuhteen rekisteröinnistä 950/2001 § 9.)

Laki parisuhteen rekisteröinnistä oli voimassa 1.3.2017 asti, kunnes päivitetty avioliittolaki astui voimaan. Rekisteröidyt parisuhteet eivät rauenneet tai muuttuneet avioliitoksi uuden lain voimaantulon myötä, mutta parisuhteita ei myöskään rekisteröity enää avioliittolain uudistuksen jälkeen.

2.2 Avioliittolaki

Avioliittolakia koskevat muutokset, jossa laista tehtiin sukupuolineutraali, astuivat voimaan 1. maaliskuuta vuonna 2017. Lakiin viitataan työn puitteissa pääasiallisesti avioliittolakina.

Lakimuutos syntyi kansalaisaloitteen pohjalta, joka puolestaan sai alkunsa Tahdon2013-kampanjasta. Kampanja alkoi kerätä ääniä eli kannatusilmoituksia kansalaisaloitteeseen maaliskuussa 2013. Aloite keräsi ensimmäisenä päivänään 105 000 ääntä. (Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista, 2013.) Kansalaisaloitteen saattaminen eduskunnan käsiteltäväksi vaatii 50 000 ääntä. Kun kannatusilmoitusten keräys on päättynyt puoli vuotta aloitteen alkamispäivästä, ilmoitukset toimitetaan laskettavaksi Väestörekisterikeskukseen. Jos Väestörekisterikeskus laskee vahvistettuja kannatusilmoituksia olevan yli 50 000, aloitteen alullepanija voi toimittaa aloitteen eduskunnan käsiteltäväksi. (Kansalaisaloite.fi, 2019.)

Lakialoitteeseen sukupuolineutraalista avioliitosta sisällytettiin myös muutoksia lakeihin transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta sekä parisuhteen rekisteröinnistä. Ehdotetut muutokset olisivat muuttaneet rekisteröidyn parisuhteen automaattisesti avioliitoksi. Nämä muutosehdotukset kuitenkin hylättiin aloitteen ensimmäisessä käsittelyssä 28.11.2014. Avioliittolain tullessa voimaan, rekisteröidyt parisuhteet pysyivät ennallaan ja ne sai muuttaa halutessaan avioliitoksi. Uusien parisuhteiden rekisteröiminen kuitenkin lopetettiin lain voimaantulopäivänä. (Eduskunta, 2019.)

Avioliittolakia vastustava Aito avioliitto -yhdistys aloitti 23.3.2015 kannatusilmoitusten keräämisen Kansalaisaloite.fi-palvelussa. Yhdistyksen kansalaisaloitteen tavoitteena oli saada eduskunta kumoamaan avioliittolakiin tehdyt sukupuolineutraalit muutokset. Aloite argumentoi, että ”sukupuolineutraali avioliitto riistää adoptiolapselta mahdollisuuden korvaavaan kokemukseen eri sukupuolta olevista vanhemmista, isästä ja äidistä.” (Kansalaisaloite.fi, 2019.) Aloite keräsi 106 195 nimeä ja se luovutettiin eduskunnan puhemiehelle 22.6.2016. Eduskunta hylkäsi aloitteen 15.2.2017. Hylkäämisen perusteiksi mainittiin esimerkiksi sukupuolineutraalin avioliittolain säätämisen yhteydessä tehty laajamittainen selvitystyö avioliittolain muutoksen mahdollisista vaikutuksista, hyödyistä sekä haitoista, ja se, ettei yhteiskunnallisissa oloissa ole sittemmin tapahtunut muutosta, jonka vuoksi tilannetta olisi syytä arvioida uudelleen. Lisäksi perusteluissa mainittiin, että lain kumoaminen juuri ennen sen voimaan astumista olisi ”poukkoilevaa lainsäädäntötyötä” ja että se olisi kohtuutonta niiden kannalta, joita muutokset koskevat. (Eduskunta.fi, 2019.)

3 TEOREETTINEN TAUSTA

Tämä tutkielma pyrkii katsomaan kerättyä aineistoa agenda setting -teorian linsin läpi erityisesti suhteessa julkiseen keskusteluun. Agenda setting -teoria esiteltiin 1970-luvulla, kun McCombs ja Shaw tarkastelivat Yhdysvaltain vuoden 1968 presidentinvaaleja ja äänestyskäyttäytymistä suhteessa median esittämiin näkemyksiin. Alussa teorian pyrkimys oli tarkastella, millainen vaikutus medianäkyvyydellä on näkemyksiin käsitellystä aiheesta. Nykyisin sitä kuitenkin käytetään tutkimuksessa monipuolisemmin, esimerkiksi tarkasteltaessa median julkaisutapoja ja -sisältöjä. (Everett ja Shaw, 1996.) Julkinen keskustelu puolestaan tarjoaa tutkimukseen lähestymistavan, jonka kautta aihe on mahdollista asettaa yhteiskunnallisiin kehyksiin.

Julkisen keskustelun ja agenda setting -teorian ohella tutkimusaiheen lähestyminen esimerkiksi medioitumisen kautta voisi olla hedelmällistä. Tässä tutkielmassa keskeistä on se, kuinka ilmiötä lähestytään keskenään samankaltaisissa viestimissä. Erilaisten mediamuotojen vertailu toisiinsa saattaisi kuitenkin myös tuottaa mielenkiintoisia tuloksia.

3.1 Julkinen keskustelu

Kenties parhaiten tunnettu määritelmä julkisuudesta (public sphere) tulee yhteiskuntafilosofi Jürgen Habermasilta. Habermas on kuvannut, kuinka julkinen keskustelu alettiin 1700-luvulla nähdä vaikuttamisen ja päättämisen välineenä – jokaisen yhteiskunnallisesti merkittävän päätöksen tulisi myötäillä yleistä mielihetkeä, joka on syntynyt julkisen keskustelun kautta. Habermas ei itse kuitenkaan katsonut, että media olisi varsinaisesti ollut julkisen keskustelun foorumi itsessään. Sen osana oli korkeintaan toimia keskustelun katalyyttinä – lähteenä, josta kasvokkain käytävät keskustelut ammentavat. (Pietilä 2017, 11.) Habermasin teoriaa ovat kritisoineet myöhemmin useat tahot, muun muassa Fraser (1992).

Habermasin näkemys on kuitenkin riittävä pohja tämän tutkimuksen tarkoitukseen: julkinen keskustelu on tapa vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnallisesti ja se tapahtuu useilla eri tahoilla. Kuten agenda setting -teoria kuitenkin tulee myöhemmin tässä luvussa osoittamaan, media on aktiivinen osa julkista keskustelua, eikä sen roolia tule typistää pelkäksi keskustelun katalyytiksi.

Julkista keskustelua on ensin käyty paikoilla, joissa ihmiset kohtaavat toisensa kasvokkain. Sittemmin keskustelun käyminen on mahdollistunut myös muita viestintäkanavia hyödyntäen: mediaa ja sittemmin verkkoa. Charles Girard on esittänyt, että ainoastaan media voi taata, että informaatiota julkistetaan ja levitetään. Median rooli demokraattisessa yhteiskunnassa on taata, että ihmisillä on riittävästi tietoa asioista, jotta he voisivat muodostaa omia mielipiteitä ja joko myötäillä tai haastaa valtaapitävien näkemyksiä. Demokratia ei tässä tapauksessa tarkoita ainoastaan oikeutta äänestää, vaan myös sitä, että on olemassa poliittinen konteksti, joka mahdollistaa äänestyspäätöksen tekemisen perustellusti, riittävän vankalta tietopohjalta. (Girard 2011.) Jotta kansa voi tehdä perusteltuja, tietoisia päätöksiä, heillä on oltava pääsy informaatioon, joka on sekä yksittäisten tahojen intresseistä riippumatonta että ottaa huomioon laajan skaalan käsiteltävänä olevaan kysymykseen kytkeytyviä argumentteja ja näkökulmia (Badouard et. al 2016).

Myös Esa Reunanen katsoo, että julkinen keskustelu on keskeinen osa demokraattista prosessia. Julkiseen keskusteluun liittyykin aina yhteiskunnallisen relevanssin taso: oletus on, että mikäli keskustelua käydään, se on tavalla tai toisella yhteiskunnallisesti merkittävää. Tätä ajatusta palataan tarkastelemaan syvemmin agenda settingiä käsittelevässä osiossa. Reunasen näkökulma lähestyy aihetta tutkimuksen lähtökohdista. Julkista keskustelua tarkasteltaessa on oleellista kiinnittää huomiota siihen, millaisia mielipiteitä keskustelussa nostetaan esille, kenen mielipiteet ovat kyseessä ja millaisia kielellisiä keinoja esiintuonnissa käytetään. (Reunanen 2007, 32.)

Vastavuoroisesti voi kuitenkin katsoa, että tiedonvälityksen ja vallan vahtikoirana toimimisen lisäksi median tehtävä on kuljettaa tietoa myös niin sanotusti alhaalta ylös, kansalta päättäjille (emt, 12).

Näkemyksistä, että median tehtävä on tarjota yleisölle faktapohjaista tietoa ajankohtaisista tapahtumista ei ole erityisen vanha, mutta modernissa demokraattisessa diskurssissa nousee siitä huolimatta toistuvasti esiin viestintien rooli julkisen keskustelun mahdollistajina. Nykyisin näkemys siitä, kuinka mediasta on levittämänsä tiedon kautta tullut yhteiskunnallinen vahtikoira, on jo melko traditionaalinen. Näkemykseen sisältyy usein ajatus siitä, kuinka asioiden tuominen julkisuuteen toimii eräänlaisena vastavoimana ja näin ainakin ideaalitalanteessa ehkäisee valvonnan alla olevien toimijoiden hairahduksia ja näin pitää nämä ruodussa. (Girard 2011.) Toisaalta tämänkaltainen ajattelutapa voi ruokkia ajatusta perinteisistä viestimistä julkisen keskustelun ulkopuolella olevina toimijoina. Perinteisen median sulkeminen omaan poteroonsa voi johtaa mielikuvaan, että viestimet ovat pelkästään tiedonvälittäjiä, jotka korkeintaan raportoivat keskustelua, joka kuitenkin käydään jossain muualla. (emt, 33.)

Julkisesta keskustelusta puhuttaessa on määriteltävä myös osallistajuus. Viestintä itsessään on luonnollisesti osallistujaa, minkä lisäksi se tarjoaa areenan muille osanottajille, tavallisesti esimerkiksi haastattelun tai kolumnin kautta. Keskustelijat voi hahmottaa yksittäisinä henkilöinä tai suurempina viiteryhminä, joita esimerkiksi keskustelun aihepiirin konteksti voi määrittää. Esimerkkejä ryhmistä voisivat olla vaikkapa poliitikot, koululaiset, ilmastonmuutoksen kieltäjät, jonkin hankkeen kannattajat tai eläkeläiset. Ryhmää ei kuitenkaan ole olemassa julkisen keskustelun kontekstissa ennen kuin se tulee relevantiksi keskustelun kannalta – esimerkiksi eläkeläiset keskustelussa, joka koskee eläkeläisten asioita – tai ennen kuin ryhmä osallistuu keskusteluun. Vasta tämän jälkeen ryhmä alkaa muodostua julkisen keskustelun kautta. (emt, 16.)

Kantola, Haverinen ja Peukuri vertaavat tutkimuksessaan Energiatietämys julkisessa keskustelussa (1993) julkista keskustelua peliin. Keskustelussa siihen osallistujat esittävät julkisuudessa argumentteja, jotka ovat ikään kuin siirtoja pelissä. Tämä siirto avaa muille osanottajille mahdollisuuksia jatkaa keskustelua ja viedä sitä näin eteenpäin. Veikko Pietilä huomauttaa artikkelissaan *Reflections on Public Discussion in the Mass Media* (2017), että vertaus ei ota huomioon sitä, missä määrin uusi kannanotto on vastaus vanhaan kommenttiin. Tästä juontuu Pietilän seuraava huomio, jonka mukaan näin ollen keskustelun kuvaaminen pelinä ei kenties ole hedelmällistä, sillä keskustelun kuvaaminen toisiinsa siististi linkittyneinä siirtoina ei välttämättä ole mahdollista. (emt, 18.) Pelivertauksessa on kuitenkin meriittinsä: vaikka se ei saatakaan soveltua suurien keskustelukokonaisuuksien kuvaamiseen, se voi olla hyödyllinen hahmotettaessa pienempiä palasia keskustelun eri osista.

Median relevanssi julkisessa keskustelussa on muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana internetin ja sosiaalisen median nousun myötä. Nämä uudet mediamuodot ovat mahdollistaneet yleisön osallistumisen keskusteluun tavalla, joka perinteisen lehdistön ja television ajalla ei ollut mahdollista. Tämä on esitellyt median roolista käytävään diskurssiin argumentin, jonka mukaan viestinten portinvartijuus on päättymässä: enää vain perinteiset uutismediat eivät voi määrittellä, mitkä aiheet ja yhteiskunnalliset kysymykset ovat riittävän tärkeitä julkaistavaksi. (Girard 2011.) Verkko kykenee luomaan ikään kuin ”vastajulkisuuden” (counter-public) – tilan, jossa diskurssiin pääsevät osallistumaan myös ne, joiden ääni ei kuulu perinteisissä viestimissä.

Girardin (2011) mukaan nykyisessä tilanteessa, jossa mediamuotojen määrä on moninaisempi kuin koskaan aikaisemmin, perinteisen median asema julkisen keskustelun edistäjänä on kaikesta huolimatta edelleen vahva. Tämä juontuu osittain uuden median tuomasta mahdollisuudesta eräänlaiseen keskusteluun eri kanavien välillä. Vaikka esimerkiksi sosiaalinen media ja perinteinen media

ovat harvoin suorassa yhteistyössä, ne ruokkivat toisiaan. Kun kentällä on muitakin toimijoita, jotka pystyvät levittämään tietoa, ei perinteinen media kuitenkaan enää ole samanlaisessa asemassa kuin aikaisemmin: sillä ei enää ole monopoliasemaa siinä, mitä kysymyksiä julkisuudessa käsitellään. Perinteisellä medialla on kuitenkin yhä kolme keskeistä tehtävää. Sen on määrä varmistaa, että keskeisimmät argumentit ja faktat ovat saatavilla kaikkialla median oman vaikutusalueen sisällä, että nämä väitteet peilaavat riittäväällä tavalla sitä, kuinka samat näkemykset esiintyvät yhteiskunnassa, ja että mediassa esitetyt näkemykset haastavat toisiaan niin, että yleisö voi tyydyttävästi muodostaa perusteltuja mielipiteitä poliittisista kysymyksistä. (Girard, 2011.)

3.2 Agenda setting -teoria

Agendan määritelmänä pidetään tässä tapauksessa Dearingin ja Everettin teoksessa käytettyä luonnehdintaa, jonka mukaan agenda on sarja aikaan ja olosuhteisiin sidottuja aiheita, pulmia tai huolia, jotka on järjestetty hierarkkisesti suhteessa toisiinsa, ja joiden hierarkkisen järjestyksen esittäminen tyypillisesti kytkeytyy agendaan liittyvään viestintään. Poliittisesta näkökulmasta agendan käsittelemiin aiheisiin liittyy usein yhteiskunnallisesti merkittäviä ristiriitatilanteita kahden tai useamman eri tahon välillä. Yhteiskunnallinen merkittävyys ja ristiriitatilanteisiin liittyvä vastakkainasettelu tekee kysymyksistä usein myös journalistisesti relevantteja. (Dearing & Everett, 1996, 2.) Samalla ristiriitatilanne ja sen aiheuttama konflikti itsessään ovat seikkoja, jotka tekevät niitä käsittelevästä agendasta tavalla tai toisella huomionarvoisen. Yhteiskunnallisesti merkittävät kysymykset voi jaotella karkeasti kahteen luokkaan: julkiset kysymykset ja tunnearvoon kytkeytyvät kysymykset. Tunnearvoon kytkeytyvät kysymykset ovat asioita, joissa on vain yksi legitiimi puoli eikä siinä suoranaisesti ole kiistelyn varaa. Dearing ja Everett käyttävät esimerkkinä lapsen pahoinpitelyä: kukaan ei julkisesti puolusta sitä, näin ollen sillä on keskustelun kannalta vain yksi legitiimi puoli. Toinen lohko ovat julkiset kysymykset, joita voi puolustaa tai vastustaa.

Tällaisia ovat esimerkiksi tämän tutkielman keskiössä olevat parisuhde- ja avioliittolaki. (emt, 3.)

Agenda setting on näin ollen poliittinen prosessi. Tästä huolimatta agenda settingissä ei median osalta ole automaattisesti pyrkimys vaikuttaa yleisön mielipiteisiin, vaan kyseessä voivat olla myös erityisesti perinteisten medioiden tila- ja resurssirajoitteet: painotuotteessa ei yksinkertaisesti ole tilaa kaikelle, televisiölähetyksellä on tiukat ajalliset raamit, joiden sisällä oleelliset asiat on käsiteltävä. Kaikkea ei ole mahdollista käsitellä, joten toimituksessa täytyy muodostaa jonkinlainen prioriteettilista siitä, mitkä uutistapahtumat ovat tärkeimpiä. Näin ollen se tila tai aika, joka annetaan yhdelle aiheelle, on todennäköisimmin pois joltain toiselta aiheelta. (emt, 3.) Aihevalintojen lisäksi myös artikkelin fyysinen sijainti vaikkapa lehden sivuilla vaikuttaa siihen, kuinka tärkeänä sitä pidetään.

Agenda setting on ilmiö, jota tekevät median lisäksi muutkin vaikuttamaan pyrkivät tahot. Tässä tutkimuksessa keskitytään kuitenkin valottamaan ainoastaan teoriaa median tekemän agenda settingin takana.

Vaikka agenda settingiä oli tavallaan tutkittu jo aikaisemmin, agenda setting -termiä alettiin käyttää ensimmäisen kerran vuonna 1972, kun McCombs ja Shaw tutkivat Yhdysvaltain vuoden 1968 presidentinvaalikampanjaa. Tutkimuksen aikana haastateltiin sataa äänestäjää, jotka eivät olleet päättäneet kantaansa. Haastattelun lisäksi tutkijat seurasivat median uutisointia vaaleista. Tutkimuksessa selvisi, että haastateltavien tärkeinä pitämät aiheet olivat samoja, joita media oli pitänyt eniten esillä. Tutkimus paljasti korrelaation tiedotusvälineiden esillä pitämisen agendan ja julkisen agendan välillä – se, mitä media pitää tärkeänä, tulee todennäköisesti myös yleisölle tärkeäksi. (Dearing & Everett 1996, 7.) Agenda-setting -teorian perustana on oletus, että kun objekti – oli se henkilö, ilmiö tai kysymys – nostetaan esille mediassa, esiin tuomisesta alkava kumulatiivinen käsittely uutisissa lisää objektin tärkeyttä yleisön silmissä (McCombs & Chyi, 2004, 22). Agenda setting -tutkimuksen keskiössä on objektin tärkeys (saliency) ja tapa,

jolla tärkeys muuttuu objektin mediaelinkaaren aikana. Yksinkertaisin tapa mitata tärkeyttä on katsoa siitä julkaistujen artikkelien tai muiden journalististen tuotteiden määrää. Yleisö tietävästi muodostaa näkemyksen objektin tärkeydestä sen perusteella, kuinka paljon se on määrällisesti esillä eri mediakanavissa. (emt, 18.)

Agenda settingiin linkittyy vahvasti ilmiö, jota voisi suomeksi kutsua vaikkapa kehyksenvaihdoksi (frame-changing). Ylempänä todettiin, että objektin tärkeyttä kasvattaa sen toistuva käsittely mediassa. Mitä enemmän jokin asia esiintyy otiskoissa, sitä oleellisempaan sitä yleisesti pidetään. Uutistapahtuman elinkaaren aikana media hakee usein uusia näkökulmia, joilla tapahtumaa pidetään tuoreena ja tuodaan siitä esiin uusia näkökulmia. Yksi kehyksenvaihdollinen kehityskulku on esimerkiksi silloin, kun uutistapahtumaa aletaan käsitellä, sitä käsitellään ensin yksilön tai yhteisön näkökulmasta ja edetään yhteiskunnalliselle tasolle. (McCombs, Chyi & Kioussis 2004, 218–219; McCombs & Chyi 2006, 754.) Tätä on kehyksenvaihto. Kehyksen vaihtaminen on termi, joka esiintyy useissa muissakin joukkoviestinnän teorioissa, eikä kehyksen määritelmä eroa agenda settingin tapauksessa juurikaan näistä. Kehyksellä tarkoitetaan kaavoja, joilla todellisuutta selitetään, tai kognition ja kulttuurin toisiinsa yhdistävää konseptia. (Brügge-mann 2014, 64.) Yksinkertaisimmin kehyksen voi ymmärtää vertauksena taulun tai valokuvan kehyksiin: se rajaa tiettyjä asioita sisään, jättää tiettyjä ulos ja näyttää jonkin tilanteen tietystä kulmasta. Näin ollen sitä ei voi pitää kaiken kattavana kuvauksena siitä, mitä on tapahtunut, vaan se on pikemminkin kehystäjän käsitys siitä, mikä tapahtumassa on keskeistä ja kuinka se tulisi ymmärtää (emt, 64). Kehyksen voikin määritellä esimerkiksi agendan koostamiseksi rajallisesta määrästä temaattisesti yhteensopivia attribuutteja, jotta saadaan muodostettua koherentti kuva halutusta objektista. Valitsemalla ja vaihtamalla kehyksiä uutistapahtuman aikana, media vaikuttaa siihen kuvaan todellisuudesta, joka yleisölle esitetään. (Muschert & Carr 2006, 748.)

Kehystämällä valitaan ominaisuus tai aspekti todellisuudesta ja pyritään korostamaan ja painottamaan sitä journalistisessa tuotteessa. Usein nähtyjä kehyksiä ovat esimerkiksi tunnepitoiset, konfliktiin perustuvat tai ”human interest” -tyyppiset kehykset, joilla pyritään luomaan tuotteeseen draamaa tai tarttumapintaa, jolla on suurempi todennäköisyys kiinnostaa yleisöä. Tyypillinen käytäntö on myös asettaa kaksi vastakkaista kehystä tasapainottamaan toisiaan – esimerkiksi human interest -kehys jonkin faktuaalisesti painottuneen kehyksen kanssa. (Tromble & Meffert 2016, 5082.) Uutistapahtumaa käsiteltäessä median on päätettävä, mitä elementtejä uutiseen sisällytetään ja mitä jätetään pois. Näin ollen kaksi samaa uutistapahtumaa käsittelevää artikkelia voi olla keskenään hyvinkin erilaisia: esimerkiksi haastateltavan, näkökulman ja teeman valinnalla on mahdollista saada aikaan monipuolinen juttukirjo. Samoin sillä, mitä jätetään sanomatta tai käsittelemättä, on suuri merkitys.

3.3 Aikaisempi tutkimus

Avioliittolain muutos on verrattain uusi, joten sitä ja parisuhdelakia keskenään vertaavaa tutkimusta ei ole vielä ennätetty tehdä. Ylipäätään kumpaankaan lakiin liittyvää journalistista tutkimusta ei vaikuttaisi olevan. Tämä voi selittyä esimerkiksi kielialueen koolla, journalistisen tutkimuksen määrällä ja lakien ajankohtaisuudella. Parisuhdelaki oli relevantti vuosituhannen vaihteen tietämällä, mutta ei juurikaan sen jälkeen.

Seksuaalivähemmistöjen representaatiota mediassa on käsitelty esimerkiksi Antti Lehtonen pro gradu -tutkielmassaan Homoseksuaalisuuden representaatiot urheilujournalismissa 2014. Tutkielmassa Lehtonen tarkastelee sekä määrällisin että laadullisin keinoin sitä, ketkä suomalaisessa mediassa puhuvat homoseksuaalisuudesta sekä sitä, millaisia representaatioita homoseksuaalisuudesta luodaan. Tutkimuksen pääasiallinen osuus koostuu diskurssianalyysistä, eikä tämän tutkimuksen puitteissa liene näin ollen relevanttia syventyä siihen enempää.

Kansainvälisellä tasolla sukupuolineutraalin avioliiton mediarepresentaatiota on tutkinut muun muassa Pew Research Center. Määrällisessä tutkimuksessa tarkasteltiin uutismedioissa julkaistuja artikkeleita ja niiden suhtautumista samaa sukupuolta olevien parisuhteeseen, minkä lisäksi siinä verrattiin sosiaalisen median palvelu Twitteristä kysymyksen tiimoilta kerättyä aineistoa sekä mielipidemittauksista saatua dataa. Tutkimus toteutettiin ajanjaksolla, kun Yhdysvaltain korkeimmassa oikeudessa keskusteltiin sukupuolineutraalin avioliittolain säätämisestä. Tutkimus selvitti, kuinka suuri osa julkaistuista artikkeleista oli lain puolesta, kuinka moni vastaan, ja millaisia argumentteja puolin ja toisin esitettiin. Lisäksi tarkastelussa oli kolmas kategoria, johon lajiteltiin sävyltään neutraalit artikkelit. Artikkeleista 49% oli sävyltään myönteisiä tai kannatti lakia, 9% vastusti ja 44% oli joko neutraali tai ilmaisi sekä myönteistä että kielteistä suhtautumista lakiin. Lisäksi tutkimuksessa selvisi muun muassa, että suurin osa lakikäsittelyn saamasta huomiosta tapahtui viiden päivän ajanjaksolla kuulemisten aikaan 25.-29.3.2013, ja että yleisesti suuresta positiivisten artikkeleiden määrästä huolimatta yksittäisten tiedotusvälineiden neutraalit tai kielteiset kannat vaihtelivat radikaalisti.

Julkisesta keskustelusta tutkimusta on kuitenkin tehty runsaammin. Nordic Institute for Studies in Innovation, Research, and Education julkaisi vuonna 2011 raportin *Public Debate on Research Policy in the Nordic Countries*, jossa tutkittiin määrällisiä ja laadullisia keinoja yhdistelemällä tutkimuskäytännöistä käytävää julkista keskustelua pohjoismaisissa viestimissä. Jokaisesta kohdemaasta valittiin kolmesta viiteen päivittäin julkaistavaa sanomalehteä, joiden tiedettiin käsittelevän tutkimuskäytäntöjä aiheena. Keskeisiä fokuksia olivat muun muassa tutkimuksiin käytettävät resurssit, tutkijoiden autonomia tai akateeminen vapaus sekä vertaisarviointiin liittyvät seikat. Tutkimuksesta kävi ilmi esimerkiksi, että julkinen keskustelu lisääntyi tarkasteltavan ajanjakson aikana, tutkijat muodostivat artikkelissa suuren osan toimijoista, minkä lisäksi myös poliitikot olivat suuressa roolissa suurempana ryhmänä, eivät niinkään yksittäisinä henkilöinä.

Diego Lasio ja Francesco Serri tutkivat vuonna 2019 julkaistussa tutkimuksessaan *The Italian public debate on same-sex civil unions and gay and lesbian parenting* samaa sukupuolta olevien parisuhteiden ja sateenkaariperheiden ympärillä käytyä julkista keskustelua, jota käytiin, kun Italian parlamentissa pohdittiin lakia parisuhteen rekisteröimisen mahdollistamisesta. Tutkimus tarkastelee diskurssi-analyysin kautta erityisesti poliitikkojen, kirkon edustajien ja muiden yhteiskunnallisesti keskeisissä roolissa toimivien puheita, joita pidettiin lakiehdotuksen parlamenttikäsittelyn aikaan. Lausunnot kerättiin italialaisten uutismedioiden verkkosivuilta ja litteroitiin tekstiksi. Aineiston voidaan siis katsoa tulleen journalististen kanavien kautta. Tutkimuksessa tultiin siihen tulokseen, että parisuhteista puhuttaessa yleinen argumentti oli heteroseksuaalisuuden luonnollisuus verrattuna homoseksuaalisuuteen. Samaa sukupuolta olevien parien vanhemmuuden tapauksessa puolestaan vedottiin paljon ”veri on vettä sakeampaa” -tyyppiseen ajatteluun. Kaiken kaikkiaan tutkimuksesta voisi tätä tutkielmaa silmällä pitäen tehdä yhteenvedon, että tämänkaltaisten lakien vastustus nojaa usein perinteisiin arvoihin, kuten kotiin, perheeseen ja kirkkoon. Toki tässä tapauksessa on pidettävä mielessä katolisen kirkon vahva asema Italiassa suhteessa Suomen uskonkulttuuriin.

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

Tämän tutkimuksen oli alun perin tarkoitus koostua sekä määrällisestä että laadullisesta osuudesta. Kun näkökulmaa päätettiin agenda setting -teorian lisäksi laajentaa julkisen keskustelun tarkasteluun, tehtiin päätös jättää laadullinen osuus pois, jotta työ pysyisi riittävän tiiviinä.

Määrällinen eli kvalitatiivinen tutkimus on usein tyypillisempi lähestymistapa luonnontieteellisessä tutkimuksessa, kun taas laadullinen eli kvalitatiivinen on ajateltu humanistisen tutkimuksen lähtökohdaksi. Se, ovatko tutkimussuunnat toisensa poissulkevia vai toisiaan täydentäviä, riippuu siitä, miltä koulukunnalta asiaa kysyy. Esimerkiksi yhdysvaltalainen tutkimusperinne näkee suunnat hahmottamisen selkeyden nimissä vastakkaisina, mutta katsoo että laadullisen ja määrällisen tutkimuksen eri puolia voi yhdistää toisiinsa. (Sarajarvi & Tuomi, 2014; Tuomivaara, 2005.) Vaikka kahtiajako on olemassa, ei laadullista ja määrällistä voi kuitenkaan täysin erottaa toisistaan: kvantitatiivinen tutkimus ei ole pelkkiä numeroita, eikä kokonaan kvalitatiivista tutkimusta ole olemassa. Kahdessa erilaisessa määrällisessä tutkimuksessa laadullisen osuus voi toki vaihdella. Tutkimuskysymykset ovatkin lopullinen määrittelijä sille, tarvitseeko tutkimus määrällistä vai laadullista lähestymistapaa. Määrällistä tutkimusta värittävät usein kysymykset paljoudesta, osuuksista, kahden tai useamman eri tekijän välisestä riippuvuudesta ja eri tekijöiden yhteneväisyyksistä. (Jokivuori & Hietala 2015.) Tässä tutkimuksessa keskeiseksi nousee kysymys eri tekijöiden välisestä yhteneväisyydestä ja toisaalta niiden eroista. Laadullinen tutkimus olisi saattanut mahdollistaa esimerkiksi syvällisemmän katsauksen aineistossa esiintyviin teemoihin, mikä voisikin olla otollinen jatkotutkimuksen aihe. Tässä tutkimuksessa kuitenkin pyritään luomaan pikemminkin kokonaiskuva aineistosta ja sen osallisuudesta julkiseen keskusteluun.

4.1 Aineistonkeruu

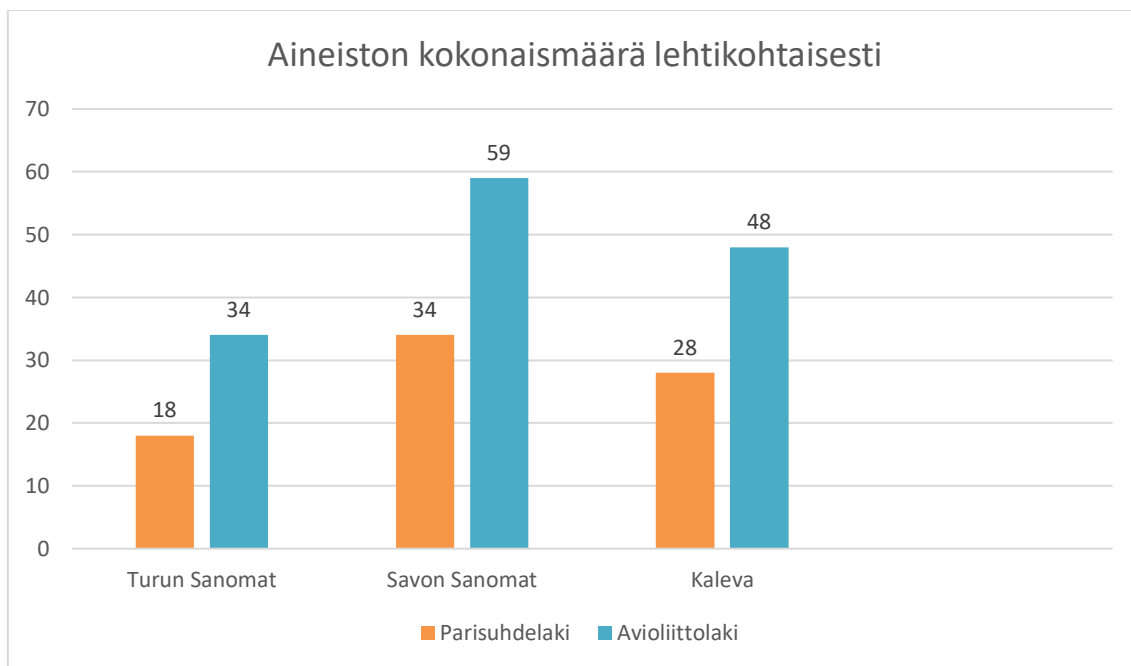
Tutkimuksen aineisto muodostuu Savon Sanomista, Kalevasta ja Turun Sanomista kerätystä, toimituksen tuottamasta sisällöstä. Alkuperäinen suunnitelma oli sisällyttää myös yleisönosastokirjoitukset, koska aluksi näytti, että aineisto jäisi muuten niukaksi, ja koska ainakin teoriassa kirjoitukset kulkevat toimituksen seulan läpi. Eheimmän mahdollisen kuvan saamiseksi aineisto kuitenkin päädyttiin rajaamaan ainoastaan toimituksessa tai toimeksiantona tuotettuun sisältöön. Tällä haluttiin saada käsitys siitä, millaista nimenomaan toimitukseen kytkeytyvä sisältö on. Lakimuutoksia koskeviin yleisönosastokirjoituksiin olisi toki mielekästä syventyä omana tutkimuksenaan.

Lehtiä valittaessa on annettu painoa kahdelle eri tekijälle. Tarkastellut julkaisut pyrittiin valitsemaan niin, että ne ovat maantieteellisesti mahdollisimman laajalta alueelta, minkä lisäksi julkaisujen tuli olla eri konsernien omistuksessa.

Aineisto on kerätty aikaväleiltä 1.8.2001–30.11.2001, 1.2.2002–31.3.2002, 1.10.2014–31.1.2015 sekä 1.2.2017–31.3.2017. Nämä kattavat lakien hyväksymisen eduskunnassa sekä niiden voimaan astumisen ajankohdan. Kunkin pisteen ympärille on ulotettu lisäksi niin sanottua ”puskuri-aikaa” muutamasta viikosta pariin kuukauteen. Tämä on tehty, jotta relevanttia aineistoa kertyisi mahdollisimman laajasti ja monipuolisesti.

Aineisto kerättiin vuoden 2018 maaliskuun ja lokakuun välillä selaamalla lehtien mikrofilmitallenteet läpi valittujen pisteiden ajalta. Kalevalta ja Savon Sanomilta pyysin täyssanahaun perusteella tehdyt otsikkolistat, koska Turun Sanomien jälkeen aineiston läpi kampaaminen ilman ennakkotietoa siitä, missä numeroissa artikkeleita on, totesin hitaaksi. Parisuhdelain tiimoilta samankaltainen haku välitettiin, koska toisin kuin avioliittolaissa, parisuhdelailta ei ole mediassa varsinaista vakiintunutta termiä, joten luotettava ja kaiken kattava haku olisi ollut vaikeampi tehdä.

Aineistoon sisältyy yhteensä 234 artikkelia kolmesta eri julkaisusta (ks. kuvio 1).

KUVIO 1. Artikkelien kokonaismäärän jakautuminen lehtien ja lakien kesken.

4.2 Määrällinen sisällönerittely tutkimusmenetelmänä

Tutkimuksen menetelmäksi valikoitui määrällinen sisällön erittely. Se on kommunikaation ilmisisällön objektiivista, systemaattista ja määrällistä kuvailua varten soveltuva tutkimustekniikka (Berelson 1952, 18). Ilmisisällöllä viitataan siihen, mikä tekstissä on selvästi sanottu, ei tekstin tulkintaan tai sen merkityksiin. Määrällisellä puolestaan tarkoitetaan Berelsonin mukaan, että tulokset ilmoitetaan täsmällisessä määrällisessä muodossa, mikä edellyttää tutkimukselta luokittelevaa ja tilastoivaa otetta. Näkemys siitä, mikä on määrällistä sisällön erittelyä, on elänyt Berelsonin ajoista. Määritelmän peruspilarit kantavat vielä, mutta nykyään nähdään, että dokumentteja voidaan käyttää myös ilmiön kuvaajina. Niinpä määrällisellä sisällön erittelyllä tarkoitetaan nykyään tutkimuksia, joissa tilastollisesti tai sanallisesti pyritään kuvaamaan joko dokumenttien sisältöä ilmiönä sinänsä tai ulkopuolisia ilmiöitä, joita sisällön ajatellaan ilmaisevan. Se on

joukko menettelytapoja, joiden avulla dokumenttien sisällöstä tehdään havain-
toja ja kerätään tietoja. Kerättyjä tietoja voi käyttää sekä kyseessä olevien ilmiöi-
den kuvailuun että niiden selittämiseen. (Pietilä 1976, 52–54.)

Sisällön erittely on väline, jota käytetään, kun tutkimusaineisto rakentuu doku-
menteille. Lähteitä, joista dokumentit kerätään, voi kuitenkin olla useita. (emt,
55.)

Määrällinen sisällön erittely antaa siis mahdollisuuden muodostaa dokumentti-
aineiston pohjalta kuvan toisaalta itse dokumenttiaineistosta, toisaalta ilmiöstä,
jota dokumenttiaineisto kuvaa. Tässä tapauksessa tutkittava ilmiö on ensimmäi-
sessä aineistossa parisuhdelaki ja toisessa aineistossa avioliittolaki. Tutkimusta
kiinnostaa pääasiallisesti ilmiö aineiston takana – ilmiötä pyritään erityisesti ku-
vaamaan, mutta myös jossain määrin selittämään pääasiallisesti lopetusluvussa,
minkä lisäksi niitä pohditaan hiukan jo analyysin yhteydessä.

Koska tässä tutkimuksessa aineisto on puhtaasti dokumenttipohjaista, soveltuu
sisällön erittely menetelmäksi hyvin. Menetelmä tarjoaa työkalut suuren aineis-
tomäärän käsittelyyn ja luokitteluun tavalla, joka tuntui soveltuvimmalta tähän
tutkimukseen sen käytännönläheisyyden kanssa. Menetelmällä pyritään kuva-
maan tietyn dokumenttijoukon sisältöä supistetussa muodossa niin, että kuvauk-
sesta syntyneestä mallista on mahdollista nostaa tarkasteltavaksi yksittäisiä piir-
teitä ja ominaisuuksia. (Pietilä 1976, 93.)

4.3 Aineiston luokittelurunko

Tutkimusaineisto on jaoteltu seitsemään sisältöluokkaan artikkelin genren, tee-
mafokuksen, siinä esiintyvien toimijoiden, äänen, tiedon lähteiden, artikkelin
tuotannon ja tekstin sävyn mukaan. Jokainen sisältöluokka on lisäksi jaettu kou-
ralliseen kategorioita, joiden määrä riippuu sisältöluokan luonteesta. Vähimmil-
lään kategorioita oli 3, enimmillään 8. Tyypillisesti niitä oli kuitenkin 5–6.

Sisältöluokkia muodostettaessa lähdetään liikkeelle tutkimuskysymyksestä (emt, 96). Tämän tutkimuksen olennaisin kysymys on, millä tavalla kahta eri la-
kia on kuvattu ja onko kahden lain mediakäsittelyn välillä eroja. Näin ollen oli
erityisen tärkeää saada mukaan sisältöluokat toimijoille, äänelle sekä artikkelin
sävyille. Näitä kolmea tukemaan valittiin lisäksi artikkelin genre, teemafokus, tie-
don lähde sekä artikkelin tuotanto. Näiden oli määrä tarjota tapa hahmottaa yleis-
emmän tason linjoja, jotka ovat kuitenkin olennaisia journalistisessa tuotteessa.
Samalla ne mahdollistavat esimerkiksi erilaisten aihepainotusten tarkastelun.

Seuraavassa osiossa määritellään kukin sisältöluokka kategorioineen ja vedetään
rajat sen suhteen, millaiset asiat määritellään tiettyyn kategoriaan kuuluvaksi.

4.3.1 Genre

Kielitoimiston sanakirja (Kielitoimistonsanakirja.fi, 2019) määrittelee genren laa-
duksi, lajiksi tai lajityypiksi. Tyypillisesti lajityypistä puhuttaessa viitataan tai-
teeseen, esimerkiksi kirjallisuuteen tai elokuvaan. Sanan voi kuitenkin ulottaa
myös journalismiin, jolloin se vaatii hiukan lisämäärittelyä. Termiä olisi mahdol-
lista käyttää esimerkiksi määrittelemään, onko kyseessä vaikkapa urheilu- tai pe-
lijournalismia. Tämän tutkimuksen puitteissa genrellä viitataan kuitenkin artik-
kelin muotoon pikemmin kuin sisältöön. Luokitus on jaettu viiteen kategoriaan:
pääkirjoitukseen, kolumniin, uutissähkeeseen, uutisjuttuun sekä feature-artikke-
liin.

Pääkirjoitus on tyypillisesti lehden ensimmäisillä sivuilla oleva, päätoimittajan
kirjoittama tai hyväksymä teksti, jonka usein ymmärretään edustavan lehden vi-
rallista kantaa käsittelemiinsä asioihin. Sävyiltään pääkirjoitus mielletään hiukan
virallisemmaksi kuin kolumni, joka puolestaan on yksittäisen toimittajan näke-
mys. Kolumni on pääkirjoitusta vapaamuotoisempi, ja siinä missä pääkirjoitus
yleensä puhuu jostakin samassa julkaisussa käsitellystä aiheesta, kolumni ei ole
yhtä sidottu lehden muuhun sisältöön.

Tässä tutkimuksessa uutissähkeen ja uutisjutun merkittävimpänä erona tullaan pitämään pituutta ja yksityiskohtien määrää. Uutissähke on tekstimuotoisena hyvin lyhyt, vain olennaisimman informaation sisältävä viesti. Sitä voisi ajatella esimerkiksi tiivistelmäksi uutisesta. Vastavuoroisesti uutisjuttu pitää sisällään samat asiat kuin sähkekin, mutta esittää sen yksityiskohtaisemmassa, vähemmän karsitussa muodossa. Uutisjutussa saattaa olla esimerkiksi jonkinlainen kokija, jonka kautta uutinen konkretisoidaan.

Tämän sisältöluokan viimeisenä kategoriana on feature-artikkeli, joka on Kieli-toimiston sanakirjan mukaan lehtiartikkeli, radio-, tai televisio-ohjelma, joka käsittelee ajankohtaista aihetta uutista vapaamuotoisemmin ja laajemmin. Featureja ovat vaikkapa henkilökuva tai tapahtumareportaasi.

4.3.2 Teemafokus

Teemafokus on tässä yhteydessä aihepiiri, jota artikkeli käsittelee. Kategorioita on neljä: politiikka, uskonto, arki ja vastustus.

Lähtökohtaisesti kaikki ne artikkelit, joiden keskiössä on millään tavalla politiikka tai puolue, lasketaan kuuluvaksi politiikkakategoriaan. Kategoriaan on sisällytetty myös lainsäädäntö, joten esimerkiksi lain läpimenoa kuvaavat artikkelit ovat teemafokukseltaan usein juuri politiikkaa.

Uskontoa käsittelevä kategoria kattaa aivan kaiken uskontoon, kirkkoinstituutioon ja papin työhön liittyen. Eri uskontokuntien välillä ei tehdä eroa.

Arjella viitataan käytännössä kaikkeen yksilön elämää koskevaan. Kategoria on tarkoitettu kattamaan ne tekstit, jotka käsittelevät henkilökohtaista kokemusta, kuten seksuaalivähemmistöperheen arkipäivää tai naimisiin menoa. Tämän luokan artikkelit keskittyvät lähes eksklusiivisesti seksuaalivähemmistöjen ympärille.

Viimeinen kategoria keskittyy lakimuutoksen vastustamisen ympärille rakennettuihin artikkeleihin. Artikkelin sävyllä on oma luokkansa, mutta tutkielman suunnitteluvaiheessa vaikutti perustellulta antaa vastustukselle myös oma teemafokuksensa. Vastustus-teemafokus on luotu esimerkiksi avioliittolain tapauksessa vasta-aloitetta koskeville jutuille, joiden keskiössä on tavalla tai toisella lakimuutosten vastustaminen tai niitä vastaan protestointi. Luokitukseen kertyi kuitenkin lopulta varsin vähän artikkeleita.

4.3.3 Toimija

Tämän tutkimuksen kontekstissa toimija on aina ensisijaisesti se, kenestä käsiteltävänä oleva artikkeli kertoo tai kuka sen kohde on. Luokitus vastaa kysymykseen "kuka on jutun päähenkilö?" Kategoriat jakaantuvat poliitikkoon, kirkon edustajaan ja tavalliseen kansalaiseen. Erityisesti lyhyistä artikkeleista toimija jäi kokonaan puuttumaan, sillä esimerkiksi eduskunta instituutiona ei kelvannut aktiiviseksi tekijäksi, vaan tutkimuksessa edellytettiin, että toimijaksi soveltuakseen on tultava nimetyksi artikkelissa. Jälkeenpäin tarkasteltuna eduskunnan olisi voinut erottaa omaksi toimijakseen täsmällisemmän kuvan saamiseksi, mutta ymmärsin tämän siinä tutkimuksen vaiheessa, jossa luokitusrunon muuttaminen ei enää ollut mahdollista.

Tavallinen kansalainen saattoi luokituksessa olla sekä kannattaja, vastustaja että neutraali osapuoli.

4.3.4 Ääni

Tutkija Sandrine Boudana määrittelee äänen tekstissään *The Journalistic Referents: A Crucial Distinction Between Sources and Voices* (2009) joksikin sellaiseksi, joka värittää tarinaa ja antaa sille lisää painoa, mutta jolta ei edellytetä tiedon välittämistä. Ääni voi esimerkiksi ilmaista tunteensa tai poliittisen tai ideologisen näkemyksensä reaktiona tapahtumaan, josta artikkelissa kirjoitetaan.

(emt, 285.) Boudanan määritelmästä voisi vetää linjauksen, että äänen on tarkoitus elävöittää artikkelia ja kenties tuoda siihen toinen näkökulma. Vaikka äänen itsessään ei tarvitsekaan olla tiedonvälittäjä, konteksti, jossa ääni esiintyy voi olla informatiivinen ja juttua taustoittava. Tämän tutkimuksen tapauksessa ääni on määritelty sen kautta, kommentoiko haastateltava uutistapahtumaa jotenkin. Esimerkiksi uutisessa, jossa kerrotaan, kuinka eduskunta äänesti, ei välttämättä ole ääntä lainkaan. Sen sijaan uutisessa, jossa poliitikko ilmaisee mielipiteensä äänestyksestä, on ääni.

Sisältöluokka on jaettu kuuteen kategoriaan, minkä lisäksi se, että ääntä ei ole, on oma kategoriansa. Kategoriat ovat toimittaja, kansalainen, kansalainen, jonka arkeen tai muuhun elämään lainsäädännöllä on juridista vaikutusta, poliitikko, kirkon edustaja, sekä järjestön edustaja.

Tavallinen kansalainen on jaettu äänen suhteen kahteen eri kategoriaan, koska tällaista aihetta tutkittaessa on tärkeä saada tietää, ketä on kuultu, sen lisäksi että tiedetään, millaisista näkökulmista aihetta on käsitelty. Jako kahden luokan välillä on tehty puhtaasti sen perusteella, kuinka selvästi artikkelissa on tuotu esille, mikäli joku siinä kuulluista äänistä on henkilö, jonka elämään laki suoraan vaikuttaa. Asia on täytynyt ilmaista selkeästi, esimerkiksi mainitsemalla äänen parisuhteesta tai suuntautumisesta erikseen. Mahdollisimman tiukalla linjauksella on pyritty saamaan mahdollisimman selkeä kuva erityisesti siitä, millä tavalla seksuaalivähemmistöjä kuullaan itseään koskevilla asioilla.

4.3.5 Tiedon lähteet

Tiedon lähteissä määritellään, mistä jutun sisältämä tieto on peräisin. Ensimmäinen mahdollinen lähde on haastateltava. Toinen on viranomainen. Kolmas kategoria ovat organisaatiot, eli pääsääntöisesti erilaiset järjestöt. Neljäntenä ja viidentenä ovat muut uutismediat sekä tietotoimistot.

Luokittelurunkoa tehtäessä oli odotettua vaikeampi ottaa huomioon, millä tavalla mediat kertovat käyttämistään lähteistä. Esimerkiksi sitä, tuleeko tieto haastateltavalta vai tiedotustilaisuudessa esiintyvältä viranomaiselta oli välillä mahdotonta saada selville. Tämän vuoksi olen päättänyt jättää käyttämättä tästä kategoriasta saatua dataa suunnittelullisten vajavaisuuksien ja luokittelun epätarkkuuden vuoksi.

4.3.6 Artikkelin tuotanto

Artikkelin tuotanto -kategoria määrittelee, onko artikkeli tehty toimituksessa tai toimituksen toimeksiannosta, uutisvaihdossa tai uutispankin kautta vai onko artikkeli ostettu tietotoimistolta.

Vuosien 2001 ja 2002 artikkelit ovat yksinomaan joko ensimmäistä tai kolmatta luokkaa, koska uutisvaihto ja -pankit ovat yleistyneet vasta myöhemmin vuosikymmenelle tultaessa. Uutisvaihdon ja -pankin luokkaan on laskettu tässä tapauksessa Lännen ja Savon mediat, joista ensimmäinen tekee yhteistoimituksessa artikkeleita sekä Kalevaan että Turun Sanomiin, jälkimmäinen puolestaan Savon Sanomiin. Nämä artikkelit ovat siis tekstejä, jotka ovat voineet ilmestyä myös muiden yhteistoimituksen jäsenten lehdissä.

4.3.7 Sävy

Sävyllä viitataan siihen, millainen mielipide kyseessä olevasta laista on artikkelissa ilmaistu. Luokka on jaettu kolmeen kategoriaan: positiiviseen, negatiiviseen ja neutraaliin. Luokan laatiminen oli kuitenkin suunniteltu huonosti: artikkelit katsottiin positiivisiksi, mikäli joku hyötyi laista niissä. Tätä käsitellään tarkemmin sekä analyysiluvussa että pohdinnassa. Sävy on kuitenkin otettu mukaan analyysiin, sillä erityisesti negatiivisella kategorialla on meriittinsä.

4.4 Tutkimuksen toteutus

Aineisto kerättiin pääsääntöisesti kevään ja kesän 2018 aikana. Avioliittolain tapauksessa lehtien arkistoista pyydettiin täystekstihaun hakusanalla ”avioliittolaki” koottu otsikkolista. Lehtien arkistot tekivät ainoastaan täystekstihaun, minkä jälkeen suoritin itse aineiston keräämisen saamani otsikkolistan pohjalta. Suuri osa lehdistä säilyttää lehtiä vain pari vuotta julkaisun jälkeen, joten toimivimmaksi lähestymistavaksi valikoituivat mikrofilmit. Kävin mikrofilmit läpi kulloinkin itseäni lähimmässä kirjastossa, jossa oli käytettävissä mikrofilminlukulaite. Parisuhdelain tapauksessa täystekstihakua ei pyydetty siitä syystä, että laille ei muodostunut vakiintunutta, yleisesti käytettyä nimitystä, toisin kuin avioliittolaille. Lehdet tilattiin avioliittolain tapaan mikrofilmeinä ja käytiin päivä kerrallaan lävitse. Kun tutkimukseen sopivaksi katsottu artikkeli löytyi, se tallennettiin mikrofilminlukulaitteesta riippuen joko kuvaamalla tai ottamalla siitä ruudunkaappaus, ja artikkelin julkaisupäivä, otsikko ja kirjoittaja kirjoitettiin muistiin. Prosessi oli sama kummankin lain kohdalla.

Lehtiä läpikäydessä jätettiin aikasyistä lukematta joitakin lehden osia, kuten urheilusivut ja päivävyri. Tämä päätös tehtiin oletuksesta, että päivävyri – jossa lehdestä riippuen on tavallisesti esimerkiksi säätiedotus, nimipäivä ja muuta niin sanottua sekalaista sisältöä – tai urheilusivujen kaltaisissa osissa ei todennäköisesti ole sisältöä, joka katsottaisiin aineistoon kuuluvaksi. Myös lehtien mukana tulevat viikonloppu- ja teemaliitteet jätettiin pois. Teemaliitteet edellä mainitusta syystä, viikonloppuliitteet muun muassa epätasaisen saatavuuden – osa mikrofilmikeloista sisälsi ainoastaan lehden seitsemänpäiväisen osan – ja relevanssin puutteen vuoksi. Tutkimus keskittyy pääasiallisesti uutisisältöön ja uutisisällön joukossa julkaistaviin mielipidekirjoituksiin, kuten kolumneihin, joten usein tyyliältään kepeämpi ja ajattomampi viikonloppusisältö ei tuntunut muuhun aineistoon sopivalta.

Aineisto käsiteltiin Microsoft Excelissä. Se jaettiin omiksi taulukoikseen lakien ja julkaisun mukaan, jolloin joka lehdellä oli kaksi taulukkoa, yksi kutakin lakia kohti. Artikkelit käytiin laki ja lehti kerrallaan läpi ja niiden sisältö kirjattiin taulukkoon vastaavuuden mukaan. Suurimmassa osassa sisältöluokista yksi artikkeli saattoi sijoittua useampaan kategoriaan samassa luokassa. Tämä ei ollut ideaalitalanne, mutta artikkeleita luokitellessa oli myös harvoin mahdollista tehdä selkeää rajausta siitä, mikä kategorioista olisi tärkein. Ainoat sisältöluokat, joissa päällekkäisyyksiä ei ollut, olivat genre ja sävy.

5 ANALYYSI

Parisuhdelaista oli yhteensä 80 artikkelia, avioliittolaista puolestaan 154 (ks. kuvio 1). Turun Sanomissa julkaistiin tarkasteluajankohtina 18 artikkelia parisuhdelaista ja 47 artikkelia avioliittolaista. Savon Sanomissa vastaavat luvut olivat 34 ja 59. Kalevassa puolestaan 28 ja 48. Määrällisesti näyttäisi siis, että Savon Sanomat julkaisi eniten artikkeleita kummastakin laista ja Kaleva toiseksi eniten. Aineistossa on kuitenkin otettu huomioon ainoastaan painettu, lehtien päivittäin ilmestyvissä osissa julkaistu sisältö – jos myös verkkosisältö ja viikonloppuliitteet olisi huomioitu, suhteet voisivat näyttää erilaisilta.

Yleisin artikkelityyppi oli jokaisessa julkaisussa ja molempia lakeja koskien uutisjuttu, jonka teemafokuksena oli politiikka ja toimijoina poliitikot. Valtaosa tämänkaltaisesta sisällöstä oli raportointia liittyen eduskunnan toimintaan, esimerkiksi äänestysistuntoihin tai niiden jälkimaininkeihin.

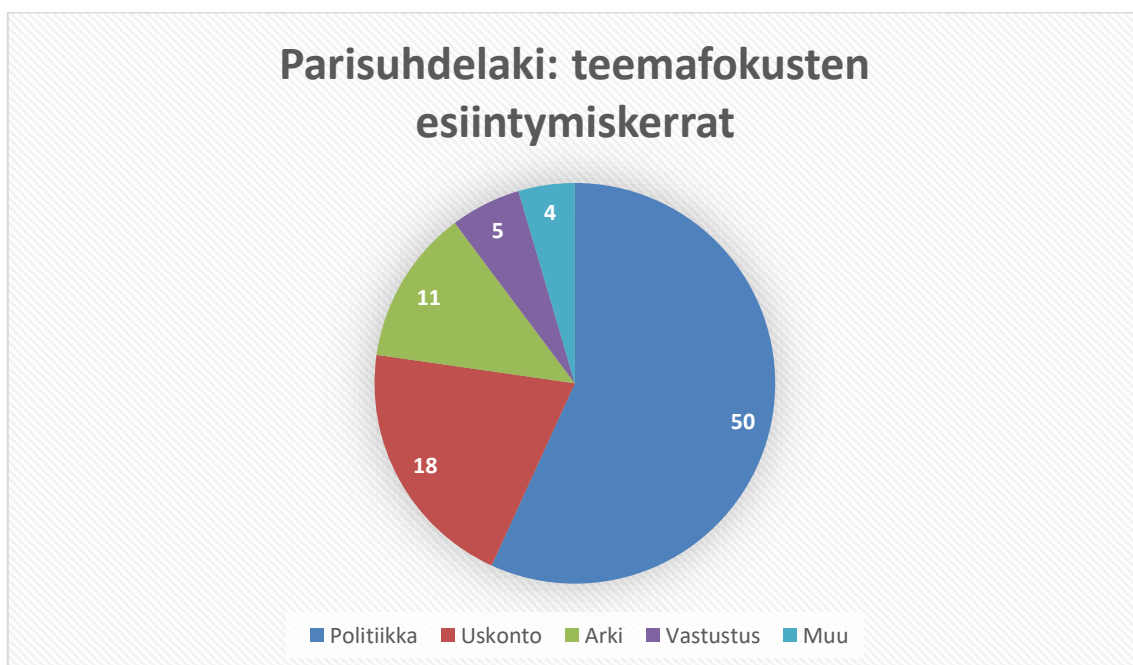
Seuraavassa osiossa käydään aineisto läpi laki kerrallaan. Ensin luodaan yleiskatsaus siihen, millaisia suuret linjat ovat lakien kohdalla olleet, sitten syvennytään vertailemaan eri julkaisuja toisiinsa.

Yksi artikkeli saattoi luokiteltaessa sisältää useamman kuin yhden kategorian. Tällaisissa tapauksissa kaikki sisältöluokkaan kuuluvat kategoriat on kirjattu ylös. Näin ollen kaavioissa esiintyvät luvut eivät kuvaa artikkelien määrää vaan artikkeleissa esiintyneiden kategorioiden määrää. Ainoat kategoriat, joihin ei ole kelpuutettu yhtä useampaa luokitusta ovat genreä ja sävyä koskevat. Sisältöluokkia kokonaisuutena tarkastelevia ympyräkaavioita lukiessa on myös huomattava, että kaavio ei muodostu prosenteista vaan kyseessä olevista esiintymismääristä.

5.1 Parisuhdelaki

Parisuhdelakiin liittyen julkaistiin tarkastellulla aikavälillä yhteensä 80 artikkelia. Turun Sanomat julkaisi niistä 18 kappaletta, Savon Sanomat 34 ja Kaleva 28. Yleisimmäksi genreksi nousi jokaisessa julkaisussa uutisjutut, toiseksi uutissähkeet. Yleisimmän ja toiseksi yleisimmän genren välissä tapahtui dramaattinen pudotus artikkelien määrässä: uutisjuttuja julkaistiin yhteensä 53, kun taas uutissähkeitä julkaistiin 14:n artikkelin verran.

Kuten alla olevasta kaaviosta (ks. kuvio 2) käy ilmi, suurin osa parisuhdelain ympärillä käydystä julkisesta keskustelussa kolmessa tarkastelun kohteena olevassa lehdessä on keskittynyt politiikkaan. Myös uskonnon rooli oli keskeinen, kun taas arki, vastustus ja muut artikkelit saivat vähemmän huomiota.

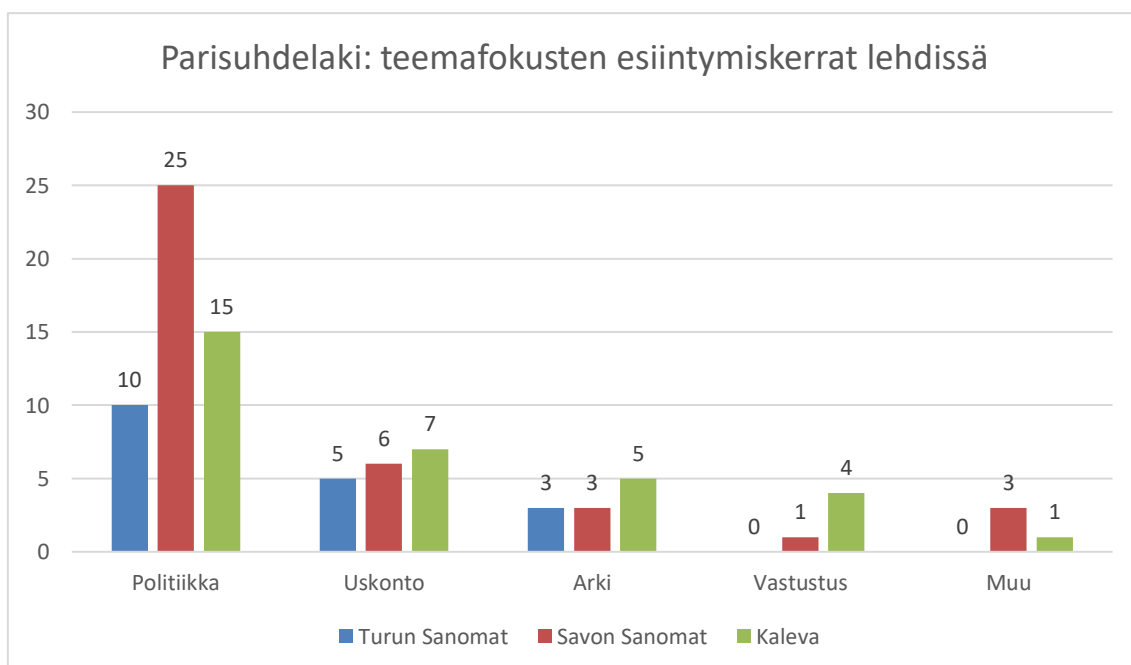
KUVIO 2. Teemafokusten esiintymismäärät parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Tyypillisesti politiikkaa käsittelevät artikkelit lähestyivät aihetta esimerkiksi eduskuntaistunnon tai lain voimaantulon näkökulmasta. Niissä käytiin läpi

muun muassa sitä, kuinka kansanedustajat suhtautuivat lakiehdotukseen sen ollessa vielä eduskunnan käsittelyssä, kuinka lehtien levikkialueiden kansanedustajat äänestivät, sekä kerrottiin, millainen rekisteröity parisuhde juridisesti on ja kuinka se eroaa avioliitosta. Uskonnon kautta uutistapahtumaa tarkastelevat artikkelit keskittyivät pääasiallisesti kirkon edustajien näkemyksiin parisuhdelaista, sen ja avioliittolain suhteesta sekä siitä, kuinka uusi laki tulisi näkymään kirkon käytännöissä. Arjen teemafokuksessa näkyi lähes yksinomaan uutisia niminomaan rekisteröimisen näkökulmasta: tietoja siitä, kuinka monta on rekisteröimässä parisuhteensa valtakunnallisesti ja kuinka moni kyseessä olevan lehden levikkialueelta, sekä yksi artikkeli Helsingin kaupungin tarjoamista perhe-etuuksista. Vastustusta käsittelevät artikkelit koskivat suurimmilta osin eduskunnan äänestyksen aikana eduskuntatalon portailla pidettyä mielenosoitusta, minkä lisäksi seassa oli kourallinen yksittäisartikkeleita, kuten uskonnollisin perustein vastustavia kritisoiva kolumni. Muihin luokitellut artikkelit lähestyivät teemaa esimerkiksi lainsäädännön sekä homoseksuaalisuuden historian näkökulmista.

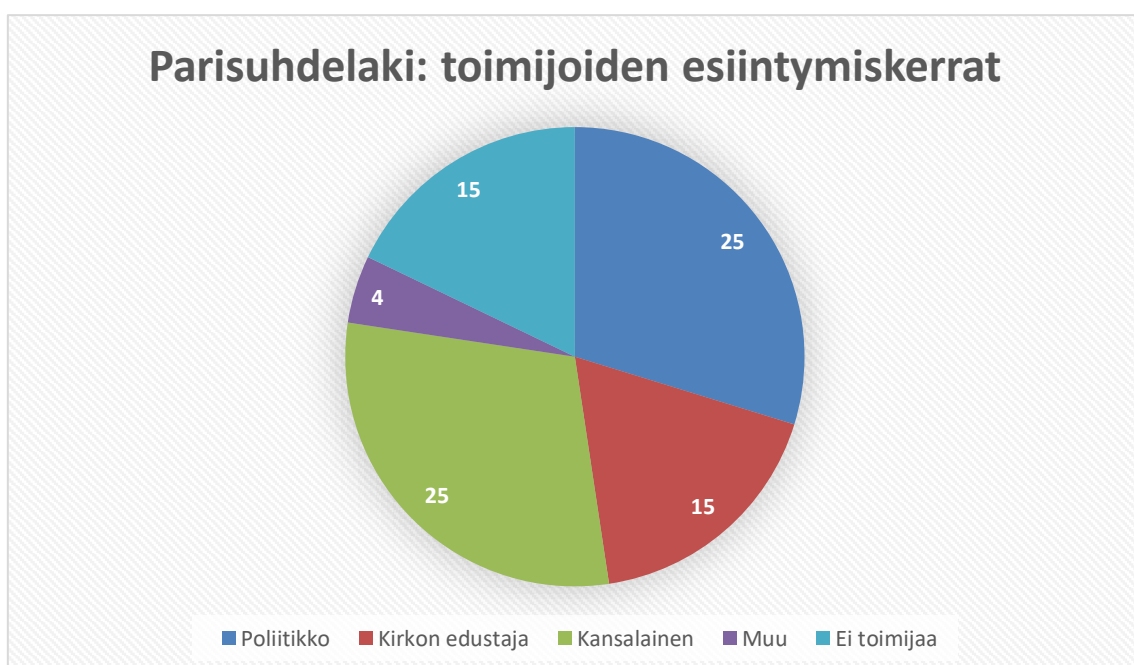
Sekä määrällisesti että suhteessa muihin julkaisuihin eniten painoarvoa politiikalle antoi Savon Sanomat, jonka artikkeleista lähes kolme neljännestä käsitteli politiikkaa (ks. kuvio 3).

KUVIO 3. Teemafokusten esiintyminen lehtikohtaisesti parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Sekä Kalevassa että Turun Sanomissa siihen keskittyi hiukan yli puolet artikkeleista. Toiseksi keskeisimmäksi aiheeksi nousi uskonto: Kalevassa ja Turun Sanomissa noin neljännes artikkeleista käsitteli uskontoa, Savon Sanomissa hiukan harvempi. Kahden suurimman teeman jälkeen jokainen julkaisu alkoi kuitenkin painottaa hiukan eri sisältöluokkia. Turun Sanomat ei käsitellyt vastustusta eikä sekalaisia teemoja lainkaan, mutta antoi kohtalaisen paljon painoarvoa arkea käsitteleville artikkeleille. Kaikki lehdet raportoivat levikkialueellaan parisuhdeensa rekisteröivistä pareista. Kaleva oli julkaisuista ainoa, joka ei nostanut sitä otsikkoon tai kokonaan erilliseksi artikkeliksi.

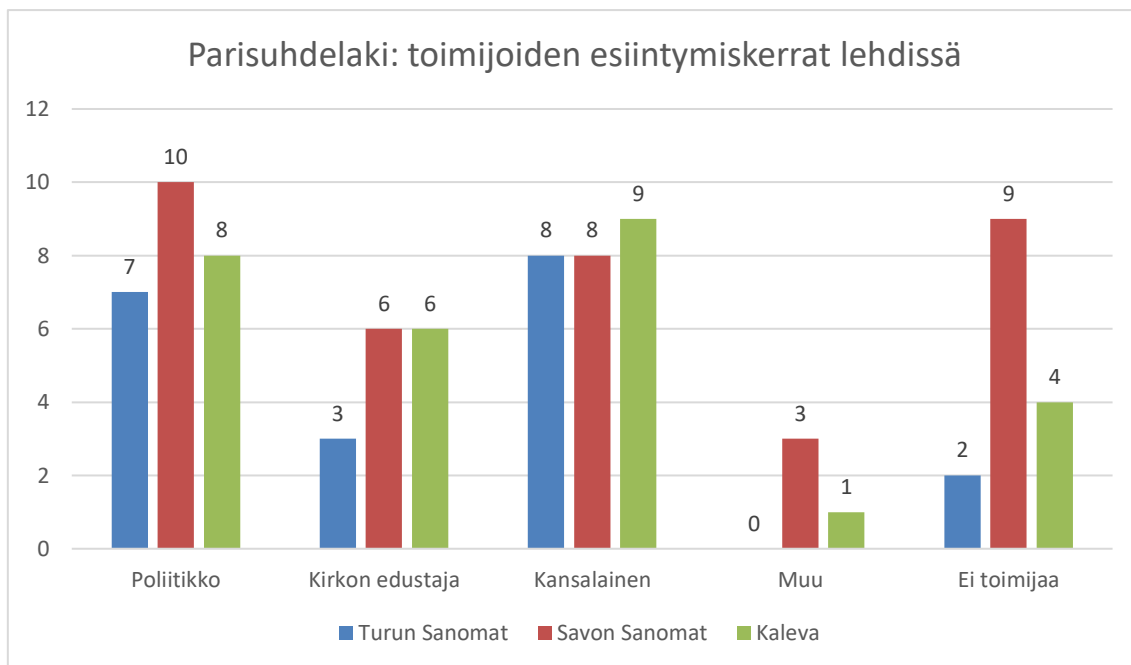
Kuten teemafokuksessakin, politiikka ja uskonto olivat määrällisesti keskeisiä myös toimijuutta tarkasteltaessa (ks. kuvio 4). Parisuhdelain erikoisuutena verrattaessa avioliittolakiin on kansalaisten suuri määrä. Kuten jo menetelmäosassa on linjattu, on kuitenkin huomattava, että toimijoista puhuttaessa tässä tutkimuksessa ei ole tehty eroa niiden kansalaisten välillä, joiden elämään laki suoraan vaikuttaa ja niiden, joiden elämään laki ei vaikuta.

KUVIO 4. Toimijoiden esiintymiskerrat parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Artikkelit, joiden toimijoina oli poliitikkoja, olivat pääsääntöisesti myös teemafokukseltaan politiikkaan keskittyviä. Artikkelit, jotka on tyypillinen yhdistelmä näitä kahta, on esimerkiksi 25.9.2001 Savon Sanomissa julkaistu artikkeli Savon kansanedustajat kaataisivat lain, jossa haastateltiin lehden levikkialueen vaalipiiristä tulevia kansanedustajia heidän näkemyksistään ja aikomuksistaan eduskunnan äänestettäväksi tulevaan parisuhdelakiin liittyen. Lisäksi erityisesti eduskuntaistuntoja raportoivissa artikkeleissa toimijana oli usein yksi tai useampia poliitikkoja.

Kansalaiset, toinen suurimmista toimijakategorioista, olivat toimijoina pääasiallisesti niissä artikkeleissa, joissa käsiteltiin lain kannatusta, eduskunnan äänestysaikana tapahtuneita mielenosoituksia tai suhteen rekisteröimistä lain voimaan astumisen jälkeen. Turun Sanomat julkaisi ainoana lehdistä artikkelin, jossa samaa sukupuolta oleva pariskunta kommentoi lakiehdotusta ja sen ympärillä käytyä keskustelua henkilökohtaisesta näkökulmasta. Kiinnostavasti sekä Turun Sanomissa että Kalevassa kansalaiset ovat suurempi toimijaluokka kuin poliitikot (ks. kuvio 5). Avioliittolakiin tultaessa poliitikkojen määrä toimijana kasvaa suhteessa kansalaisiin.

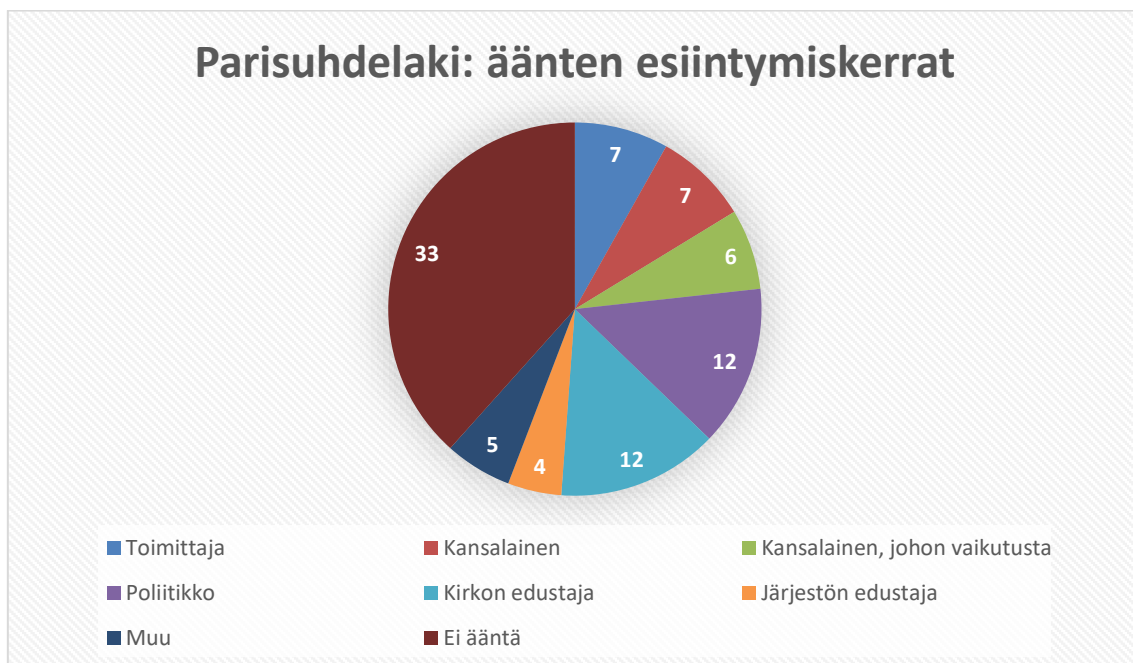

KUVIO 5. Toimijoiden esiintyminen lehtikohtaisesti parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Kaiken kaikkiaan vaihtelut lehtien välillä ovat kuitenkin verrattain pieniä. Suurimmat erot lienevät se, kuinka Turun Sanomissa ei esiintynyt lainkaan muihin luokiteltavia toimijoita, joita kahdessa muussa lehdessä oli, sekä Savon Sanomissa olleiden toimijattomien artikkeleiden suuri määrä. Toki kokonaismääriä tarkasteltaessa kyse ei ole erityisen suuresta heilahduksesta – Savon Sanomien toimijattomia artikkeleita oli yhteensä 9 kappaletta, kun Turun Sanomissa, jossa niitä oli vähiten, niitä oli yhteensä 2. Eron keskeisimmät syyt lienevät yhtäältä Savon Sanomissa julkaistujen artikkelien suhteellinen osuus kaikista tarkasteltavana olleista artikkeleista: 43 prosenttia kaikesta parisuhdelakia koskevasta aineistosta on peräisin Savon Sanomista. Toisaalta Savon Sanomat julkaisi verrattain runsaasti esimerkiksi lainsäädännön juridista puolta sekä seksuaalivähemmistöjen historiaa koskevia artikkeleita.

Muihin luokituksiin sopimattomissa, muu-kategoriaan sijoitetuissa artikkeleissa toimijoina esiintyi esimerkiksi asiantuntijoita, ylioppilaskunnan jäseniä sekä työnantajien edustajia.

Äänen jakautuminen on toimijuuden jakautumista tarkasteltuna kokonaisuudessaan melko yllätyksetöntä, mutta muutama asia on esille nostamisen ja syvemmän tarkastelun arvoinen (ks. kuvio 6). Ehdottomasti suurin yksittäinen luokka oli se, jonka artikkeleista ei ollut erotettavissa selkeää ääntä. Tämä seuraa osittain toimijattomissa artikkeleissa todettuja syitä: artikkelit käsittelivät usein esimerkiksi abstrakteja juridisia tai historiallisia suuntaviivoja, eikä niihin kaiketi pidetty mielekkäänä tuoda ääniä. Suuri osa äänettömistä artikkeleista käsitteli myös muun muassa poliitikkojen toimintaa tavalla, joka oli luonteeltaan raportoiva pikemmin kuin kommentoiva. Poliitikko ja kirkon edustaja ovat toimijuutta mukailleen yksiä määrällisesti kattavimmista luokista. Nämä ovat tahoja, joilla on sekä teemafokusta että toimijuutta tarkastellen eniten mahdollisuuksia saada äänensä kuuluviin. Siinä missä poliitikkojen ääni esiintyi lähinnä teemafokukseltaan politiikkaan keskittyvissä artikkeleissa, kirkon edustajien ääni oli läsnä sekä uskontoa että politiikkaa käsittelevissä teksteissä. Keskeisin syy tälle lienee se, että parisuhdelaki on lähtökohtaisesti nimenomaan poliittinen.

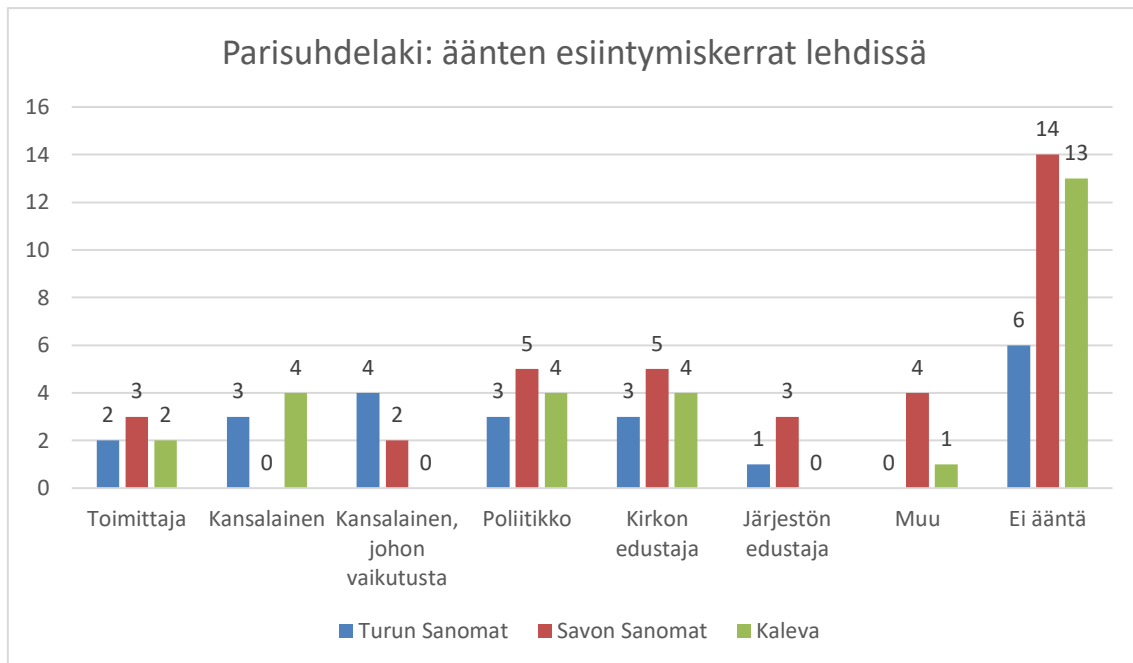

KUVIO 6 Äänten esiintymiskerrat parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Muut viisi luokkaa ovat melkein yhtä suuria, joten suuria päätelmiä niistä on vaikea tehdä. Näistä viidestä kategoriasta toimittaja ja kansalainen, jonka elämään lailla ei ole suoraa konkreettista vaikutusta, ovat suurimmat luokat. Toimittajien ääni oli läsnä kolumneissa ja pääkirjoituksissa, minkä lisäksi Savon Sanomissa julkaistiin yksi uutiskommentti, jossa kuitenkin lähinnä kerrattiin eduskunnassa esitettyjä puheenvuoroja sen sijaan, että uutistapahtumaa olisi mainittavammin kommentoitu. Kansalaisten äänistä suurin osa kuului niissä artikkeleissa, jotka julkaistiin lain läpimenoa seuraavana päivänä, 29.9.2001. Ne olivat luonteeltaan reaktiivisia ja niissä raportoitiin pääasiallisesti yleisiä tuntemuksia lain läpimenoon liittyen. Esimerkiksi jälkipuenteja ei näkynyt, vaan lain läpimennon jälkeen seuraava artikkeli, jossa esiintyi kansalaisen ääni, julkaistiin lain astuessa voimaan 1.3.2002.

Järjestöjen ääni esiintyi artikkeleissa odotettua vähemmän. Useimmin esiintynyt taho oli Seta, minkä lisäksi yhdessä tekstissä kuultiin Kunta-alan ammattiliittoa. Muu-luokassa esiintyi edustajia esimerkiksi maistraatista, Väestörekisterikeskuksesta sekä asiantuntijan ominaisuudessa Diakonia-ammattikorkeakoulusta.

Lehtikohtaisesti (ks. kuvio 7) äänten jakautumisessa on joitakin huomionarvoisia yksityiskohtia. Ensimmäinen niistä on, että vaikka Turun Sanomissa on kaavion mukaan merkittävästi vähemmän "ei ääntä" -luokituksen saaneita artikkeleita, prosentuaalisesti erot lehtien välillä ovat kuitenkin vähemmän dramaattiset kuin miltä kaavio ne saa näyttämään. Siinä missä Kalevassa olleista artikkeleista 46% oli sellaisia, joissa ei ollut ääntä, Savon Sanomissa 41%, oli Turun Sanomissa vastaava luku 33%. Ero on olemassa, mutta se ei ole niin suuri, kuin mitä kaavio voisi ensisilmäyksellä antaa ymmärtää.

KUVIO 7. Äänten esiintyminen lehtikohtaisesti parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

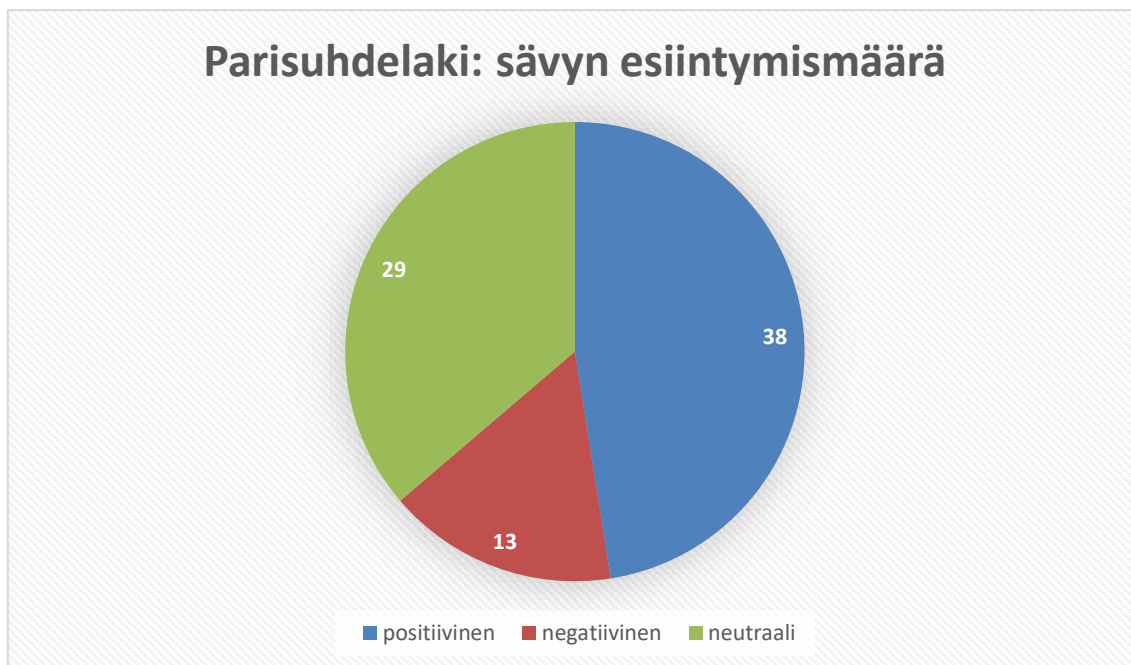
Lehdet ovat keskenään hyvin samankaltaisia poliitikkojen ja kirkon edustajien jakauman suhteen. On kuitenkin luokkia, joista osa lehdistä puuttuu kokonaan. Savon Sanomissa ei parisuhdelain tiimoilta julkaistu lainkaan artikkeleita, jossa olisi kuultu äänenä kansalaista, jonka elämään lailla ei ole konkreettista ja suoraa vaikutusta. Vastaavasti Kalevassa ei julkaistu artikkeleita, joissa olisi kuultu kansalaista, jonka elämään lailla on vaikutus. Ylipäätään kansalaisten ääntä ei kuultu erityisen paljon – määrä vaihteli lehtikohtaisesti kahdesta neljään artikkeliin. Syitä on tämän tutkimuksen puitteissa vaikea arvioida, mutta huomionarvoista on esimerkiksi lehdissä käydyn julkisen keskustelun määrän valtava kasvu kahden eri lain välillä. Lisäksi yleinen ilmapiiri ja asenteet saattavat myös näytellä roolia asiassa, mutta ne eivät kuulu tämän tutkimuksen piiriin.

Loput kaksi luokkaa – järjestön edustajan ääni sekä sekalaisille äänille suunnattu muu-kategoria eivät olleet jokaisessa lehdessä edustettuna. Kalevassa ei kuultu lainkaan järjestön edustajia, Turun Sanomien artikkeleista ei puolestaan luokiteltu lainkaan ääniä muu-kategoriaan.

Artikkelit, jossa esiintyy toimittajan ääni, jakautuvat melko tasaisesti lehtien kesken. Lehdistä Savon Sanomat oli ainoa, joka otti pääkirjoituksessa etukäteen kantaa lain läpimenoon liittyen. Lakia puolustaneen kirjoituksen lisäksi lehti julkaisi myöhemmin, lain läpimenoa yhteydessä toisen pääkirjoituksen, jossa kommentoitiin lakiprosessin venymistä ja sen ympärillä käytyä keskustelua esimerkiksi toteamalla, kuinka sitä on ”leimannut oloissamme aivan poikkeuksellinen tunnelataus.” Turun Sanomat julkaisi 29.9.2001 – läpimenoa seuranneena päivänä – pääkirjoituksen, jossa summattiin lakiehdotuksesta käyty keskustelu ja asetuttiin maltillisesti hyväksytyyn lain puolelle. Kalevassa puolestaan julkaistiin muutama päivä päätöksen jälkeen sävyiltään neutraali pääkirjoitus, jossa todettiin lain menneen läpi ja toivottiin suvaitsevaisuutta sekä lakia puolustaneilta että sitä vastustaneilta.

Melkein puolet lakia käsitelleistä artikkeleista olivat sävyiltään positiivisia (ks. kuvio 8). Tämä johtuu epäilemättä osittain tavasta, jolla artikkelit on luokiteltu. Jaottelua tehtäessä luokituksella pyrittiin löytämään vastaus kysymykseen ”millainen mielipide laista artikkelissa ilmaistaan”, ”hyötyykö joku laista” tai ”edistetäänkö lakia jotenkin.” Mikäli vastaus kumpaan tahansa kahdesta jälkimmäisestä oli myöntävä niin, että artikkelissa ei esiintynyt samalla vastakkaista kantaa, artikkelin sävy katsottiin positiiviseksi. Usein sävy ei myöskään kuvaa tekstin sävyä itsessään, vaan se kytkeytyy nimenomaan esimerkiksi haastateltavien ilmaisemiin mielipiteisiin tai heidän tekoihinsa, ei niinkään esimerkiksi artikkeleista välittyvään toimittajan asenteeseen. Näin ollen tämä jaottelutapa on ongelmallinen, ja läpinäkyvyyden vuoksi tähän osioon ja sävyn kuvaamiseen tullaankin syventymään hieman muuta analyysiä yksityiskohtaisemmin.

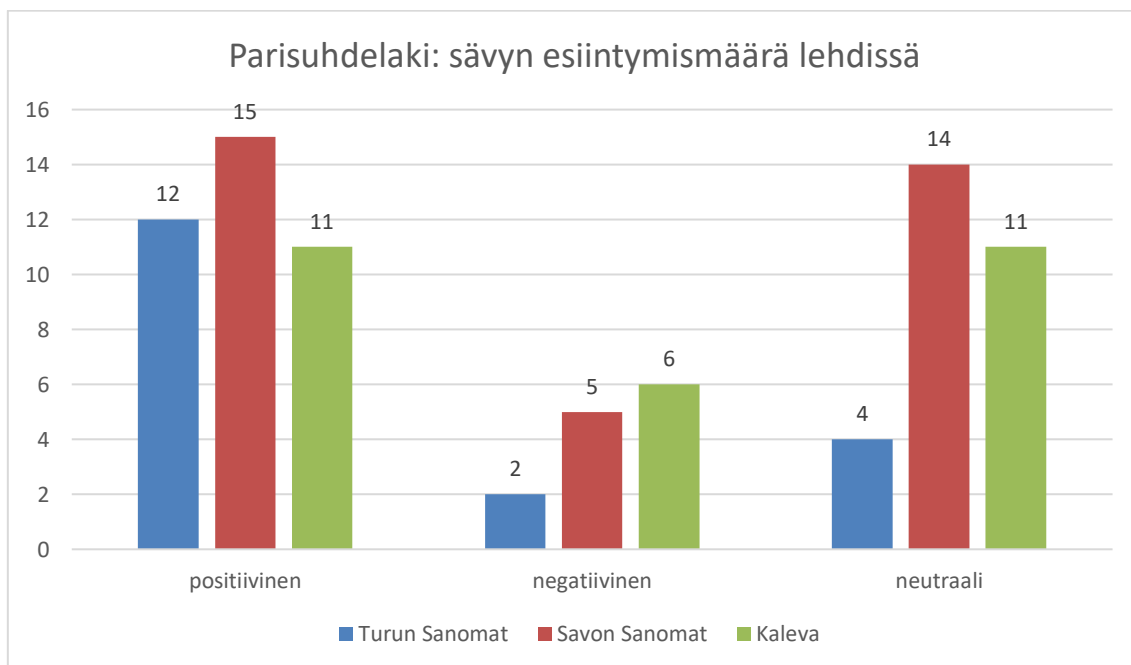
KUVIO 8. Sävyn esiintyminen parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Sävy itsessään on lähtökohtaisesti muita sisältöluokituksia suoraviivaisempi. Kuten luvun alussa todettiin, artikkeli voi sijoittua vain yhteen kategoriaan, toisin kuin miltei kaikissa muissa sisältöluokituksissa, pois lukien genren. Yllä esitellyistä syistä johtuen lienee mielekkäintä lähteä käymään aineistoa läpi sävylytään negatiivisista artikkeleista. Tekstissä tullaan vastedes puhumaan positiivisista tai negatiivisista artikkeleista sillä lähtökohdalla, että kyseessä on artikkelin sävy. Tämän ei ole tarkoitus arvottaa artikkeleita vaan tehdä tekstistä selkeämpää ja helpommin luettavaa.

Hiukan yli puolet negatiivisista artikkeleista käsittelee teemafokukseltaan uskontoa, kaksi käsittelee vastustamista ja loput politiikkaa. Poliitiikan ja uskonnon kesken tapahtui jonkin verran päällekkäisyyttä – kaksi artikkelia käsittelee uskonnollisen liikkeen järjestämää, tekstissä uskontoon pohjautuvana esitettyä mielenosoitusta eduskuntatalon portailla.

Vaikka tutkimuksessa on käsitelty aineistoa pääasiallisesti määrinä eikä prosentiosuuksina, lienee sävyn lehtikohtaisen esiintymisen tapauksessa hyödyllistä kertoa kunkin julkaisun prosenttimääristä. Kuten edempänä todettiin, sävy on

toinen kahdesta sisältöluokasta, jossa yksi artikkeli luokiteltiin ainoastaan yhteen kategoriaan. Turun Sanomissa (N=18) positiivisten artikkelien määrä oli 67%, negatiivisten 11% ja neutraalien 22%. Savon Sanomissa (N=34) positiivisten artikkelien määrä oli 44%, negatiivisten 15% ja neutraalien 41%. Kalevassa (N=28) positiivisia artikkeleita puolestaan oli 39%, negatiivisia 21% ja neutraaleja 39%. Kuviossa 9 tarkastellaan vielä sävyn esiintymismääriä.

KUVIO 9. Sävyn esiintyminen lehtikohtaisesti parisuhdelakia käsittelevissä artikkeleissa.

Suhteessa vähiten negatiivisia artikkeleita julkaistiin Turun Sanomissa. Tähän voi olla monta syytä. Ensinnäkin Turun Sanomat julkaisi merkittävästi vähemmän artikkeleita kuin Savon Sanomat ja Kaleva, joten Turun Sanomissa täytyi niin sanotusti raportoida ensisijaisesti ainoastaan uutistapahtuman kannalta relevantteimmista asioista. Kahdessa muussa lehdessä on julkaistu näiden lisäksi enemmän niin sanottuja ”täyteartikkeleita” – tekstejä, jotka on kehystetty tavalla, joka ei ole uutisjournalismin tyypillistä kuin ne kehukset, joita Turun Sanomien artikkeleissa esiintyy. Edellä listatut kriteerit positiivisesta luokituksesta – edistetäänkö lakia tai hyötyykö joku siitä – antaa lain läpimenoa käsitteleville ar-

tikkeleille automaattisesti positiivisen painotuksen. Tällä on voinut olla vaikutusta Turun Sanomien suureen positiivisten artikkelien määrään. Lisäksi vaikutusta voi olla esimerkiksi maantieteellisellä sijainnilla ja kaupunkien välisillä koeroilla: Turku on Savon Sanomien toimituskaupunki Kuopiota ja Kalevan toimituskaupunki Oulua suurempi ja väkirikkaampi, mikä voi näkyä kenties yleisesti hieman liberaalimpina näkemyksinä.

Negatiivisen artikkelin konkretisoimiseksi esitellään seuraavaksi muutama esimerkki. Ensimmäinen on Savon Sanomissa 20.9.2001 julkaistu artikkeli Kari Kärkkäinen: Epärehellistä lainsäädäntötyötä. Artikkelin on koostettu eduskunnan päätöskäsittelyyn osallistuneen Savon Sanomien levikkialueen vaalipiiristä olevan kansanedustaja Kari Kärkkäisen puheenvuorosta. Tarkasteltavina olevista lehdistä Savon Sanomat piti eniten paikallisuutta esillä julkaisemalla artikkeleita esimerkiksi oman vaalipiirin kansanedustajien näkemyksistä. Artikkelin negatiivinen sävy kumpuaa Kärkkäisen puheenvuorosta, joka kritisoi lakiehdotukseen mielestään sisältyvää homoseksuaalisuuden normalisoimista. Toinen esimerkkiartikkeli on Savon Sanomissa 14.2.2002 julkaistu Piispainkokous ei esitä homoparien liittojen siunaamista. Teksti on STT:n materiaalia, ja se julkaistiin eri muodoissa myös Kalevassa ja Turun Sanomissa. Artikkelissa käsitellään piispainkokouksen tiedotustilaisuutta, jossa otettiin kantaa parisuhdelakiin. Myös kahdessa muussa lehdessä julkaistut versiot artikkelista luokiteltiin negatiivisiksi. Savon Sanomien artikkeli haluttiin nostaa esimerkiksi otsikkoeron vuoksi: kahdessa muussa lehdessä otsikkoon oli nostettu se, kuinka parisuhdelain kysymykset eivät revi kirkkoa. Kolmantena esimerkkinä on Kalevassa 22.9.2001 julkaistu artikkeli. Kaleva oli lehdistä ainoa, joka julkaisi gallupkyselyitä. Kyseessä oleva artikkeli on gallup, jossa kysyttiin, hyväksyykö vastaaja homoliiton. Kaikki kyselyyn osallistuneet viisi henkilöä vastasivat tavalla tai toisella kieltävästi, vaikka vastauksissa olikin vivahde-eroja. Kyselyyn on etsitty eri ikäisiä ja eri sukupuolta olevia vastaajia.

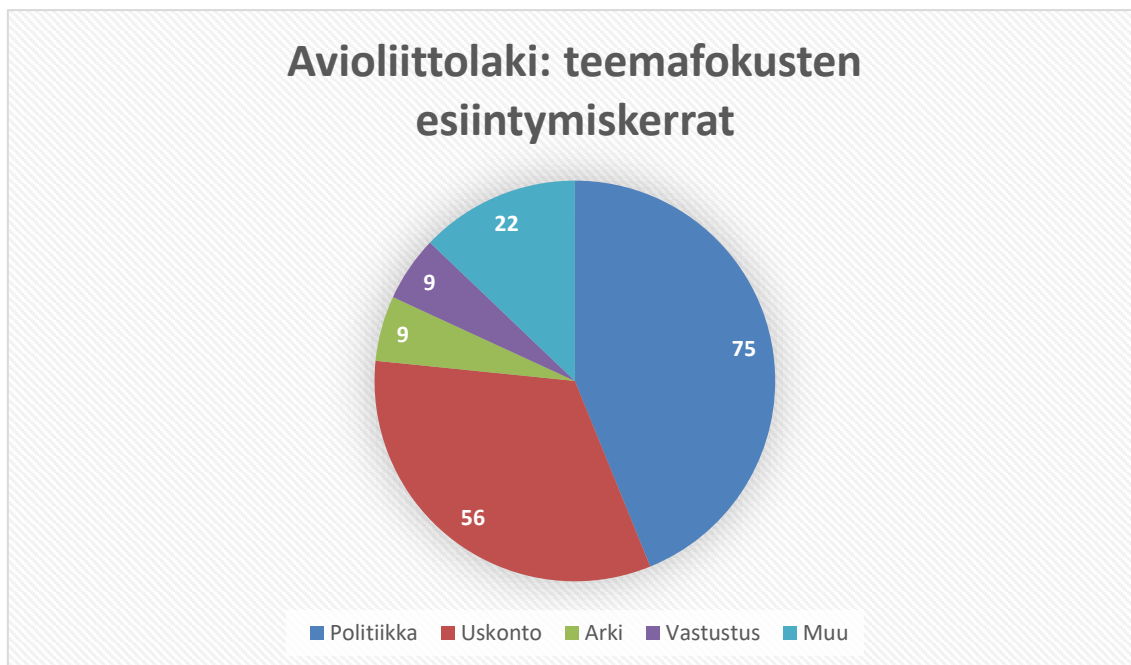
Sävyltään neutraaleista artikkeleista valtaosa käsitteli politiikkaa. Kolmen teemafokuksena oli uskonto, yhdessä puolestaan yhdistyivät arki ja vastustus. Arkea ja vastustusta koskeva artikkeli oli Kalevassa 9.3.2002 julkaistu teksti Homoparit rekisteröityivät, maistraatin edessä mielenosoitus. Artikkelin oli uutissähke, jossa raportoitiin Helsingin maistraatissa parisuhteensa rekisteröimässä käyneistä pareista sekä maistraatin edustalle mieltä osoittamaan kokoontuneista vastustajista.

Sävyn toteutus oli kiistatta ongelmallinen, ja sitä tullaankin tarkastelemaan ja arvioimaan syvemmin seuraavassa luvussa.

5.2 Avioliittolaki

Avioliittolaista julkaistiin kolmessa lehdessä yhteensä 155 artikkelia. Turun Sanomat julkaisi yhteensä 47 artikkelia, Savon Sanomat 59 ja Kaleva 48. Vaikka kahden eri lain vertailu tehdään pääasiallisesti vasta seuraavassa luvussa, tullaan tässä luvussa tekemään lyhyitä, pintapuolisia vertauksia niiden yksityiskohtien suhteen, jotka ovat erityisen merkittäviä tai auttavat hahmottamaan käsittelyn välisiä eroja. Artikkelien genre-erot ovat osin tasoittuneet parisuhdelain ja avioliittolain välillä. Uutisjuttuja oli ylivoimaisesti eniten, yhteensä 94 kaikista julkaistuista artikkeleista. Erityisesti pääkirjoitusten, kolumnien ja uutissähkeiden välinen ero kuitenkin on tasaisempi, niiden määrä vaihtelee välillä 11–19, kun parisuhdelakia käsiteltäessä niitä oli välillä 3–14. Uutissähkeiden määräkin on noussut muutamalla, mutta suurin muutos on tässä suhteessa tapahtunut pääkirjoitusten ja varsinkin kolumnien määrässä. Parisuhdelakia käsitteleviä pääkirjoituksia ilmestyi tarkasteltavana ajanjaksona 4, avioliittolaista niitä taas julkaistiin 11. Kolumneissa vastaavat luvut puolestaan ovat 3 ja 15. Lakien välillä lehtien kannanottojen määrä siis kasvoi merkittävästi. Feature-tyyppisiä artikkeleita ilmestyi avioliittolakiin liittyen 5, kun parisuhdelaista niitä ei julkaistu lainkaan. Muihin tai sekalaisiin genreihin kuuluvia artikkeleita ilmestyi avioliittolaista 10 kun parisuhdelaista niitä julkaistiin 6.

Avioliittolakia käsittelevien artikkelien teemafokus on jakautunut aavistuksen tasaisemmin kuin parisuhdelakia käsitelleissä artikkeleissa. Keskeisin muutos on politiikkaa käsittelevien artikkeleiden väheneminen ja uskontoa käsittelevien lisääntyminen (ks. kuvio 10). Poliittika on kuitenkin odotetusti pysynyt suurimpana luokkana. Avioliittolaki on juridisesti parisuhteen rekisteröimisen lakia laaja-alaisempi ja koskee myös muita lakeja, mikä näkyi kenties oleellisimmin politiikkaa ja arkea käsittelevissä artikkeleissa. Yksi lain ympärillä käytävän julkisen keskustelun osista oli lapsi- ja perheasia, joka puuttui parisuhdelakia koskevasta keskustelusta lähes täysin. Tämä näkyi esimerkiksi Savon Sanomissa 20.10.2014 ja 27.11.2014 julkaistuissa artikkeleissa Vanhemmillä paperisota kahdesti sekä Symbolinen askel, juridisesti vain nytkähdys. Molemmissa artikkeleissa keskusteltiin sateenkaariperheiden asemasta. Ensimmäisessä puhutaan perheensisäisestä adoptiosta ja prosessin mutkikkuudesta tilanteessa, jossa vain toinen vanhemmista on biologinen vanhempi, mutta lapsi on hankittu parisuhteen aikana liittoa silmällä pitäen. Toinen artikkeli on kehystetty siitä näkökulmasta, mitä avioliittolain läpimeno käytännössä tarkoittaisi rekisteröidyssä suhteessa elävälle pariskunnalle, joka haluaa avioon. Mainitun kaltaisia artikkeleita ei ollut erityisen runsaasti, mutta lapsi- ja perheaihe tuotiin kuitenkin uuden lain yhteydessä mukaan julkiseen keskusteluun, toisin kuin parisuhdelain tapauksessa.

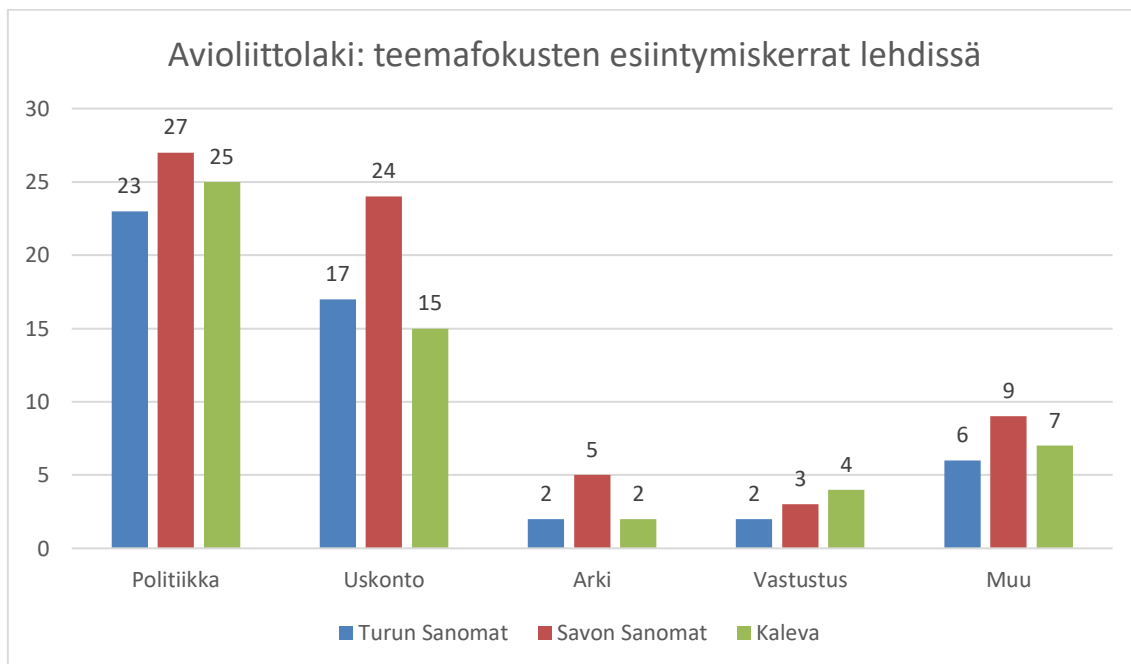

KUVIO 10. Teemafokusten esiintymiskerrat avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Lisäksi merkittävää on muu-sisältöluokan verrattain suuri koko. Luokkaan kuuluvat artikkelit käsittelevät esimerkiksi keskustelun vaikeutta lain polarisoivan luonteen vuoksi, avoparien asemaa, lakialoitetta ja sen synnyttämiä suuntauksia kuten kirkolta salaa vihkiviä kapinapappeja, sekä sateenkaariperheisiin liittyvän asiantuntijatiedon saamisen vaikeutta. Nämä olisi pitänyt jakaa omiksi kategoriokseen, mutta ymmärsin asian vasta tutkimuksen siinä vaiheessa, jossa tämä ei enää onnistunut.

Kaiken kaikkiaan lehtien välinen jako on kohtalaisen tasaista (ks. kuvio 11). Ainoat suuremmat erot ovat Savon Sanomien runsas sekä uskonnon että arjen painotus. Varsinkaan arjen kokoisessa luokassa ei kuitenkaan puhuta erityisen suurista luvuista – Savon Sanomissa artikkeleita julkaistiin 5, muissa lehdissä puolestaan 2. Kun lisäksi huomioi, että Savon Sanomat julkaisi enemmän artikkeleita kuin kaksi muuta lehteä, ei erojen tapauksessa ole kyse suurista vaihteluista. Sekä kokonaismäärältään että suhteutettuna omaan artikkelimääräänsä Savon

Sanomat kuitenkin julkaisi eniten artikkeleita arkeen liittyen. Niitä ilmestyi tasaisesti pitkin tarkasteluajanjaksoa. Turun Sanomissa ja Kalevassa arkea käsittelevien artikkeleiden julkaisu alkoi vasta, kun laista oli jo äänestetty.

KUVIO 11. Teemafokusten esiintyminen lehtikohtaisesti avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Uskontoa käsittelevien artikkelien määrä vaihteli lehtikohtaisesti kutakuinkin kolmenkymmenen ja neljäkymmenen prosentin välillä. Kaikki lehdet toivat keskusteluun jonkin paikallissävyn uskontoon liittyen. Esimerkiksi Turun Sanomissa julkaistiin artikkelikokonaisuus, jossa kerrottiin eroamismäärien kasvusta Lounais-Suomessa, sekä Turun seurakuntayhtymään kirjeenä tulleesta liittymispyynnöstä. Lain käsittelyn aikaan vielä Kuopiossa sijainnut ortodoksisen kirkon arkkipiispan istuin näkyi Savon Sanomien käymässä julkisessa keskustelussa: arkkipiispa Leo oli jossain määrin läsnä uskontoa käsittelevissä artikkeleissa.

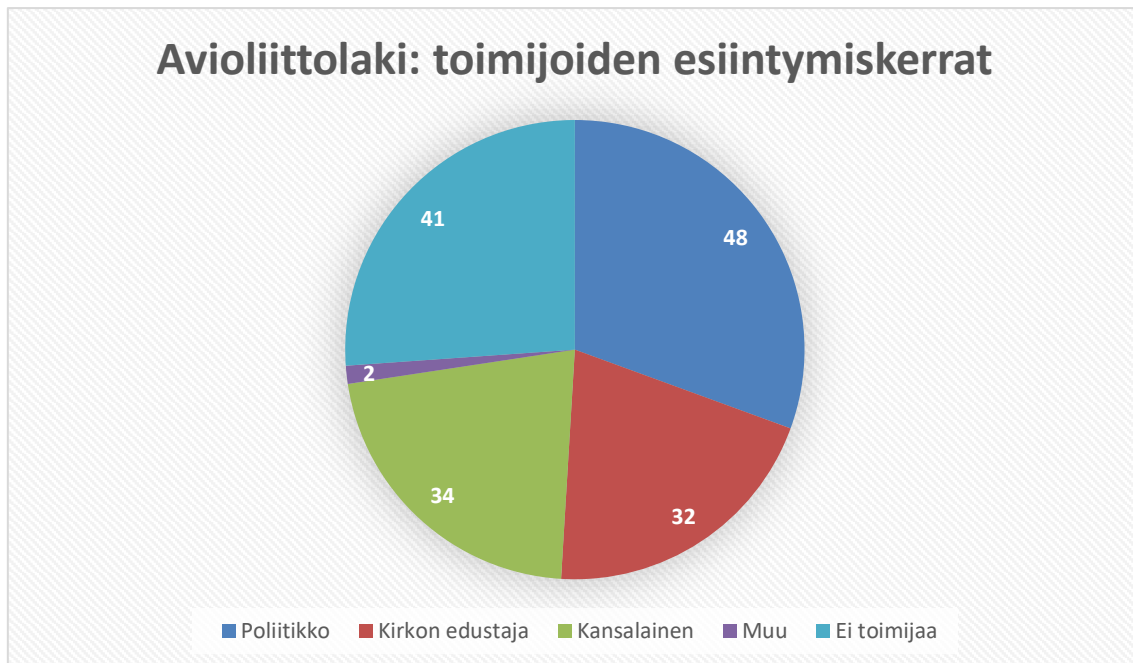
Kolmas mielenkiintoinen seikka on, että ainoa luokka, jossa Savon Sanomat ei ole suurin julkaisija, on vastustus. Erot ovat jälleen pieniä, kyse on yksittäisistä artikkeleista. Eniten vastustamisen kulmasta kehystettyjä artikkeleita julkaisi Ka-

leva. Suuren osan vastustukseen liittyvästä julkisesta keskustelusta muodosti jokaisessa lehdessä Aito avioliitto -yhdistyksen tekemä lakialoite, jolla haluttiin kumota sukupuolineutraali avioliittolaki. Lisäksi Savon Sanomat julkaisi artikkelin Yle: Perussuomalaiset huomautti kansanedustajia 24.2.2017, jossa käsitellään puolueen ryhmäkuria vastustaneita, sukupuolineutraalin avioliittolain puolesta äänestäneitä kansanedustajia. Kaleva ja Turun Sanomat julkaisivat molemmat 18.2.2017 artikkelin Homot ja lesbot pääsevät naimisiin, jossa haastateltiin Aito avioliitto -yhdistyksen perustajaa ja lakialoitteen alullepanijaa sen jälkeen, kun lakialoite oli kaatunut eduskunnan äänestyksessä. Artikkelissa haastateltava kommentoi lakialoitteensa kaatumista, sukupuolineutraalia avioliittolakia sekä avioliittoinstituution yhteiskunnallista merkitystä omasta näkökulmastaan. Artikkelit on julkaistu Lännen Median kautta juttuvaihdossa ja se on ilmestynyt molemmissa lehdissä samanlaisena.

Kaiken kaikkiaan julkinen keskustelu avioliittolaista oli teemoiltaan monipuolisempaa ja yksilölähtöisempää kuin parisuhdelaista käyty keskustelu.

Sisältöluokkien tapaan myös toimijaa koskeva luokka on jakautunut avioliittolain suhteen tasaisemmin kuin parisuhdelain (ks. kuvio 12). Poliitikkojen ja kirkon edustajien osuus on pysynyt kutakuinkin samana lakien välillä, kansalaisten määrä puolestaan on pienentynyt samalla kun toimijattomien artikkeleiden määrä on kasvanut. Muu-kategoria on myös kutistunut hiukan.

KUVIO 12. Toimijoiden esiintymiskerrat avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Artikkelit, joiden toimijana oli poliitikko, olivat hyvin samankaltaisia kuin vastaavat parisuhdelakia koskevat artikkelit. Niiden teemafokus keskittyi suurimilta osin politiikkaan. Suuri osa artikkeleista käsitteli lakiehdotuksen eduskuntakäsittelyä, mutta niiden rinnalla esiintyi nyt artikkeleita, jotka on kehystetty käsittelemään kasvottomamman poliittisen massan sijaan yksittäisiä poliitikkoja. Artikkelit olivat usein lyhyitä, mutta nostivat esille poliitikkojen käsityksiä siitä, kuinka lakikäsittelyn tulisi mennä tai kuinka siihen tulisi suhtautua. Tämänkaltaisia juttuja kirjoitettiin erityisesti lain vastustajien lausuntojen pohjalta. Nämä artikkelit poikivat lakia kannattavilta poliitikoilta kommentteja, jotka sitten puolestaan raportoitiin artikkeleina. Esimerkki tämänkaltaisesta artikkeliketjusta on muun muassa Turun Sanomissa 26.10.2014 julkaistun kristillisdemokraattien puheenjohtajan Päivi Räsäsen haastattelun käynnistämä sarja. Haastattelussa Räsänen totesi, että avioliittolain ottaminen käsiteltäväksi saisi kristillisdemokraatit lähtemään hallituksesta. Seuraavana päivänä Turun Sanomat julkaisi Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen puheenjohtaja Carl Haglundin lausunnon, jossa Haglund kritisoi Räsäsen uhkausta. Tämän kaltaisia ”kommenttiketjuja” esiintyi tarkasteltavalla ajanjaksolla muutama.

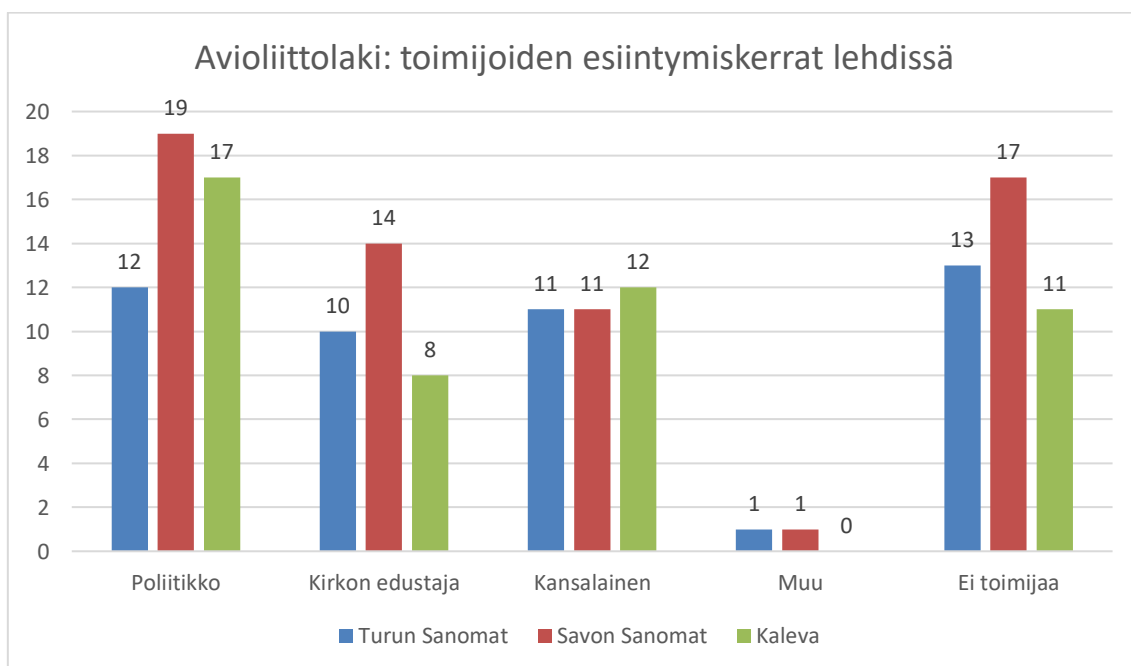
Kirkon edustajien toimijuuteen keskittyvissä artikkeleissa esillä olivat erityisesti tekstit, joissa puhuttiin muun muassa pappien halusta tai haluttomuudesta vihkiä samaa sukupuolta olevia pareja. Silloisen arkkipiispa Kari Mäkisen avoimen myönteinen kanta avioliittolakia kohtaan on todennäköisesti vaikuttanut aiheesta käytyyn keskusteluun. Artikkeleita, joissa olisi ollut toimijoina kirkon edustajia, ei julkaistu missään lehdessä ennen kuin lakiehdotus hyväksyttiin. Uskonto oli teemafokuksena esillä jonkin verran myös ennen lain läpimenoa. Artikkelit, jonka teemafokuksena oli uskonto tai ne, jonka toimijana oli kirkon edustaja, lisääntyivät kuitenkin huomattavasti sen jälkeen, kun päätös lain suhteen oli tehty.

Ne tekstit, joiden toimijana oli kansalainen, olivat teemaltaan kaikkein monipuolisimpia. Kansalaisia esiintyi toimijoina niin politiikkaa, uskontoa kuin vastustustakin käsittelevissä artikkeleissa. Niiden julkaisu alkoi jokaisessa lehdessä vasta lähellä viimeisen eduskuntakäsittelyn päivämäärää, vaikka lehti olisi alkanut julkaista lakiin liittyviä artikkeleita jo kuukautta aikaisemmin. Kansalaiset näkyivät toimijoina erityisen tiheään lain läpimienon aikaan, marras-joulukuun 2014 taitteessa. Lain läpimenoa seurasi eropiikki erityisesti evankelisluterilaisesta kirkosta, mikä näkyy myös artikkeleissa: valtaosa lain läpimienon lähistöllä julkaistuista teksteistä, joissa toimijana on kansalainen, käsittelee nimenomaan eropiikkiä. Tätä seuranneet artikkelit käsittelevät muun muassa häiden suunnittelua, naimisiinmenoa sekä lakia vastustavaa kansalaisaloitetta. Lakialoitteen läpimenoa edeltäneissä artikkeleissa toimijoina olevat kansalaiset olivat pääasiallisesti lain kannattajia, jotka toivat ilmi syitä, miksi laki tulisi hyväksyä tai muuten ilmaisivat kannatustaan.

Muu-luokkaan luokitellut toimijat olivat Savon Sanomissa 1.12.2014 julkaistussa Seta: Syrjimättömään Suomeen vielä pitkä matka -artikkelissa esiintynyt Setan puheenjohtaja sekä Turun Sanomissa samana päivänä julkaistuun Hääbisnes sai lisää asiakkaita -artikkeliin, jossa toimijoina esiintyi useita haastateltavia, jotka

eivät sopineet muihin luokkiin. Yksi heistä oli Setan puheenjohtaja, minkä lisäksi artikkelissa kuultiin erilaisten hää- ja romantiikkamessujen järjestäjiä sekä Häät-lehden päätoimittajaa.

Lehtiä erikseen tarkasteltaessa voidaan todeta, että julkaisujen välillä ei ole valtavia eroavuuksia. Suurimpia niistä ovat poliitikkojen verrattain vähäinen esiintyminen toimijana Turun Sanomissa ilmestyneissä artikkeleissa, kirkon edustajien verrattain suuri määrä Savon Sanomissa, sekä suurehko toimijattomien artikkelien määrä Savon Sanomissa suhteessa muihin lehtiin. (Ks. kuvio 13.)

KUVIO 13. Toimijoiden esiintyminen lehtikohtaisesti avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Mitään erityisen mainittavaa julkaisukohtaisesta jaosta ei ole, mitä ei olisi jo yllä lueteltu. Kenties kiehtovin yksittäinen seikka lehtikohtaisessa tarkastelussa on se, millä tavalla genre jakautui niissä artikkeleissa, joiden toimijana oli kansalainen. Eniten variaatiota genressä oli Savon Sanomilla, joka julkaisi tarkasteluajanjaksolla useamman feature-tyyppisen artikkelin muun muassa sateenkaariperheen arjesta. Myös Turun Sanomissa julkaistiin yksittäinen feature-artikkeli,

jossa seurattiin äänestyspäivän tapahtumia ja mielialaa Turun seudun Setan toimistolla, jonne kourallinen lain kannattajia oli kokoontunut seuraamaan eduskunnan äänestystä. Kiintoisan eron linjasta tekee Kaleva, joka ei julkaissut lainkaan featurea, mutta tuotti uutisjutuiksi luokiteltujen artikkelien lisäksi runsaan määrän muu-kategoriaan luokiteltua sisältöä. Näitä olivat esimerkiksi kuvakommentti, gallup, sekä kooltaan sähköuutisen mittainen nosto, jossa kaksi kansanedustajaa antoi näkemyksensä laista. Kaleva ylipäättäänkin piti julkista keskustelua yllä muita julkaisuja monimuotoisemmalla genresisällöllä. Kansalaisia esiintyi toimijoina esimerkiksi gallupeissa, uutiskommentin kaltaisissa lyhyissä haastatteluissa, jotka eivät olleet uutisia mutta eivät myöskään feature-artikkeleita, sekä kuvakommenteissa.

Kaikkien edellä käytyjen sisältöluokkien tapaan myös äänet jakoutuivat tasaisemmin eri kategorioiden kesken avioliittolain suhteen kuin parisuhdelain tapauksessa (ks. kuvio 14). Sekä poliitikot että kirkon edustajat ovat kasvattaneet osuuttaan parisuhdelaista avioliittolakiin. Artikkelien määrä, joissa ääntä ei esiinny lainkaan, on vähentynyt runsaasti. Toimittajien ääni on lisääntynyt jonkin verran, samoin järjestön edustajien. Muu-kategoriaan luokiteltuja ääniä on myös lisää. Ainoat luokat, jotka ovat pienentyneet tai pysyneet samana lakien välillä ovat äänettömien lisäksi kansalaiset sekä kansalaiset, joiden elämään lakimuutoksella on konkreettista vaikutusta. Toki jälleen kerran on muistettava, että vaikka tietyn äänen osuus suhteessa muihin olisi pienentynyt, julkaistiin avioliittolaista huomattavasti parisuhdelakia enemmän artikkeleita. Näin ollen esimerkiksi kansalainen, jonka äänen osuus väheni lakien välillä, esiintyy yhä 11:ssä avioliittolakia käsittelevässä artikkelissa, kun parisuhdelain tapauksessa kansalaisia esiintyi vain seitsemässä artikkelissa.

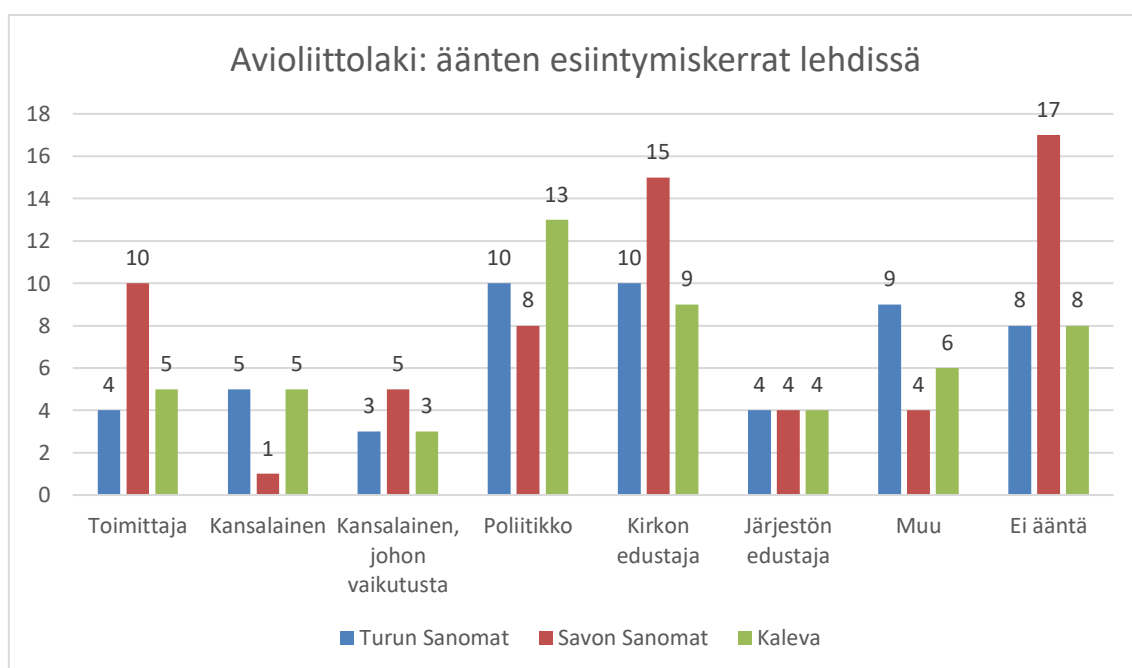
KUVIO 14. Äänten esiintymiskerrat avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Tutkimuksen kannalta kiinnostavimmiksi nousevat toimittajat-kategoria, kumpikin kansalaisluokista sekä muu-luokka. Artikkelit, joissa esiintyi toimittajien ääni, kasvoivat määrällisesti yli kaksinkertaisiksi parisuhdelaista. Vaikka kolumneja oli kokonaisuudessaan hiukan enemmän kuin pääkirjoituksia, näkyy toimittajien ääni silti vahvimmin pääkirjoituksissa. Lisäksi aineiston joukossa oli kourallinen genreltään muu-kategoriaan lajiteltuja uutiskommentteja, jotka olivat myös välineitä toimittajien äänen esiin tuomisessa. Tyypillisimpiä teemoja olivat politiikka tai uskonto, minkä lisäksi Savon Sanomat julkaisi kolme muu-kategoriaan luokiteltua artikkelia. Ne käsitelivät viranomaisilta saatavaa tietoa, lakialoitteesta käytyä keskustelua sekä avioliittolakia ja sen prosessia suhteessa muuhun maailmaan.

Muu-kategoriaan luokiteltuja ääniä oli avioliittolakia käsittelevässä keskustelussa yhteensä 19, melkein nelinkertaisesti parisuhdelakiin verraten. Ääneen päässeitä tahoja olivat muun muassa Kelan edustajat, Kirkon tutkimuskeskus, maistraattien edustajia sekä useita asiantuntijaominaisuudessa esiintyneitä tutkijoita esimerkiksi eduskuntatutkimuksen, kielentutkimuksen, siviilioikeuden ja

oikeushistorian parista. He toimivat useimmissa artikkeleissa sekä tiedon lähteinä että ilmaisivat jonkinlaisen kannan artikkelissa käsitellystä kysymyksestä. Kuten aiemmassa sisältöluokassa todettiin, muu-kategoria olisi tullut tässäkin tapauksessa jakaa täsmällisempiin sisältöä vastaaviin luokkiin.

Lehtikohtaisesti tarkasteltaessa äänestä paljastuu miltei enemmän eroavaisuuksia kuin yhtäläisyyksiä (ks. kuvio 15). Relevanssin vuoksi kaikkia ei tulla käymään läpi.

KUVIO 15. Äänten esiintyminen lehtikohtaisesti avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Julkisen keskustelun kannalta kiinnostavimpia lienevät kansalaisten ääni sekä toimittajan ääni. Lyhyt katsaus luodaan myös muu-luokkaan sekä poliitikkoihin ja kirkon edustajaan, jotta nähdään, millä tavalla luokat suhteutuvat parisuhdelain vastaaviin.

Artikkeleissa, joissa kuului toimittajan ääni, oli paljon samankaltaisuuksia suhteessa parisuhdelakia koskeviin artikkeleihin. Sekä Savon Sanomat että Kaleva

ottivat pääkirjoituksissaan – Savon Sanomat 25.11.2014 ja Kaleva 28.11.2014 – ennakkoon kantaa lain puolesta. Turun Sanomissa julkaistiin 23.11.2014 kolumni, jonka kirjoittaja oli lehden päätoimittaja ja joka funktioltaan periaatteessa vastasi Savon Sanomien ja Kalevan pääkirjoituksia. Teksti ei asettunut jyrkästi kummallekaan kannalle, vaan käsitteli sekä puolustajien että vastustajien mahdollisia huolia lakiin liittyen. Kirjoitus kuitenkin painotti, kuinka Varsinais-Suomen kansanedustajien enemmistö on avioliittolain kannalla, ja kuinka adoptiotilanteessa – kysymyksessä, jonka moni vastustaja ilmaisi huolenaiheeksi – jokaisen adoptiota anovan perheen soveltuvuus katsotaan erikseen. Keskeisin ero Turun Sanomien artikkelin ja kahden muun lehden artikkelien välillä on kuitenkin se, että Turun Sanomissa julkaistu kommentti oli kolumni, joka tyypillisesti nähdään kirjoittajansa mielipiteeksi. Pääkirjoitus taas edustaa yleensä koko lehden linjaa. Tämän tutkimuksen teoriapohja ei ole soveltuva pääkirjoituksen ja kolumnin painoarvojen eron arviointiin, mutta on selvää, että samalta viivalta ne eivät lähde. Syitä siihen, miksi kaksi lehteä julkaisi asiasta pääkirjoituksen ja yksi kolumnin on todennäköisesti useita. Näitä voivat olla esimerkiksi se, millaisena pääkirjoituksen ja kolumnin välinen ero nähdään toimituksessa, mahdolliset aihe- tai näkökulmarajoitukset genreen liittyen, samaan aikaan käsitellyt muut uutisaiheet ja aiheiden priorisointi.

Kuten kuvioista 15 voi nähdä, Savon Sanomat julkaisi muihin lehtiin verraten kaksinkertaisen määrän artikkeleita, joissa esiintyy toimittajien ääni. Lehti kommentoi Turun Sanomia ja Kalevaa ahkerammin esimerkiksi sateenkaariperheiden kohtaamia haasteita sekä julkista keskustelua, jota laista prosessin aikana käytiin.

Toisin kuin parisuhdelaisissa, avioliittolain tapauksessa kaikissa lehdissä esiintyi kummankin kansalaisluokan ääni ainakin jossain määrin. Savon Sanomat julkaisi vain yhden artikkelin, jossa esiintyi sellaisen kansalaisen ääni, jonka elämään lailla ei ole suoraa vaikutusta. Turun Sanomat ja Kaleva kuuluivat kansalaisia yhtä paljon, ääniä esiintyi yhteensä 8 kappaletta. Savon Sanomissa ääniä esiintyi 6.

Sekä Turun Sanomissa että Kalevassa kansalaisten ääntä kuultiin muun muassa gallupeilla: molemmissa lehdissä julkaistiin joko viimeisen eduskuntakäsittelyn päivänä tai sitä seuraavana päivänä gallup, jossa kysyttiin joko kansalaisten mielipidettä laista tai eduskunnan päätöksestä. Näissä kuultiin kansalaisia, joiden elämään lakimuutoksella ei ole suoraa vaikutusta. Muut samaan kategoriaan luokitellut artikkelit käsittelivät esimerkiksi lakialoitteen puolesta järjestettyä flashmob-tempausta, aloitetta vastustavaa aito avioliitto -kansalaisaloitetta, sitä, pitäisikö pappien vihkiä samaa sukupuolta olevia pareja sekä reaktioita eduskuntatalon portailta, kun avioliittolain muutokset hyväksyttiin. Ne artikkelit, joissa esiintyvät äänet kuuluivat kansalaisille, joihin lakimuutos vaikuttaa, käsittelivät esimerkiksi reaktioita lain läpimenoon, vihittävien parien määrää, lain voimaantulopäivänä järjestettyä joukkovihkimisseremoniaa, häjäjuhlien suunnittelua sekä lain läpimenon vaikutuksia jo olemassa oleviin sateenkaariperheisiin. Suuria eroja lehtien välillä ei ilmennyt. Savon Sanomien artikkelit kuitenkin olivat jo yksin kategorioiden kesken jakautuneen artikkelimäärän vuoksi hiukan yksilövetoisempia ja konkreettisempia: artikkeleissa käsiteltiin yksityiselämää ja usein sen tarpeellisuutta tai toivottavuutta. Kaikissa julkaisuissa lakiin myönteisesti suhtautuvat artikkelit tai haastateltavat olivat enemmistö. Kalevassa oli kahta muuta lehteä enemmän artikkeleita, joissa lakiin suhtauduttiin negatiivisesti tai neutraalisti.

Muu-kategoriaa tarkasteltaessa huomataan, että lehtien kesken on jonkin verran eroja siinä, kenen ääni artikkeleissa esiintyy. Savon Sanomissa julkaistiin suhteessa runsaasti artikkeleita, joissa joko esiintyi kirkon edustajan ääni tai ei ääntä lainkaan. Se julkaisi sen sijaan kahta muuta lehteä vähemmän muu-kategoriaan luokiteltuja artikkeleita. Turun Sanomat puolestaan julkaisi eniten muu-kategoriaan luokiteltuja artikkeleita. Äänen tapauksessa näihin sisältyivät esimerkiksi oikeushistorian professori, Setan puheenjohtaja, Eroa kirkosta -palvelun edustaja sekä valtio-opin professori.

Kuten jo aluksi todettiin, keskustelu mediassa on lakien välillä lisääntynyt. Radikaaleimmat erot ovat kasvu poliitikkojen ja kirkon edustajien äänten määrässä sekä toisaalta muutos niiden artikkelien jakautumisessa, joissa ei ole ääntä. Kaleva on ainoa, jossa parisuhdelaista avioliittolakiin tullessa äänettömien artikkeleiden määrä aidosti väheni. Kuvio 15 näyttää, että kun verrataan artikkelien kokonaismäärää ja sitä, kuinka äänten esiintyminen niissä jakautuu, on Savon Sanomat ainoa lehti, jossa on edelleen varsin runsas määrä äänettä. Kahdessa muussa lehdessä jako on tasoittunut parisuhdelain aikaisesta painotuksesta. Kiinnostavaa on myös, kuinka lehdet antavat poliitikkojen ja kirkon edustajien äänille eri tavalla painoa. Turun Sanomissa ja Kalevassa poliitikkojen äänet ovat edustettuina eniten, Savon Sanomissa puolestaan kirkon edustajien. Erityisen selkeästi tämä näkyy, kun tarkastelee Kalevan ja Savon Sanomien pylväitä kuviossa 15. Teoriaa käsittelevässä luvussa puhuttiin agenda settingistä ja siitä, kuinka viestinten rajalliset resurssit vaikuttavat siihen, millaisia uutisaiheita nostetaan esiin ja mistä näkökulmasta. Avioliittolaki oli vuosina 2014 ja 2017 ajankohtainen ja suuri uutisaihe sekä siksi, että se koski verrattain suuren väestöryhmän oikeuksia että siksi, että se oli ensimmäinen kansalaisaloite, joka hyväksyttiin eduskunnassa ja eteni laiksi asti. Näin tarkasteltuna se, että laki oli viestinten agendassa esillä, tuntuu itsestään selvältä. Se, miten laki mediassa kehystetään, on kuitenkin asia, jossa voi periaatteessa tapahtua paljonkin lehtikohtaista variaatiota. Se, että ääni-sisältöluokassa (ks. kuvio 15) yksi lehdistä painottaa kirkon edustajien ääntä voimakkaammin kuin kaksi muuta ja vastaavasti kaksi muuta antavat enemmän painoa poliitikkojen äänille, on mielenkiintoinen eroavaisuus, joka tukee lehtikohtaisen variaation ajatusta. Samanlaista ilmiötä, jossa yhden kategorian suurempi määrä näkyisi jonkin vastakkaisen kategorian pienuutena, ei kuitenkaan esiinny parisuhdelain ääni-sisältöluokassa, kuten ei myöskään avioliittolain toimija-sisältöluokassa, jossa on paljon samoja elementtejä äänen kanssa. Tarkkaa syytä tälle on vaikea sanoa. Yksi mahdollisuus on jo aiempaan esitelty seikka, että Savon Sanomien toimituskaupunki Kuopiossa oli vielä tarkasteluajanjakson aikaan Suomen ortodoksisen kirkon arkkipiispan istuin.

Muiden sisältöluokkien tapaan myös sävy on avioliittolain suhteen jakautunut parisuhdelakia tasaisemmin (ks. kuvio 16). Suurin luokka on edelleen positiivisesti laista kirjoittavat artikkelit. Kuten jo parisuhdelain tapauksessa kerrottiin, luokittelutapa tutkimusta tehtäessä ei ollut ongelmaton, vaan käytännössä positiiviseksi artikkeliksi luokiteltiin, mikäli tekstissä ei esiintynyt negatiivisia näkökulmia. Samaa luokittelutapaa käytettiin myös avioliittolain tapauksessa.

KUVIO 16. Sävyn esiintyminen avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Lakien välillä ainoastaan negatiivisten artikkeleiden määrä kasvoi suhteessa muihin luokkiin. Artikkelien kokonaismäärään nähden positiivisten artikkelien määrä väheni melkein kymmenen prosenttia, neutraalien puolestaan prosenttia. Negatiiviset artikkelit kasvattivat osuuttaan. Syitä ei tämän tutkimuksen puitteissa ole mahdollista antaa täsmällisesti, mutta muutamia vaihtoehtoja on esitettävissä ilman tarkempaa taustatutkimusta. Avioliittolakiin liittyvää julkista keskustelua on sävyttänyt suurempi yksilövetoisuus parisuhdelakiin verrattuna. Parisuhdelakia käsittelevä keskustelu keskittyi useimmiten suurempiin toimijoihin, puolueisiin tai ihmisryhmiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Avioliittolaista puhuttaessa keskustelussa on puolestaan usein nostettu esille esimerkiksi yksittäisten poliitikkojen mielipiteet. Tämä ei tarkoita, että lakien välillä

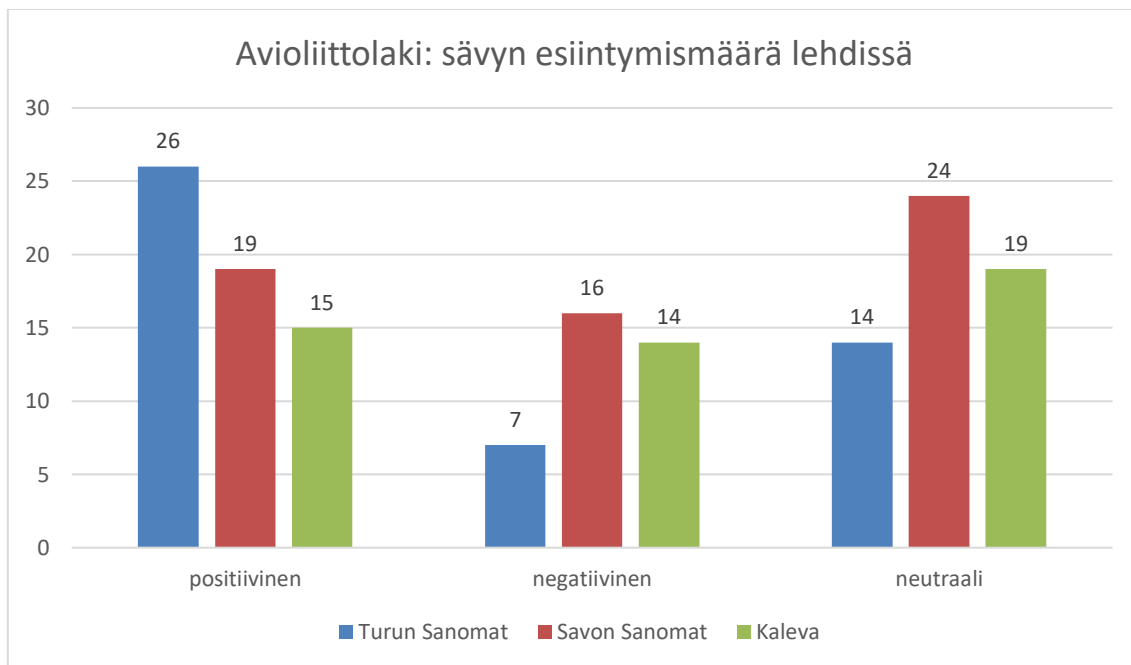
olisi niin valtava ero, vaan pikemminkin sitä, että julkisen keskustelun kulttuuri on todennäköisesti ehtinyt elää ja muuttua hieman alle viidessätoista vuodessa. Toinen mahdollinen syy voi olla poliittinen ilmapiiri: esimerkkinä mainittakoon perussuomalaisten vuoden 2011 eduskuntavaaleissa keräämä aikaisempiin vuosiin verrattuna valtava kannatus. Tämänkaltaisilla muutoksilla poliittisella kentällä on epäilemättä vaikutuksensa julkiseen keskusteluun.

Sekä edempänä esille tuodun sävy-sisältöluokan ongelmallisen toteutuksen että toisaalta negatiivisten artikkelien määrän kasvun vuoksi aineisto käydään läpi negatiivisten artikkelien kautta.

Suurin yksittäinen tapahtuma, jossa artikkelien sävy on ollut negatiivinen, lienee avioliittolain hyväksymistä seurannut eropiikki evankelisluterilaisesta kirkosta. Ylipäätään kirkkoa ja uskontoa käsittelevät artikkelit olivat muita teemoja useammin sävyiltään negatiivisia. Evankelisluterilaisen kirkon silloinen arkkipiispa Kari Mäkinen esitti myönteisiä näkemyksiä laista, mikä näkyi pääsääntöisesti positiivisesti sävyttyneissä artikkeleissa. Osa negatiivisista artikkeleista kuitenkin sivusi Mäkisen kantaa esimerkiksi osasyynä kirkosta eroamiseen. Lisäksi suuri osa samaa sukupuolta olevien parien kirkkovihkimistä käsittelevistä artikkeleista oli sävyiltään negatiivista. Myös yksittäisten poliitikkojen kannanotot olivat usein negatiivisia. Tämän ohella lakiin otettiin paljon kantaa pääkirjoituksissa ja erityisesti kolumneissa sekä puolustavasta että vastustavasta näkökulmasta. Lakiin suoraan kantaa ottavien, toimituksessa tuotettujen tai toimituksen tilaamien mielipidetekstien määrä nousikin lakien välillä reilusti. Avioliittolaista julkaistiin tarkasteluajanjaksolla yhteensä 26 pääkirjoitusta ja kolumnia. Niistä 6 oli sävyiltään negatiivisia. Määrä ei ole suuri, mutta parisuhdelaista ei negatiivissävyisiä kolumneja tai pääkirjoituksia julkaistu lainkaan.

Sävyn esiintymisen ja kategoriakohtaisen jakautumisen suhteen julkaisujen välillä ilmeni lehtikohtaisesti suuriakin eroja. Turun Sanomissa (N=47) positiivisten

artikkeleiden määrä oli 55%, negatiivisten 15% ja neutraalien 30%. Savon Sanomissa (N=59) positiivisten artikkeleiden määrä oli 32%, negatiivisten 27% ja neutraalien 41%. Kalevassa (N=48) positiivisia artikkeleita puolestaan oli 31%, negatiivisia 29% ja neutraaleja 40%. Kuvio 17 näyttää lisäksi sävyn esiintymismäärän jakautumisen eri kategorioiden kesken.

KUVIO 17. Sävyn esiintyminen lehtikohtaisesti avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa.

Tasaisimmin sävy jakautui Kalevassa, jossa artikkelit voi sävynsä mukaan melkein jakaa kolmanneksiin. Suurinta vaihtelua esiintyi Turun Sanomissa, jossa sävyiltään positiivisia artikkeleita oli yli puolet, negatiivisia puolestaan vain hieman yli kuudennes. Turun Sanomissa ja Kalevassa positiiviset artikkelit olivat edustettuna eniten, Savon Sanomat taas julkaisi eniten sävyiltään neutraaleja artikkeleita.

Genreltään negatiiviset artikkelit olivat pääsääntöisesti uutisjuttuja ja -sähkeitä. Turun Sanomissa kaikki negatiivissävytteiset artikkelit olivat uutisjuttuja. Savon

Sanomissa ne jakautuivat uutisjuttujen, -sähkeiden sekä kolumnien ja pääkirjoitusten kesken. Myös Kalevassa enemmistö negatiivisesti lakiin suhtautuvasta sisällöstä oli uutisjuttuja, mutta mukana oli muutama yksittäinen kolumni.

Sävyltään negatiiviset artikkelit keskittyivät teemafokukseltaan tasaisesti politiikkaan ja uskontoon. Parisuhdelain tapauksessa suhde painottui enemmän uskontoon kuin politiikkaan. Avioliittolain tasaisempaa jakoa ja politiikan kasvunutta osuutta voivat selittää esimerkiksi ylempänä mainitut seikat: poliittinen ilmapiiri sekä artikkelien kasvanut yksilökeskeisyys.

Tässä luvussa on tehty katsaus sekä parisuhteen rekisteröimistä koskevaa lakia että avioliittolakia käsittelevään aineistoon. Seuraavassa luvussa kerrataan tutkimuskysymykset ja selvitetään, millaiset vastaukset ne tutkimuksen myötä saivat, sekä tuodaan esiin mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita.

6 POHDINTA

Tässä luvussa vedetään tutkimuksen aineiston pohjalta johtopäätökset, joiden on määrä vastata tutkimuskysymyksiini. Tutkimuskysymykset ovat:

- 1) Millaista julkinen keskustelu parisuhteen rekisteröimistä koskevasta laista ja avioliittolaista on ollut?
- 2) Onko lehtien käsittelyn välillä eroja?
- 3) Miten julkinen keskustelu lehdistössä on muuttunut lakien välillä?

Tämän jälkeen arvioin tutkimuksen onnistumista, sen teon aikana esiin nousseita haasteita sekä parantamisen paikkoja. Lopuksi esitän joitakin mahdollisia aiheita jatkotutkimukselle.

6.1 Johtopäätökset

Lehdistössä käyty julkinen keskustelu oli kaikkiaan melko samankaltaista laista riippumatta. Keskustelu sekä parisuhteen rekisteröimistä koskevasta laista sekä avioliittolaista oli pääsääntöisesti politiikkavetoista. Tämä on järkeenkäypää, onhan molemmissa pohjimmiltaan kyse lainsäädännöstä ja siihen liittyvistä prosesseista. Myös uskonto näytteli keskustelussa usein keskeistä osaa, erityisesti avioliittolain tapauksessa. Odotettavasti myös teemoista kumpuavat toimijat olivat keskeisessä roolissa: sekä poliitikot että kirkon edustajat olivat kummassakin laissa eniten edustettuina. Erityisesti politiikan suuri osuus oli ennakoitavissa. Uskonnon osuus on kenties hyvä indikaattori siitä, millaista julkinen keskustelu on ydinasian – politiikan ja lainsäädännön – ulkopuolella. Aikaisempaa tutkimusta käsittelevässä luvussa nostin esille Lasion ja Serrin tutkimuksen julkisesta keskustelusta samaa sukupuolta olevien parien parisuhteen rekisteröintiä koskevan lain ympäriltä Italiassa. Tutkimuksessa selvisi, että keskustelussa tuodaan usein esiin niin sanotut perinteiset arvot, kuten koti, perhe ja kirkko (emt, 703). Totesin, että uskonkulttuurit Suomessa ja katolisen Italiassa ovat luultavasti hyvin erilaisia. On kuitenkin tosiasia, että myös täällä juuri uskonto nousi usein

keskiöön julkisessa keskustelussa. Aineistosta ei noussut esille erityisen vahvaa ”koti, uskonto, isänmaa” -retoriikkaa, mutta yhteyksiä Lasion ja Serrin tutkimuksen ja tämän tutkielman tulosten välillä on havaittavissa. Yksittäisistä aiheista myös perhe oli erityisesti avioliittolain tapauksessa esillä sekä lakia puolustavista että vastustavista näkökulmista, millä on myös yhteys Lasion ja Serrin tuloksiin. (emt, 703–704.)

Genre, jota aineistossa esiintyi eniten, oli uutisjuttu. Lakien välillä oli eroja muun muassa siinä, kuinka genret jakautuivat, mutta suuret linjat olivat hyvin samansuuntaisia. Uutisjutun jälkeen eniten oli uutissähkeitä ja lopulta muu-kategoriiaan luokiteltuja artikkeleita. Tarkasteltavana olevat lehdet olivat ensisijaisesti uutismedioita – on hyvin todennäköistä, että jako näyttäisi hyvin erilaiselta, mikäli viestimet olisivat olleet jotain muuta kuin päivittäin ilmestyviä maakuntalehtiä. Avioliittolakiin tultaessa kantaa ottavien kirjoitusten – pääkirjoitusten ja kolumnien – määrä nousi runsaasti. Kuten analyysiluvussa totesin, yksi mahdollisista syistä voi olla ero lakien kattavuuden ja merkityksen välillä: laki parisuhteen rekisteröimisestä oli yksinomaan samaa sukupuolta oleville pareille suunnattu laki korvikkeena avioliitolle, mutta vähäisemmin oikeuksin ja velvollisuuksin. Avioliiton tapauksessa samaa sukupuolta olevat parit eivät sen sijaan saaneet kokonaan omaa lakia, vaan jo olemassa olevaa päivitettiin vastaamaan nyky-yhteiskunnan tarpeisiin täsmällisemmin. Avioliittolaila on juridisesti enemmän vaikeuttavuutta, sillä se vaikuttaa voimakkaammin myös muihin lakeihin.

Myös ääntä tarkasteltaessa huomataan, että poliitikot ja kirkon edustajat ovat tässäkin luokassa eniten edustettuina. Syynä on kaikkein luultavimmin näiden kahden tahon keskeinen merkitys lakiin liittyvissä kysymyksissä ja toisaalta sitä kautta myös niiden runsas esiintyminen artikkeleissa. Kun ottaa huomioon, kuinka esimerkiksi toimijuus muuttui lakien välillä korostamaan yksilöä voimakkaammin, on hieman yllättävää, että avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa kansalaisten äänten määrä suhteessa artikkelien kokonaismäärään ei kasvanut. Tätä selitinkin edellisessä luvussa toteamalla, että niiden artikkeleiden

määrä, joissa esiintyy kansalaisen ääni, on kuitenkin kasvanut runsaasti lakien välillä, vaikkei se äänen kokonaisjakautumista katsoessa näykään. Odotin, että erityisesti niiden kansalaisten, joiden elämään laki konkreettisesti vaikuttaa, ääni olisi kuulunut useammassa artikkelissa. Oletuksen takana oli ainakin osittain mielikuva siitä, että homoseksuaalisuus oli parisuhdelain aikaan suurempi tabu kuin nykyään, ja että julkisessa keskustelussa olisi haluttu tuoda enemmän esiin nimenomaan kokijoiden ääntä. Tietenkin on mahdollista, että tällaiset artikkelit on julkaistu erilaisissa viikonloppuliitteissä, jotka kaikilla tarkastelluilla lehdillä nykyisin on.

Lehtien käsittelyn välillä ei ollut mainittavia eroavaisuuksia. Kokonaiskuvaa mukaillen politiikka, uskonto ja niihin kytkeytyvät henkilöt sekä toimijuuden että äänen tasolla olivat suuressa osassa jokaisessa lehdessä. Yksikään lehti ei kuitenkaan erottunut esimerkiksi erityisesti poliitikkojen äänenkantajana. Savon Sanomat antoi hiukan muita enemmän painoarvoa uskonnolle ja kirkon edustajalle avioliittolakia käsittelevissä artikkeleissa, mutta mahdollisia syitä siihen pohdin jo analyysiluvussa. Lisäksi uskontopainotus oli läsnä ainoastaan toisessa laeista, joten ei myöskään voi katsoa, että lehti säännönmukaisesti korostaisi uskontoasioita julkisessa keskustelussa.

Suhteessa kunkin julkaisun artikkeleiden kokonaismäärään, Turun Sanomilla on kummankin lain kohdalla muita lehtiä enemmän sävyiltään positiivisesti lakiin suhtautuvia artikkeleita. Käsittelen tämän tutkimuksen sävy-sisältöluokan problematiikkaa tämän luvun seuraavassa osiossa, jossa pohdin tutkimuksen onnistumista. Positiivissävytteisten tekstien osuus Turun Sanomissa oli kummankin lain kohdalla yli 50% lehden artikkeleista. Vastaavasti Kaleva on julkaissut suhteessa eniten negatiivissävytteisiä artikkeleita kummankin lain aikaan. Erot muihin lehtiin ovat kuitenkin Kalevan tapauksessa niin pieniä, ettei niitä voi nimittää varsinaiseksi trendiksi tai painotukseksi. Näin ollen luotettavia tai merkittäviä sävyeroja ei lehtien välillä voi sanoa olevan.

Määrällisesti Savon Sanomat julkaisi eniten artikkeleita molemmista laeista. Vastaavasti Turun Sanomat julkaisi molemmissa tapauksissa vähiten. Keksinkin tälle kaksi mahdollista syytä. Sanomalehti on aina jossain määrin subjektiivinen tuotos: sitä tekee tietty määrä ihmisiä, joilla on tietynlaisia näkemyksiä ja käsityksiä. On todennäköistä, että lehdet ovat antaneet lakikysymyksille erilaista painoarvoa. On myös mahdollista, että samalle ajanjaksolle on sijoittunut muita merkittäviä uutistapahtumia, jolloin lehdet ovat joutuneet arvioimaan kunkin aiheen tärkeyden. Toinen mahdollinen syy on, että Turun Sanomat on keskittynyt julkaisemaan seitsemänpäiväisessä sanomalehdessä ainoastaan kaikkein oleellisimman uutisisällön ja hakenut vaihtoehtoisia näkökulmia Extra-viikonloppuliitteessään. Lehtien viikonloppuliitteet eivät olleet tarkasteltavina osittain siitä oletuksesta, että niiden läpi käyminen olisi vienyt runsaasti ylimääräistä aikaa ja tuottanut korkeintaan kourallisen artikkeleita, osittain siksi että tutkimuskysymyksiä suunniteltaessa tärkeimmäksi nousi nimenomaan julkisen keskustelun uutisnäkökulma.

Näin ollen vastaus toiseen tutkimuskysymykseen on tiiviisti ilmaistuna, että lehtien osallistuminen julkiseen keskusteluun on pääsääntöisesti hyvin samankaltaista keskenään. Suurin ero lienee julkaisujen määrä. Savon Sanomat julkaisi määrällisesti eniten artikkeleita kummastakin laista, Kaleva toiseksi eniten ja Turun Sanomat vähiten.

Keskeisin ero parisuhteen rekisteröimistä koskevan lain ja avioliittolain uutisoinnin välillä oli julkaistujen artikkeleiden määrä. Tämä saattaa selittyä esimerkiksi lakien luonteilla: parisuhdelaki oli kokonaan uusi, varta vasten samaa sukupuolta olevia pareja varten luotu laki, jonka vaikutus muihin lakeihin oli verrattain pieni. Laki toi rekisteröidyille pariskunnille joitakin niistä oikeuksista ja velvoitteista, jota aviopareilla oli, mutta esimerkiksi yksi avioliittolain kynnyskysymyksistä, adoptio, ei ollut parisuhdelain puitteissa mahdollista. Avioliittolain tapauksessa jo olemassa oleva laki täydentyi ja muuttui ja sillä oli vaikutusta muihin lakeihin suuremmissa määrin kuin parisuhdelaille. Julkisessa keskustelussa

avioliittolaki nähtiin ikään kuin mullistavampana, millä on epäilemättä ollut vaikutusta sen mediakäsittelyyn.

Teemafokukseltaan uskontoa edustavien artikkelien määrä kolminkertaistui lakien välillä. Kun parisuhdelain tapauksessa artikkeleita uskonnosta julkaistiin yhteensä 18, avioliittolaista puhuttaessa niitä oli 56. Syy uskontoa käsittelevien artikkeleiden määrän kasvuun vaikuttaisi olevan melko yksinkertainen. Kuten jo aiemmin on todettu, rekisteröity parisuhde eroaa avioliitosta juridisesti muun muassa siinä, millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia pareilla on. Rekisteröityyn parisuhteeseen ei myöskään liity kirkollista seremoniaa: näistä kahdesta vain avioliitto on kirkkoon ja uskontoon kytkeytyvä instituutio. Tästä syystä ei ole vaikea nähdä, miksi avioliittolaista on kenties julkaistu enemmän uskontoa ja kirkon edustajia koskevia artikkeleita.

Teemafokuksen muu-kategorian koko kasvoi lakien välillä. Artikkelien määrä kiipesi neljästä 22:een. Kuten analyysissä jo tarkensin, luokkaan on jaoteltu esimerkiksi lakien juridiikkaa käsittelevät artikkelit, keskustelua koskevat artikkelit sekä artikkelit avioliitosta ilmiönä tavalla, joka ei sovi arkea käsittelevän luokan kriteereihin. Asiassa voi olla kyse puhtaasti siitä, että suurempi määrä julkaistuja artikkeleita edellyttää suuremman määrän erilaisia näkökulmia. Toisaalta kuten ylemmässä kappaleessa totean, avioliittolaki on juridisesti parisuhdelakia laajalaisempi ja kattaa useampia elämän alueita, kuten adoption. Näin ollen pidän mahdollisena, että se on nähty yhteiskunnallisesti riittävän merkittävänä, jotta toimitukset ovat katsoneet tarpeelliseksi käsitellä aihetta monipuolisemmin ja kattavammin. Kuten olen jo analyysiluvussa todennut, muu-kategoria olisi tarkimman mahdollisen tuloksen saamiseksi jakaa sisällön mukaan pienempiin kategorioihin. Palaan luokitusrunгон ongelmiin vielä hiukan myöhemmin.

Lopuksi haluan nostaa esille arjen käsittelyn lakien välillä. Arki oli yksi teema-luokituksen neljästä – muu poisluettuna – spesifistä luokasta ja siihen julkaistiin

parisuhdelain tiimoilta 11 artikkelia ja avioliittolain tiimoilta 9. Sille, miksi artikkelien määrä väheni viidessätoista vuodessa, kun artikkelimäärä yleisesti ottaen on kasvanut, en osaa tarjota selitystä. Arkeen luokiteltujen tekstien luonne on kuitenkin muuttunut lakien välillä. Parisuhdelain tapauksessa arkea käsitteleväksi luokitellut artikkelit käsittelivät lähes yksinomaan rekisteröimismääriä. Avioliittolakiin tultaessa tekstit ovat ikään kuin pehmenneet hiukan: 2014 ja 2017 julkaistujen artikkelien joukossa on runsaasti miltei featuretyyppisiä kuvauksia arkielämästä. Syytä on vaikea sanoa tämän tutkimuksen pohjalta – vastaaminen vaatisi tarkempaa perehtymistä moneen yksityiskohtaan ja niiden muutokseen tarkasteluajankohtien välillä. Yksi oletuksistani on, että – kuten toimijuuden muutos poliitikkojen tapauksessa näyttää – media on vuosien saatossa muuttunut luonteeltaan yhtäältä yksilöihin keskittyneemmäksi ja toisaalta mahdollisesti tarina- tai narratiivivetoisemmaksi. Oman työkokemukseni pohjalta olen muodostanut käsityksen, että nykyään on tavallista lähestyä uutisaiheita etsimällä niin sanottu ”tavallinen kansalainen”, jonka kokemuksen kautta uutinen esitellään ja konkretisoidaan. Tämä käsitys kuitenkin perustuu ainoastaan omakohtaisiin kokemuksiini, minkä lisäksi se kattaa vain viime vuodet, joiden aikana olen työskennellyt alalla. Näin ollen minun ei ole mahdollista verrata nykytilannetta vuosien 2001 ja 2002 tilanteeseen omien kokemusteni pohjalta.

Olen esitellyt mahdollisia syitä sille, miksi kahden eri lain mediakäsittelyn välillä on eroja. Kolmas kysymykseni oli kuitenkin se, miten julkinen keskustelu on muuttunut lakien välillä. On kiistaton tosiasia, että julkinen keskustelu kasvoi volyymissa valtavasti laista toiseen siirryttäessä, ja että keskustelu muuttui luonteeltaan yksilölähtöisemmäksi. Lehdet nostivat usein esiin yksittäisten poliitikkojen mielipiteitä. Myös kansalaiset ja erityisesti he, joiden elämään laki suoraan vaikuttaa, saivat enemmän tilaa. Avioliittolakia käsittelevät artikkelit kuvasivat parisuhdelakia käsitteleviä artikkeleita enemmän samaa sukupuolta olevien pariskuntien arkea, eivät ainoastaan sitä, mitä mieltä pariskunnat ovat laista.

6.2 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella Suomessa vuonna 2002 ja vuonna 2017 voimaan astuneiden lakien – lakia parisuhteen rekisteröimisestä sekä avioliittolakia – sekä niiden eduskuntakäsittelyn tiimoilta käytyä julkista keskustelua kolmessa maakuntalehdessä. Alkuperäinen suunnitelmani oli yhdistää määrällistä ja laadullista tutkimusta, mutta tuodessani julkisen keskustelun mukaan yhdeksi näkökulmaksi, päätin keskittyä yksinomaan määrälliseen tutkimukseen. Koen, että määrällinen menetelmä oli tutkimuksen kannalta toimivin ratkaisu. Se mahdollisti laajahkon aineiston tarkastelun tavalla, jolla oli mahdollista muodostaa yleiskuva molemmista laeista ja useammasta eri lehdestä. Uskon, että laadullinen tutkimus palvelisi aihetta myös hyvin, kenties samankaltaisestakin näkökulmasta, mutta määrällinen oli minusta tässä tapauksessa oikea ratkaisu.

Kuvasin jo aikaisemmin, kuinka sävyn luokittelu ei onnistunut tavalla, joka olisi lopulta palvellut tutkimusta halutusti. Nykyisellään positiivinen suhtautuminen lakiin oli ikään kuin tehdasasetus, ja johonkin toiseen kategoriaan päätyäkseen artikkelin piti poiketa. Tämän tekisin nykyisessä ymmärryksessäni toisin: toimivin asetelma olisi, että artikkelit ovat lähtökohtaisesti neutraaleja. Vaikka sävy ei kokonaisuutena toteutunut suunnitellulla tavalla, koen kuitenkin, että negatiivinen luokitus oli varsin onnistunut. Tämänkaltaisesta mielipiteitä jakavasta aiheesta puhuttaessa se, millaisilla tavoilla ja millaisissa artikkeleissa lakiin suhtaudutaan kielteisesti, voi jopa antaa enemmän kuin myönteisen suhtautumisen tarkastelu. Varsinkin kun moni lehdistä otti kantaa molempiin lakeihin esimerkiksi pääkirjoituksissa, ja erityisesti avioliittolain kohdalla yleinen mielipide oli melko vahvasti lain toteutumisen puolella, antaa negatiivissävytteisten artikkeleiden tarkastelu arvokkaan näkökulman julkisessa keskustelussa vähemmän edustettuun kantaan siitä, miksi status quon pitäisi säilyä ennallaan.

Lisäksi sävyssä olisi voinut olla hedelmällistä ottaa huomioon sävyn eri asteet. Luokitus olisi voinut olla esimerkiksi viisiportainen ja liukua erittäin negatiivisesta erittäin positiiviseen. Koska tutkimuksessa tarkasteltiin ainoastaan uutismedioita, on mahdollista, että tämä jako ei olisi antanut tutkimukselle merkittävästi enempää. Se olisi kuitenkin mahdollistanut esimerkiksi muuten saman sävyisissä artikkeleissa esiintyneet vivahde-erot, kuten erot otsikkopainotusten välillä. Esimerkkinä tästä haluan nostaa esiin kaikissa lehdissä 14.2.2002 julkaistut uutiset, jotka käsittelivät piispainkokouksen tiedotustilaisuutta kirkon suhtautumisesta parisuhdelakiin. Turun Sanomat otsikoi sen ” Arkkipiispa Jukka Paarma: Parisuhdelain kysymykset eivät revi kirkkoa”, Savon Sanomat ”Piispainkokous ei esitä homoparien liittojen siunaamista” ja Kaleva ”Paarma: Parisuhdelaki ei revi kirkkoa.” Artikkelit olivat STT:n tuotantoa, mutta osaa teksteistä oli käsitelty ainakin jättämällä osia alkuperäisestä artikkelista pois luultavasti tilanpuutteen vuoksi. Teksteissäkin oli aavistuksenomaisia vivahde-eroja juuri siitä syystä, että rajaukset olivat hiukan erilaisia, mutta ehdottomasti suurin ero nousee esiin jo otsikoista. Turun Sanomissa ja Kalevassa otsikot lähestyivät aihetta kirkon eheyden näkökulmasta, Savon Sanomissa puolestaan piispainkokouksen parisuhdelakiin kohdistuvan kielteisen kannan kautta. Turun Sanomien ja Savon Sanomien artikkelit luokiteltiin sävyiltään negatiivisiksi, Kalevan puolestaan neutraaliksi. Tämänkaltaisessa tilanteessa kolmeportaista kattavampi luokitus olisi ollut edullinen. Voi kuitenkin olla, että tämän kaltaisesta yksittäistapauksesta huolimatta tutkimus ei kokonaisuutena tarvitsisi kuin nykyistä toimivammin toteutetun kolmiportaisen luokituksen.

Kuten olen jo aikaisemmin tutkimuksessani todennut, luokitusrungon suunnittelu ja toteutus oli osin epäonnistunut. Muu-kategoriat erityisesti avioliittolain sisältöluokissa olisi pitänyt jakaa pienempiin osiin aineiston mukaisesti. Virhe johtui pääosin siitä, että sisältörunko luonnosteltiin ennen aineiston läpikäymistä, enkä artikkelit luettuani pitänyt tarpeellisena muokata sitä. Arvelin, että muu-kategoria palvelisi riittävän hyvin, koska siihen jaetut artikkelit olivat sel-

keä vähemmistö, eikä mahdollisiin uusiin kategorioihin tulisi erityisen useita artikkeleita. Lisäksi kaksi erillistä lakia aiheuttivat epävarmuutta: ajattelin, että sisältöluokkien tulisi olla keskenään identtiset, ja pelkäsin että kategoriat, jotka päätisivät ainoastaan toiseen lakiin – esimerkiksi asiantuntijat omana äänen kategorianaan – tekisivät aineiston esittämisestä sekavampaa.

Tutkimus tuntui välillä melkein ylivoimaiselta urakalta. Erityisesti painiminen aineiston keräämisen kanssa verrattain epäkäytännöllisillä metodeilla – käsipelillä mikrofilmeiltä – vaikutti suuren osan aineistonkeruu-urakasta päättymättömältä projektilta. Tästä huolimatta koen kuitenkin pystyneeni tuottamaan vastaukset tutkimuskysymyksiini suhteellisen luotettavasti ja läpinäkyvästi.

6.3 Jatkotutkimus

Toin analyysiluvussa esille mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita, mutta syvennän vielä ajatuksiani hieman.

Tiettyyn lakiin tai lakipariin kytkeytyvä julkinen keskustelu on valtavan laaja ja monisyinen aihe, josta on helppoa esittää enemmän kysymyksiä kuin yhden tutkielman aikana on mitenkään mahdollista edes kuvitella vastaavansa. Avioliittolain käsitteleminen puhutteli minua lain verrattaisen uutuuden ja henkilökohtaisen kiinnostuksen vuoksi. Seksuaalivähemmistöihin kytkeytyvää lainsäädäntöä koskeva julkinen keskustelu viestimissä on kuitenkin jotain, jota voisi laajentaa lukuisilla eri tavoilla. Menetelmäni oli kolmeen maakuntalehteen keskittyvä määrällinen sisällön erittely, mutta aihe on kattava ja soveltunee helposti monenlaiseen metodologiaan.

Tämän tutkimuksen aineistoon on sisältynyt ainoastaan maakuntalehtien seitsemän päivää viikossa ilmestyvä lehti – viikonloppuliitteet suljettiin ulkopuolelle. Tutkimuskysymystä siitä, millaista julkinen keskustelu parisuhdelaista ja avio-

liittolaista on ollut, voisi laajentaa esimerkiksi viikonloppuliitteisiin tai aikakausjulkaisuihin. Tällä olisi mahdollista muodostaa kattavampi kokonaiskäsitys siitä, millaista agenda featurejournalismi ajaa seksuaalivähemmistöihin liittyvän lainsäädännön osalta. Toki lakiseikat itsessään ovat laajoja ja tutkimuskysymyksen voisi hyvin ulottaa myös esimerkiksi verkkomedioihin, radioon tai televiisioon.

Myös erilaiset kapeammat ja syvemmät erittelyt voisivat palvella julkisesta keskustelusta puhuttaessa. Mainitsin analyysissäni, kuinka avioliittolain toimijudessa oli poliitikkojen osalta nähtävissä kaksi selkeää linjaa: poliitikot suurempana massana sekä uutena ilmiönä poliitikot, jotka kommentoivat asiaa yksilönäkökulmasta omilla kasvoillaan, sekä tällaisten artikkeleiden synnyttämät ”kommenttiketjut” useamman poliitikon välillä. Avioliittolain käsittely nimenomaan politiikan tai poliitikkojen kautta voisikin olla antoisa tutkimuskulma sekä määrälliselle että laadulliselle tutkimukselle.

Olisi ilo nähdä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevan journalistisen tutkimuksen kentän kasvavan. Johdannossa esittämiäni ajatuksia toistaakseni, mediarepresentaatio ei riitä mittariksi sille, millaisessa yhteiskunnallisessa asemassa ja asenneilmapiirissä jokin vähemmistöryhmä elää. Mennyttä ja nykyistä representaatiota ja julkista keskustelua vertaamalla on kuitenkin mahdollista nähdä, mihin suuntaan olemme menossa.

KIRJALLISUUSLUETTELO

- Barouard, R., Mabi, C. & Monnoyer-Smith, L. 2016. Arenas of public debate. *Questions de communication*, 30(2). Haettu osoitteesta <https://journals.openedition.org/questionsdecommunication/11000>
- Boudana, S. 2009. The Journalistic Referents: A Crucial Distinction Between Sources and Voices. *The Communication Review*, 12(3), 284-294. Haettu osoitteesta <https://www.tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/full/10.1080/10714420903124226>
- Brüggemann, M. 2014. Between frame setting and frame sending. How journalists contribute to news frames. *Communication Theory*, 24(1), 61-82.
- Croucher, S. 2015. *Understanding communication research methods : a theoretical and practical approach*. Oxfordshire, England: Routledge.
- Dearing, J. & Everett, M. 1996. *Agenda-setting*. SAGE Publications: Thousand Oaks.
- Ghanem, S., Chernov, G., McCombs, M. 2009. *Agenda Setting and Framing*. Teoksessa *21st Century Communication: A Reference Handbook*. SAGE Publications: Thousand Oaks.
- Girard, C. 2011. *The Media Revolution and Public Debate*. Books & Ideas. Haettu osoitteesta <https://booksandideas.net/The-Media-Revolution-and-Public.html>
- Hitlin, P., Mitchell, A. & Jurkowitz, M. 2013. News Coverage Conveys Strong Momentum for Same-Sex Marriage. Pew Research Center. Haettu osoitteesta <https://www.journalism.org/2013/06/17/news-coverage-conveys-strong-momentum/>
- Jokivuori, P. & Hietala, R. 2015. *Määrällisiä tarinoita - Monimuuttujamenetelmien käyttö ja tulkinta*. Docendo.
- Laki rekisteröidystä parisuhteesta 950/2001. Annettu Helsingissä 9.11.2001.

- Lasio, D., & Serri, F. 2019. The Italian public debate on same-sex civil unions and gay and lesbian parenting. *Sexualities*, 22(4) 691–709. Haettu osoitteesta <https://doi.org/10.1177/1363460717713386>
- McCombs, M. 2004. *Setting the Agenda: The Mass Media and Public Opinion*. Cambridge, UK: Polity Press.
- McCombs, M., Chyi, I., Kioussis, S. 2004. How the news media set the agenda. *Doxa Comunicación*, 2, 217–223. Haettu osoitteesta <http://www.doxacomunicacion.es/pdf/artculomccombsetal.pdf>
- McCombs, M., Chyi, I. 2006. Media Salience And The Process Of Framing: Coverage Of The Columbine School Shootings. *J&MC Quarterly*, 83(4), 747–766. Haettu osoitteesta <https://journals-sagepub-com.ezproxy.jyu.fi/doi/pdf/10.1177/107769900408100103>
- McCombs, M., Guo, L. 2014. Agenda-setting Influence of the Media in the Public Sphere. Teoksessa *The Handbook of Media and Mass Communication Theory*. Chichester, England: Wiley.
- Muschert, G. & Carr, D. 2006. Media salience and frame changing across events: coverage of nine school shootings, 1997–2001. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83(4), 747–766.
- Parveen, H. 2017. *Texts: Framing, Agenda Setting*.
- Pietilä, V. 1976. *Sisällön erittely*. Gaudeamus: Helsinki.
- Pietilä, V. 2017. Reflections on Public Discussion in the Mass Media. *Nordicom Review*, 22(1), 11–21.
- Reunanen, E. 2007. Kohdistajat ja kohteet sanomalehdissä. *Tiedotustutkimus*, 30(2), 32–51.
- Sarajärvi, A., Tuomi, J. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi: Helsinki.
- Tromble, R., Meffert, M. 2016. The Life and Death of Frames: Dynamics of Media Frame Duration. *International Journal of Communication*, 10, 5079–5101.
- Tuomivaara, T. 2005. Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus. Haettu osoitteesta <http://www.mv.helsinki.fi/home/ttuomiva/Y125luku6.pdf>

VERKKOLÄHTEET

Eduskunta: Kansalaisaloite avioliiton säilyttämisestä aidosti tasa-arvoisena, miehen ja naisen välisenä liittona ja sukupuolineutraalin avioliittolain kumoamisesta (KAA 2/2016 vp). (15.4.2019.) Haettu osoitteesta

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/KAA_2+2016.aspx

Eduskunta: Valiokunnan mietintö LaVM12017 vp (KAA 2/2016 vp). (15.4.2019.)

Haettu osoitteesta

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Sivut/LaVM_1+2017.aspx

Eduskunta: Kansalaisaloite eduskunnalle avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta (KAA 3/2013 vp). (2.2.2019.) Haettu osoitteesta

<https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAsiat&docid=m+10/2013>

Eduskunta: Parisuhdelaki. (21.1.2019.) Haettu osoitteesta

https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/parisuhdelaista-kohti-sukupuolineutraalia-avioliittoa/Sivut/parisuhdelaki.aspx

Kansalaisaloite.fi: Aloitteen vaiheet. (23.1.2019.) Haettu osoitteesta

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/ohjeet/aloitteen-vaiheet>

Kansalaisaloite.fi: Kansalaisaloite lyhyesti. (23.1.2019.) Haettu osoitteesta

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/ohjeet/kansalaisaloite-lyhyesti>

Kansalaisaloite.fi: Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista. (23.1.2019.)

Haettu osoitteesta <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/192>

Kansalaisaloite.fi: Kansalaisaloite avioliiton säilyttämisestä aidosti tasa-arvoisena, miehen ja naisen välisenä liittona ja sukupuolineutraalin avioliittolain kumoamisesta. (15.4.2019.) Haettu osoitteesta

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/1175>

Kielitoimiston sanakirja.fi: Genre. (25.5.2019.) Haettu osoitteesta

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/genre>

LIITE 1: AINEISTOLUETTELO

Parisuhdelaki, Turun Sanomat (1.8.2001–30.11.2001 ja 1.2.2002–31.3.2002)

- 19.9.2001 Niukka enemmistö hyväksyi parisuhdelain
- 20.9.2001 Parisuhdelaki jakaa yhä kannat tiukasti kahtia
- 20.9.2001 "Loukkaavaa ja puistattavaa"
- 22.9.2001 Parisuhdelain sisältö lukkoon minuutissa
- 26.9.2001 Parisuhdelaki hennossa myötätuulessa
- 28.9.2001 Eduskunnan portailla käytiin henkien taistelua parilaista
- 29.9.2001 Suomi sai parisuhdelain
- 29.9.2001 Parisuhdelaki tulee voimaan ensi maaliskuun alussa
- 29.9.2001 Kannattajat riemuitsivat - vastustajat rukoilivat
- 2.10. Piispojien mielestä avioliitto ja rekisteröity parisuhde eri asioita
- 3.10. Siimes haluaa adoptio-oikeuden samaa sukupuolta oleville
- 8.10. Moni kirkkoherra siunaisi homoparin kodin, mutta ei liittoa
- 14.2.2002 Arkkipiispa Jukka Paarma: Parisuhdelain kysymykset eivät revi kirkkoa
- 18.2.2002 Homoliittoihin ei ole kiirehditty
- 24.2.2002 Loiko Jumala myös homoseksuaalisuuden
- 1.3.2002 Lesboliittoon menossa viikon kuluttua kaksi paria Varsinais-Suomessa
- 2.3.2002 Markka meni, homoparit tulivat
- 9.3.2002 Nais- ja miesparit rekisteröivät suhteitaan

Parisuhdelaki, Savon Sanomat (1.8.2001–30.11.2001 ja 1.2.2002–31.3.2002)

- 7.9.2001 Yli puolet hyväksyi homosuhteiden rekisteröinnin
- 11.9.2001 Eduskunta kallistumassa homolain taakse
- 11.9.2001 Rekisteröinnillä on korkean tason tuki
- 19.9.2001 Verkkouutiset: Niukka enemmistö hyväksyi parisuhdelain
- 20.9.2001 Parisuhdelaki korjaisi räikeimmät epäkohdat
- 20.9.2001 Parisuhdelain loppusuora alkoi pitkin puhein
- 20.9.2001 Kari Kärkkäinen: Epärehellistä lainsäädäntötyötä
- 20.9.2001 Paljon puhetta, vähän villoja
- 20.9.2001 Lopullinen äänestys puolentoista viikon kuluttua
- 20.9.2001 Rukoilijat vastustivat homolakia eduskuntatalon portailla
- 25.9.2001 Savon kansanedustajat kaataisivat parisuhdelain
- 29.9.2001 Kuuma asia pois pöydältä
- 29.9.2001 Eduskunta hyväksyi parisuhdelain
- 29.9.2001 Kannattajat poistuivat kuohuviinille, vastustajat kiihdyttivät rukouksiaan
- 29.9.2001 Enemmistö savolaisista kansanedustajista äänesti ei
- 29.9.2001 Eduskunnan kuppilassa voittajia ja häviäjiä
- 29.9.2001 Parisuhdelaki voimaan ilmeisesti vasta ensi vuoden puolella
- 29.9.2001 Savolaisedustajien kielteinen kanta ei yllättänyt
- 29.9.2001 "Perinteinen aviokäsitys on vaarassa"
- 2.10.2001 Wille Riekkinen uskoo kirkon kannan vaikuttaneen parisuhdelakiin
- 3.10.2001 Siimes haluaisi adoptio-oikeuden samaa sukupuolta oleville
- 10.11.2001 Parisuhdelaki vahvistettiin
- 10.2.2002 Kymmenet homo- ja lesboparit odottavat kevään parisuhdelakia
- 10.2.2002 Kuopion maistraattiin ei vielä kyselytulvaa
- 10.2.2002 Pappi ei saa kieltäytyä, jos homopari pyytää siunausta

- 14.2.2002 Piispainkokous ei esitä homoparien liittojen siunaamista
- 21.2.2002 Suhtautuminen homoseksuaalisuuteen on vaihdellut läpi historian
- 22.2.2002 Parisuhteen rekisteröinnistä yksityiskohtaisia ohjeita
- 2.3.2002 Parisuhteen rekisteröintiin kiinnostusta Savonlinnassa
- 2.3.2002 Kuopion maistraatissa kaksi rekisteröintivarausta
- 9.3.2002 Nais- ja miesparit rekisteröivät suhteitaan eri puolilla maata
- 13.3.2002 Itäsuomalaiset diakonit suhtautuvat homoihin kielteisesti
- 14.3.2002 Tuore parilaki ei vaikuta työehtosopimukseen
- 20.3.2002 Homoparin siunaaminen kirkossa teologisesti mahdollista

Parisuhdelaki, Kaleva (1.8.2001–30.11.2001 ja 1.2.2002–31.3.2002)

- 19.9.2001 Niukka enemmistö hyväksyi parisuhdelain
- 20.9.2001 Tuttua juttua homoliitoista
- 20.9.2001 Rukoukijat vastustivat parilakia
- 22.9.2001 Parisuhdelain sisältö hyväksyttiin
- 22.9.2001 Gallup: Onko keskustelu parisuhdelaista ollut asiallista?
- 22.9.2001 Gallup: Hyväksytkö homoliiton?
- 26.9.2001 HYY:n jäsenet erimielisiä homoliitoista
- 26.9.2001 Parisuhdelaki tiukkaan äänestykseen
- 27.9.2001 Lapsellista puhetta homoliitoista
- 28.9.2001 Parilain tiimoilta viime hetken mielenosoituksia
- 29.9.2001 Parisuhdelaki hajotti rivit
- 2.10.2001 Tosiasiat on syytä tunnustaa
- 2.10.2001 Lupa rekisteröintiin näkyy "hääkylteissä"
- 2.10.2001 Piispat: Rekisteröity parisuhde ja avioliitto eri asioita
- 3.10.2001 Rask ei paljasta kantaansa homoliittoihin
- 3.10.2001 Siimes: Adoptio-oikeus homopareille
- 5.10.2001 Piispojen kanta kummastuttaa
- 8.10.2001 (HS selvitti:) Samaa sukupuolta olevien koti siunataan, liittoa ei
- 21.10.2001 Pyhä sota homoutta vastaan
- 10.11.2001 Presidentti vahvisti parisuhdelain
- 14.2.2002 Paarma: Parisuhdelaki ei revi kirkkoa
- 18.2.2002 Homoliittoihin ei ole kiirehditty
- 20.2.2002 Piispa Huovinen ei halua siunata homoliittoja
- 1.3.2002 Parisuhdelaki ei kerää ruuhkaa maistraatteihin
- 2.3.2002 Harva homopari ryntäsi heti rekisteröitymään
- 9.3.2002 Homoparit rekisteröityivät, maistraatin edessä mielenosoitus
- 14.3.2002 Kirkolliskokoukseen aloite parisuhteen siunauskaavasta
- 26.3.2002 Helsinki myöntää parisuhteen rekisteröineille perhe-etuudet

Avioliittolaki, Turun Sanomat (1.0.2014–31.1.2015 ja 1.2.2017–31.3.2017)

- 27.10.2014 Haglund ärsyyntyi Räsäsen avioliittolakikommentista
- 3.11.2014 Perussuomalaisen uusi nuorisajohtaja o navoin seksuaalisuudestaan - sanoo silti ei homoliitolle
- 11.11.2014 Tasa-arvoinen avioliittolaki - pieni vai suuri muutos
- 20.11.2014 Uusi avioliittolaki tulisi viipeellä
- 20.11.2014 Wallin: Räsänen tulkitsee YK-julistusta syrjivästi
- 21.11.2014 Tasa-arvoisen avioliittolain äänestyksestä tulee tasainen

- 23.11.2014 Vaimo, mies vai puoliso
 24.11.2014 Tanssia tasa-arvoisen avioliiton puolesta
 24.11.2014 Kansalaisaloite näyttäisi menevän niukasti läpi
 27.11.2014 Stubb puolustaa avioliittolain uudistamista: "Aika on tasa-arvon puolella"
 28.11.2014 Kansaedustajat äänestävät tasa-arvoisesta avioliittolaista tänään
 29.11.2014 Avioliittolaki tasa-arvoiseksi.
 29.11.2014 Tuki tasa-arvoiselle liitolle tuli ruuhka-Suomesta
 29.11.2014 Äänestystulos muutti sadepäivän juhlaiksi
 29.11.2014 Gallup: Mitä mieltä olet eduskunnan päätöksestä?
 29.11.2014 Arkkipiispa: Kirkon avioliittokäsitystä arvioitava uudelleen
 29.11.2014 Kirkosta erosi perjantaina ennätysmäärä väkeä
 30.11.2014 Edes keskustan voitto ei riitä
 30.11.2014 Adventtiaika alkoi eropiikillä kirkosta
 30.11.2014 Räsänen haastaa homoliittojen vastustajia korjaustoimiin
 1.12.2014 Hääbisnes sai lisää asiakkaita
 1.12.2014 Noin 12 400 erosi kirkosta viikonlopun aikana
 2.12.2014 Kirkosta erottiin sata kertaa tiuhempaan Lounais-Suomessa
 2.12.2014 Yksi liittymiskirje saapui Turun seurakuntayhtymään
 3.12.2014 Askeleita kohti sivistysvaltiota
 3.12.2014 Arkkipiispa pysyy sanojensa takana
 3.12.2014 Uuden avioliittolain pitäisi muuttaa avoliiton käsitettä
 4.12.2014 Suuri valiokunta kannattaa tasa-arvoista avioliittolakia
 9.12.2014 Sanavalinnat ovat vaikuttamisen täsmäaseita
 13.12.2014 Sukupuolineutraalille avioliittolaille eduskunnan sinetti.
 14.12.2014 Naispapat vihkivät homoja miespappeja halukkaammin
 14.12.2014 Arkkipiispan iloon yhtyy kolmannes
 21.12.2014 Kirkko säilyy koko kansan yhteisönä
 11.2.2017 Tasa-arvoinen liitto muuttaa kirkkoa
 11.2.2017 Päivän nopeat: pitääkö pappien vihkiä?
 15.2.2017 Eduskunta äänestänee taas avioliitto-oikeudesta
 16.2.2017 Eduskunta äänestää taas avioliittolaista
 17.2.2017 Aito avioliitto -aloitteesta neljän tunnin keskustelu
 18.2.2017 Homot ja lesbot pääsevät naimisiin
 18.2.2017 Setan puheenjohtaja huojentui
 21.2.2017 Papeille halutaan oikeus vihkiä samaa sukupuolta olevia
 24.2.2017 Kaarlo Kalliala: Uusi avioliittolaki merkitsee symbolista muutosta
 28.2.2017 Ensimmäinen aalto vie avioon 32 paria
 2.3.2017 Hääpäivä, joka tullaan muistamaan
 3.3.2017 Sadinmaa ei aio lopettaa vihkimistä
 4.3.2017 Pappi voi vihkiä homoparin tuomiokapitulilta salassa
 7.3.2017 Minä rakastan sinua, minä sanon sen kaikille

Avioliittolaki, Savon Sanomat (1.0.2014–31.1.2015 ja 1.2.2017–31.3.2017)

- 20.10.2014 Äitiyden tunnustaminen lakiin
 20.10.2014 Vanhemmilla paperisota kahdesti
 20.10.2014 Viranomaistieto heikkoa
 26.10.2014 Räsänen: Avioliittolaki nyt eduskunnan, ei hallituksen käsissä
 02.11.2014 Vilpítőntä keskustelua
 20.11.2014 Mitä avioliitto on?

20.11.2014 Media: Räsänen vastustaa avioliittolakia ihmisoikeuksilla
 20.11.2014 Eduskunta etsii omatuntoa
 21.11.2014 Jani Toivola: "Tulos muutamasta äänestä kiinni"
 24.11.2014 Kannattajat niukasti voitolla
 25.11.2014 Kahden puolueen empivät ratkaisevat ensi perjantaina
 25.11.2014 Hallitusneuvottelujen listalla joka tapauksessa
 26.11.2014 "Lainmuutos ei murentaisi avioliiton arvoa"
 27.11.2014 Symbolinen askel, juridisesti vain nytkähdys
 27.11.2014 Laki ei vaikuta perheellistymiseen
 28.11.2014 Senkin homo...
 28.11.2014 Käsitys lapsen parhaasta jakoi eduskuntaa
 28.11.2014 Savossa vastustajilla enemmistö
 29.11.2014 Kaikki sateenkaaren värit
 29.11.2014 Asiallinen keskustelu ei onnistu
 29.11.2014 Piispat eri mieltä vaikutuksesta
 29.11.2014 Sateenkaariväki juhlii voittoa
 29.11.2014 Willmanille laki on yksi merkittävä askel tasa-arvon tiellä
 30.11.2014 Eropiikki kirkosta pääsi yllättämään
 30.11.2014 Räsäsestä on taistelun aika
 1.12.2014 Logiikka on joskus hukassa
 1.12.2014 Avioliittolaki jakaa Suomen maantieteellisesti
 1.12.2014 Avioliittoäänestystä seurasi erobuumi kirkosta
 1.12.2014 Seta: Syrjimättömään Suomeen vielä pitkä matka
 2.12.2014 "Ei tämä ole yhdistysjäsenyys"
 2.12.2014 Arkkipiispasta kanneltu tuomiokapituleihin
 2.12.2014 Monen mitta täyttyi Savossa
 2.12.2014 Piispat kehottavat malttiin avioliittokeskustelussa
 3.12.2014 Arkkipiispa: Aika avioliittokeskustelulle on nyt
 4.12.2014 Aloite muuttuu hitaasti laiksi
 4.12.2014 Kotimaa24: Essayah korjaa Räsäsen lausuntoa
 5.12.2014 Oinonen: Arkkipiispa vaikutti tulokseen
 5.12.2014 Tasa-arvoinen avioliittolaki lähtee loppusuoralle
 11.12.2014 Seuraavien vaalien tema
 13.12.2014 Avioliittolaille eduskunnan sinetti
 17.12.2014 Katekismuksilla kysyntää katolisessa kirjakaupassa
 5.2.2017 Häiden suunnittelu voi alkaa
 5.2.2017 Vihkimisiä varattu vasta vähäinen määrä
 10.2.2017 Käsitteet muuttumassa
 15.2.2017 Eduskunta äänestäneenä taas avioliittolaista
 18.2.2017 Aito avioliitto -aloite äänestettiin ulos
 23.2.2017 Osa Savon papeista aikoo vihkiä homopareja
 23.2.2017 Papeille määrättyt rangaistukset saatetaan kumota oikeudessa
 24.2.2017 Yle: Perussuomalaiset huomautti kansanedustajia
 25.2.2017 Papeista 16 prosenttia heti valmis vihkimään
 26.2.2017 Kirkossa keskustelu avioliitosta on vasta alussa
 28.2.2017 Kirkon pohdittava avioliitto-käsitystä
 1.3.2017 Historiallinen päivä
 1.3.2017 Markku Rossi ja Matti Kaarlejärvi avioliittoon
 2.3.2017 Tasa-arvoinen avioliittolaki astui voimaan
 3.3.2017 Homopareja vihinneestä helsinkiläispapista tehtiin kantelu
 14.3.2017 Seurakuntien välillä eroja

- 14.3.2017 Jolkkonen suhtautuu suopeasti rukouksiin
 25.3.2017 Vain Helsingissä kanneltu sateenkaariparien vihkimisistä

Avioliittolaki, Kaleva (1.0.2014–31.1.2015 ja 1.2.2017–31.3.2017)

- 26.10.2014 Räsänen uhkasi, muut lähtivät
 20.11.2014 Uusi avioliittolaki tulisi viiveellä
 3.11.2014 Onko avioliitto ihmisoikeuskysymys
 3.11.2014 Perussuomalaisen uusi nuorisajohtaja avoin seksuaalisuudestaan
 21.11.2014 Äänestyksestä tulee tiukka
 24.11.2014 Tasa-arvoinen avioliittolaki ehkä läpi
 25.11.2014 Homoliitot hallitusneuvotteluihin
 26.11.2014 Lapsen etu etusijalle avioliittolaissa
 27.11.2014 Muuttuuko avioliittolaki
 27.11.2014 Pääministeri Stubbille samaa sukupuolta olevien liiton hyväksyminen on itsestään selvää
 27.11.2014 Oulun vaalipiiri vastahangassa
 27.11.2014 Lestadiolaisnuorten tukisivusto yllätti somessa
 28.11.2014 Joko tänään tai myöhemmin
 28.11.2014 Lapsen etu oli perusteluna
 28.11.2014 Ryhmäkurittomuus koetuksella
 28.11.2014 Stubbin kirje kaataa raja-aitoja
 28.11.2014 Mitä mieltä olet sukupuolineutraalista avioliittolaista?
 29.11.2014 Kansalaisaloite näytti voimansa
 29.11.2014 Kirkon linjattava avioliittokäsitystään
 29.11.2014 Unelma avioliitosta
 29.11.2014 Työtä jää vielä tulevillekin
 30.11.2014 Adventtiaika alkoi eropiikillä
 30.11.2014 Räsänen haastaa vastustajia korjaustoimiin
 30.11.2014 Edes keskustan voitto ei riitä
 30.11.2014 Päivä joka muutti avioliittolakia
 1.12.2014 Avioliittolain muutos puhuttaa yhä
 1.12.2014 Kirkosta eroamisen buumi jatkui viikonloppuna
 2.12.2014 Piispat kehottavat malttiin keskustelussa
 2.12.2014 Salmi - Omantunnonvapaus tärkeää
 3.12.2014 Avioliittolaille sinetti
 3.12.2014 Konservatiivien maa
 3.12.2014 Mäkinen patistaa aviokeskusteluun
 3.12.2014 Uusi avioliittolaki voi muuttaa myös avoliittoa
 14.12.2014 Naispapat miespappeja valmiimpia vihkimään homoja
 14.12.2014 Arkkipiispan iloa tukee kolmannes
 15.12.2014 Jäsenkato voi tehdä kirkolle vain hyvää
 16.1.2015 Avioliittolaista tehty kansanäänestysaloite
 9.2.2015 Kirkon vietävä homoparien tiedot rekisteriin
 10.2.2015 Uusi laki ei tuo vihkiryntäystä
 10.2.2015 Vihkimisen seuraamuksista ei tietoa
 15.2.2017 Tasa-arvoinen avioliittolaki mennee taas äänestykseen
 16.2.2017 Eduskunta äänestää jälleen avioliittolaista
 18.2.2017 Aloitejojottelulle stoppi
 18.2.2017 Homot ja lesbot pääsevät naimisiin

- 18.2.2017 Setan puheenjohtaja huojentui - on otettava aikaa riemuita ja iloit
28.2.2017 Maistraateissa ei ruuhkaa
2.3.2017 Hääpäivä joka tullaan muistamaan
4.3.2017 Pappi voi vihkiä kapitulilta salassa

LIITE 2: ARTIKKELIEN LUOKITTELURUNKO

1. Genre

- 1.1 Pääkirjoitus
- 1.2 Kolumni
- 1.3 Uutissähke
- 1.4 Uutisjuttu
- 1.5 Feature
- 1.6 Muu

2. Teemafokus

- 2.1 Poliitiikka
- 2.2 Uskonto
- 2.3 Arki
- 2.4 Vastustus
- 2.5 Muu

3. Toimija

- 3.1 Poliitikko
- 3.2 Kirkon edustaja
- 3.3 Kansalainen
- 3.4 Muu
- 3.5 Ei toimijaa

4. Ääni

- 4.1 Toimittaja
- 4.2 Kansalainen, jonka elämään lailla ei ole suoraa vaikutusta
- 4.3 Kansalainen, jonka elämään lailla on suora vaikutus
- 4.4 Poliitikko
- 4.5 Kirkon edustaja
- 4.6 Järjestön edustaja
- 4.7 Muu
- 4.8 Ei ääntä

5. Tiedon lähde

- 5.1 Haastateltava
- 5.2 Viranomainen
- 5.3 Organisaatio
- 5.4 Uutismaailma
- 5.5 Tietotoimisto
- 5.6 Muu

6. Artikkelin tuotanto

- 6.1 Toimituksessa tai toimituksen toimeksiannosta
- 6.2 Konsernin yhteiseen käyttöön tai uutisvaihdossa
- 6.3 Tietotoimistossa
- 6.4 Muu

7. Sävy

- 7.1 Positiivinen
- 7.2 Negatiivinen
- 7.3 Neutraali